

मेलम्ची नगरपालिकाको स्थानीय
अनुकूलन कार्ययोजना
२०८२/८३-२०८६/८७

मेलम्ची नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
सिन्धुपाल्चोक
बागमती प्रदेश, नेपाल

२०८२

सर्वाधिकार: मेलम्ची नगरपालिका, सिन्धुपाल्चोक

योजनाको नाम: स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना (आर्थिक वर्ष २०८२/८३-२०८६/८७)

तयार गरिएको वर्ष: २०८२

सहजीकरण एवं तयार गर्ने:

ग्रामीण शिक्षा तथा वातावरण विकास केन्द्र

कृतज्ञता एवं आर्थिक सहयोग:

द करुणा ट्रष्ट

धन्यवाद ज्ञापन

बागमती प्रदेश, सिन्धुपाल्चोक जिल्लामा अवस्थित यस मेलम्ची नगरपालिका Vulnerability and Risk Assessment and Identifying Adaptation Options: Summary for Policy Makers, 2021, MoFE प्रतिवेदन अनुसार जलवायु परिवर्तनको सङ्कटासन्न सूचाङ्क को आधारमा उच्च सङ्कटासन्न नगरपालिकामा पर्दछ । तसर्थ जलवायु परिवर्तनको असर सबै क्षेत्रहरूलाई असर गर्दछ विशेष गरी कृषि, खाद्य सुरक्षा र जीविकोपार्जन, जलस्रोत तथा ऊर्जा, वन तथा जैविक विविधता, जनस्वास्थ्य, पूर्वाधार तथा विकास क्षेत्र बढी प्रभावित भएका छन् । यस नगरपालिका बाढी, नदीकटान, खडेरी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, असिना, महामारी, मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व जस्ता बहुप्रकोपको जोखिममा रहेको छ । यस्ता प्रकोपका कारण कृषि उत्पादनमा कमी हुनुका साथै पशुपालन, मानिस, जीविकोपार्जन तथा यस क्षेत्रको जैविक विविधतामा समेत असर परिरहेको छ । पछिल्लो दशकमा जलवायु परिवर्तनको प्रभावले समेत बेमौसमि अत्यधिक वर्षातका कारण बाढी तथा डुबान जस्ता घटनाहरू बढेर धेरै ठाउँहरूमा भौतिक पूर्वाधार तथा धनजनको क्षति भैरहेको अवस्था छ ।

यस्ता पक्षहरूलाई मध्यनजर गर्दै यस मेलम्ची नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा देखापरेका मुख्य प्रकोपको पहिचान गरि तिनीहरूको स्तरीकरण गरेर त्यस्ता प्रकोपहरू सँग जुध्न तथा अनुकूलित हुनको निमित्त नगरपालिका मार्फत सञ्चालन हुने विकासका कार्यक्रमहरू जलवायु परिवर्तनसँग अनुकूलन हुँदै यसबाट सिर्जित असरहरूलाई न्यूनीकरण गर्ने कार्यक्रमको लागत योजना सहितको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना निर्माण गरिएको छ । यस कार्ययोजनामा रहेका जलवायु अनुकूलन क्रियाकलापहरूको कार्यान्वयनबाट जोखिममा रहेका तथा संकटासन्न व्यक्ति, घरधुरी, समूह र समुदायको अनुकूलन क्षमतामा बढोत्तरी हुनेछ भनि विश्वासका साथ यसको कार्यान्वयनमा प्रतिबद्धता जाहेर गर्दछु । यस कार्ययोजना सहभागितामूलक विधिबाट तयार गरिएको हुनाले पक्कै पनि यसको कार्यान्वयन सफल हुने विश्वास व्यक्त गर्दछु । यसका साथै यस कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक आर्थिक, प्राविधिक, प्रशासनिक तथा अन्य आवश्यक श्रोत साधनको व्यवस्थापन गर्नको निमित्त नगरपालिका सदैव तयार रहने छ । यस कार्ययोजनाको तयारी तथा कार्यान्वयनको लागि सहयोग गर्ने संघसंस्थाहरू तथा यस योजनाको तयारीमा संलग्न नगर उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, वडा अध्यक्षहरू, वडा सदस्यहरू, कार्यपालिका सदस्यहरू, कर्मचारी तथा स्थानीय व्यक्तिहरूलाई आभार प्रकट गर्दछु ।

अन्त्यमा, यस कार्ययोजना तयार भई कार्यान्वयनको चरणमा प्रवेश गरिसकेकोमा यस नगरपालिकाका सम्पूर्ण समुदाय तथा बासिन्दाहरूमा बधाई ज्ञापन गर्दै सफल कार्यान्वयनको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

.....
(आइतमान तामाङ)
नगर प्रमुख

धन्यवाद ज्ञापन

हाम्रो मेलम्ची नगरपालिका भौगोलिक र वातावरणीय दृष्टिले अत्यन्तै संवेदनशील क्षेत्रमा अवस्थित छ । जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी विभिन्न अध्ययन तथा प्रतिवेदनले समेत यस नगरपालिकालाई उच्च संकटासन्न सूचीमा राखेको तथ्य हाम्रा सामु छ । विशेषगरी कृषि, जलस्रोत, वन तथा जैविक विविधता र पूर्वाधारका क्षेत्रमा जलवायु परिवर्तनको असर प्रत्यक्ष देखिन थालेको छ । बेमौसमी वर्षा, बाढी, पहिरो र खडेरी जस्ता प्रकोपले हाम्रो जनजीवन र जीविकोपार्जनमा ठूलो चुनौती थपेको छ । यिनै चुनौतीहरूलाई मध्यनजर गर्दै, मेलम्ची नगरपालिकाले स्थानीय स्तरका मुख्य प्रकोपहरूको पहिचान र प्राथमिकीकरण गरी, जलवायुजन्य जोखिम न्यूनीकरण गर्न र समुदायको उत्थानशीलता बढाउन 'स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना' (LAPA) तर्जुमा गरी स्वीकृत गरिएको छ ।

यस कार्ययोजना तर्जुमा गर्ने क्रममा सहभागीमूलक विधि अपनाइएको हुनाले यसको सफल कार्यान्वयन हुनेमा पूर्ण विश्वस्त छु । यस महत्वपूर्ण दस्तावेज तयार पार्न मार्गनिर्देशन गर्नुहुने नगर प्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, वडा अध्यक्षहरू, कार्यपालिका सदस्यहरू, विषयगत शाखाका कर्मचारीहरू, प्राविधिक सहयोगी संस्थाहरू र आफ्नो अमूल्य सुझाव दिने सम्पूर्णमा हार्दिक आभार तथा धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । यस कार्ययोजनामार्फत जलवायु परिवर्तनका कारण उत्पन्न हुने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्दै धनजनको क्षति कम गर्ने, विकास निर्माणका सम्पूर्ण कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूलाई जलवायुमैत्री र अनुकूलनमुखी बनाउने, जोखिममा रहेका घरधुरी, महिला, बालबालिका तथा पछाडि पारिएका समुदायहरूको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, साथै आवश्यक आर्थिक, प्राविधिक तथा प्रशासनिक स्रोतहरूको प्रभावकारी व्यवस्थापन र समन्वयमा नगरपालिका सधैं अभिभावकीय भूमिकामा रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

अन्तमा, मेलम्ची नगरपालिकालाई सुरक्षित, सुन्दर र जलवायु उत्थानशील नगर बनाउने हाम्रो साझा अभियानमा यो कार्ययोजना कोसेढुङ्गा सावित हुनेछ भन्ने विश्वासका साथ सम्पूर्ण नगरवासीहरूमा बधाई एवं सफल कार्यान्वयनको शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

.....
(उमा प्रधान)

नगर उप-प्रमुख

धन्यवाद ज्ञापन

जलवायु परिवर्तनलाई राष्ट्रिय योजना प्रक्रियामा समाहित गर्न नेपालले नयाँ जलवायु परिवर्तन नीति २०७६ लाई व्यापक नीतिगत औजारका रूपमा अघि सारेको छ। मेलम्ची नगरपालिकाको प्रथम आवधिक योजना (आ.व. २०७९/८०- २०८३/८४) ले प्रभावकारी अनुगमन र मूल्याङ्कन संयन्त्रसहित जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा न्यूनीकरण योजनाको तयारी र कार्यान्वयनमा जोड दिएको छ। नेपाल सरकारले जलवायु संवेदनशीलता कम गर्न मध्यम र दीर्घकालीन अनुकूलन आवश्यकताहरूलाई सम्बोधन गर्न जलवायु परिवर्तन नीति (२०७६), वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६, परिमार्जित स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना (Revised LAPA Framework), २०७६ पारीत गरी कार्यान्वयन भइरहेको छ।

जलवायु परिवर्तनका कारण बाढी, पहिरो, खडेरी, हावाहुरी, महामारी, असिना, चट्याङ् तथा कृषिमा रोगकिरा जस्ता प्रकोपहरूले स्थानीय स्तरमा प्रत्यक्ष असर पारेका छन्। विशेषगरी विपन्न, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धा तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू बढी प्रभावित भएका छन्। जलवायु परिवर्तनको उच्च सङ्कटासन्न पालिका रहेको यस मेलम्ची नगरपालिकामा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना र जलवायुजन्य प्रकोप तथा विपद्हरूबाट परेको वा पर्नसक्ने प्रतिकूल प्रभावबाट स्थानीय स्तरमा अनुकूलन क्षमता वृद्धि गर्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ।

जलवायु परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रमा पारेको असरहरूसँग सामना गर्न सक्ने क्षमताको अभिवृद्धि गर्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यका नगरपालिकाको संकटासन्नता, सम्मुखता र अनुकूलन क्षमताको विश्लेषणको आधारमा जोखिम मूल्याङ्कन तयार पारिएको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाले निर्दिष्ट गरेका विधि, प्रक्रिया र चरणहरूलाई अवलम्बन गरी बहुसरोकारवाला निकायहरू नगरपालिका, जनप्रतिनिधिहरू, विषयगत कार्यालयहरूको प्रतिनिधि, जलवायु परिवर्तन क्षेत्रमा कार्यरत संघसंस्थाहरू, महिला तथा अन्य सरोकारवालानिकायहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा स्तरबाट पहिचान भएको प्रकोप तथा अनुकूलनका प्रयासहरूलाई समेत समावेश गरी यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ।

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयनको चरणमा नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरिनेछ र कार्यान्वयनको चरणमा आउने समस्याहरूलाई समयसापेक्ष उपायहरूबाट निराकरण गर्दै व्यवस्थित गरिनेछ। यस कार्ययोजनाको कार्यान्वयनबाट यस नगरपालिकाका स्थानीय समुदाय, विशेषत विपन्न, महिला तथा बालबालिका, वृद्धवृद्धा तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको जलवायु परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रमा पारेको असरहरूसँग सामना गर्न सक्ने क्षमताको अभिवृद्धि हुने विश्वास गर्दै, यस कार्ययोजना निर्माणमा संलग्न बहुसरोकारवाला निकायहरू, जनप्रतिनिधिहरू, विषयगत कार्यालयहरूका प्रतिनिधि, स्थानीय गैरसरकारी संघसंस्थाहरूको प्रतिनिधि, जलवायु परिवर्तन क्षेत्रमा कार्यरत संघसंस्थाहरूलाई धन्यवाद प्रकट गर्दछु।

.....

(निमेष मिश्र)

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

संक्षिप्त शब्द सूची

रा.त.का	:	राष्ट्रीय तथ्याङ्क कार्यालय
सा.व.उ.स.	:	सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति
CADRE	:	Community Action For Disaster Response
IPM	:	Integrated Pest Managemnt
LAPA	:	Local Adaptation Plans for Action
NAP	:	National Adaptation Plan
NAPA	:	National Adaptation Programme of Action
NTFP	:	Non Timber Forest Product
NWASH	:	National Water, Sanitation and Hygiene

स्थानीय अनुकूलन कार्य योजनाको सारांश

जलवायु परिवर्तन र यसका प्रतिकूल प्रभावहरू समग्र विश्वकै लागि साझा चुनौतिका रूपमा अगाडि आइरहेको वर्तमान परिप्रेक्षमा स्थानीय स्तरमा विकास निर्माणको समग्र प्रक्रियामा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनलाई मूलप्रवाहीकरण गर्नुपर्दछ भन्ने सैद्धान्तिक अवधारणामा आधारित रही परीमार्जित स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना २०७६ पारीत भैसकेको छ। यस परिमार्जित खाकाले स्थानीय सरकारहरूलाई स्थानीय स्तरमा जलवायु परिवर्तनका असरहरू व्यवस्थापन गर्न र दीर्घकालीन जलवायुमैत्री विकासका योजनाहरू पहिचान तथा कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्नेछ। यसै सन्दर्भमा स्थानीय समुदायको जलवायु परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रमा पारेको असरहरूसँग सामना गर्न सक्ने क्षमताको अभिवृद्धि गर्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यका साथ सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको मेलम्ची नगरपालिकाको संकटासन्नता, सम्मुखता र अनुकूलन क्षमताको विश्लेषणको आधारमा राष्ट्रिय संरचनाले निर्दिष्ट गरेका विधि, प्रक्रिया र चरणहरूलाई अवलम्बन गरी बहुसरोकारवाला निकायहरू जस्तै नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरू, विषयगत शाखा प्रमुख, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको संस्था/संजाल तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा स्तरबाट पहिचान भएको प्रकोप तथा अनुकूलनका प्रयासहरूलाई समेत समावेश गरी यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ ।

यस नगरपालिकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा संकटासन्न समुदायको संरक्षण: जस्तै संकटाभिमुख समुह, सामाजिक आर्थिक रूपमा पिछडिएका सिमान्कृत समुह, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धा, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको संरक्षण र सशक्तीकरण, जलवायु परिवर्तनको प्रभावलाई सम्बोधन र स्थानीय स्तरमा दिगो विकासको प्रोत्साहन गर्दै एक समावेशी र जलवायु उत्थानशील समाज निर्माणमा स्थानीय अनुकूलन उपायहरूको महत्वलाई प्राथमिकता दिएको छ।

नगरपालिकाको परिचय

नगरपालिकाको परिचय			
नगरपालिका	मेलम्ची	वडा सङ्ख्या	१३
चारकिल्ला			
पुर्व:	ईन्द्रावती गाउँपालिका	पश्चिम:	शिवपुरी गाउँपालिका (नुवाकोट जिल्ला), गोकर्णेश्वर नगरपालिका (काठमाण्डौ जिल्ला), शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज
उत्तर:	हेलम्बु गाउँपालिका र पाँचपोखरी थाडपाल गाउँपालिका	दक्षिण:	मण्डनदेउपुर नगरपालिका (काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला), शङ्करपुर नगरपालिका (काठमाण्डौ जिल्ला)
नगरको क्षेत्रफल	१५८.१७ वर्ग कि.मी.		
वडाको जनसङ्ख्या	महिला	पुरुष	जम्मा
	२१,१००	१९,९६३	४१,०६३
जातजातिको	तामाङ ब्राह्मण, क्षेत्री, दलित, नेवार, दनुवार, माझी, गुरूड, मगर शेर्पा		
मुख्य पेशाहरु:	व्यवसाय, कृषि, पशुपालन, ज्याला मजदुरी		

उमेर अनुसारको जनसङ्ख्या

उमेर अनुसारको जनसङ्ख्या			
उमेरगत जनसङ्ख्या	महिला	पुरुष	जम्मा
४ वर्ष मुनि	१३७५	१५९५	२९७०
५-१४ वर्ष	३५२६	३४७४	७०००
१५-१९ वर्ष	२००२	१८५९	३८६१
२०-५९ वर्ष	११३६१	१०३४९	२१७१०
६०-६९ वर्ष	१६१८	१५५५	३१७३
७० भन्दा माथी	१२१३	११३१	२४९
अपाङ्गता भएका व्यक्ति	४४२	४९४	९३६

श्रोत: रा.त.का.

जलवायुको अवस्था	उष्णप्रदेशीय
जलवायु परिवर्तनको प्रभाव	मेलम्ची नगरपालिका
मुख्य जोखिम/प्रकोप	पहिरो, वाढि, खडेरी, नदीकटान, रोगकिरा, पशुरोग, वन्यजन्तुको आतङ्क, असिना, आगलागी (वन डढेलो), हावाहुरी, चट्याङ,
समग्र जलवायु परिवर्तनको असरबाट तुलनात्मक जोखिम	अति उच्च: ११,१३ उच्च: ४,६,१०,१२ मध्यम: ५,८,९

वडा	न्यून: १,२,३,७
कार्ययोजनाको परिकल्पना	<ul style="list-style-type: none"> ❖ सिंचाइ कुलो निर्माण, स्तरोन्नती एवं लिफ्ट सिंचाइको व्यवस्थापनले खडेरीयुक्त क्षेत्रमा सिंचाइ सुविधामा बढोत्तरी भई कृषि उत्पादकत्वमा वृद्धि हुनेछ । ❖ नियमित रूपमा माटो परीक्षण गरी माटो सुहाँउदो कृषि खेती भएको हुनेछ ❖ कृषि तथा पशुसेवामा नश्ल सुधार पशु एवं उन्नत जातको वीउवीजनको प्रवर्धनबाट खाद्य सुरक्षा कायम भएको हुनेछ । ❖ दिगो वन व्यवस्थापनका माध्यमबाट वन डढेलो केही नियन्त्रण हुनेछ र वन्यजन्तु आक्रमणको कारण बाली नाशमा कमी आउनेछ । ❖ बाढी तथा पहिरो नियन्त्रणका कार्यक्रम र वृक्षारोपणबाट भू-क्षय तथा नदी कटानमा कमी भएको हुने ❖ प्रभावकारी अनुकूलनका कार्यहरू सञ्चालन भई मानिसहरूको दैनिक जीविकोपार्जनको अवस्था सुदृढ हुनेछ । ❖ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि सचेतनात्मक कार्यक्रमबाट विद्यार्थी, परिवार हुँदै समाजमा जलवायु परिवर्तनका असरहरू सँग अनुकूलित हुने र क्षति न्यूनिकरण गर्ने क्षमता अभिवृद्धि भएको हुनेछ । ❖ पानीका मुहान संरक्षण र खानेपानीको संरचना निर्माणले खानेपानीको सुविधाबाट बन्चित भएको स्थानमा खानेपानीको पहुँच हुनेछ ।
कार्ययोजनाको प्राथमिकतामा परेका मुख्य अनुकूलनका कार्यहरू	<ul style="list-style-type: none"> ❖ बाढी पहिरो नियन्त्रण ❖ सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिमहरू ❖ वन व्यवस्थापनका क्रियाकलाप ❖ बाली तथा पशु बीमा ❖ सिंचाइ कुलो निर्माण, खानेपानी संरचना निर्माण एवं पूनर्भरण पोखरी निर्माण ❖ पानीको मुहान संरक्षण ❖ नियमित माटो परीक्षण ❖ पूर्वाधार तथा सूचना पहुँच वृद्धि कार्यक्रम
कार्ययोजनाको अवधि	आ.व. २०८२/८३ देखि २०८६/८७ सम्म

यो कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि कूल ने.रु. ३०,०२,६५,००० (अक्षेरूपी: तीस करोड दुई लाख पैसठी हजार मात्र) का योजनाहरू तयार गरिएको छ। आगामी पाँच वर्षको लागि तयार गरिएको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको वडागत संक्षिप्त लागत (रु. हजारमा) निम्न बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

	पाँच वर्षको जम्मा अनुमानित लागत (हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)				
		२०८२/८३	२०८३/८४	२०८४/८५	२०८५/८६	२०८६/८७
नगरपालिका	६१५२०	८७३०	१६७४५	१३७३०	११३२५	१०९९०
वडा १	१६३९५	२५८५	३४३०	४५६०	३८१०	२०१०
वडा २	१२६७५	२२२५	२७२०	३६३०	१९६०	२१४०
वडा ३	१८४३५	३३७५	३७२०	४५४०	३१००	३७००
वडा ४	१०२३५	१७८०	१९२०	२८६०	२२६०	१४१५
वडा ५	१०९०५	२१०५	२३८०	२१२०	२१६०	२१४०
वडा ६	१४३९०	३२७५	३१२०	१९६०	४०६५	१९७०
वडा ७	३३३९०	६५००	६००५	८०६०	८०१०	४८१५
वडा ८	८७४०	१५१०	१७३०	१९७०	२५१५	१६७५
वडा ९	२९८००	४६००	५८००	६९००	६३००	६२००
वडा १०	१७४००	२५५०	३०५०	५०००	३८००	३०००
वडा ११	१६६३०	४६४५	२७००	४५९०	२३४०	२३५५
वडा १२	३३५२५	६८००	५७५०	८२२५	७०००	५७५०
वडा १३	१५१२५	५१२५	२६५०	२४५०	१०५०	३८५०
जम्मा अनुमानित लागत	२९९१६५	५५८०५	६१७२०	७०५९५	५९६९५	५२०१०

योजना कार्यान्वयनका सहयोगी संस्था

मेलम्ची नगरपालिका र विषयगत शाखाहरू, वडा कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति, डिभिजन वन कार्यालय तथा सब डिभिजन वन कार्यालय, भू तथा जलाधार संरक्षण कार्यालय, सिंचाइ डिभिजन, सडक डिभिजन, खानेपानी डिभिजन, जिल्ला प्रशासन तथा प्रहरी कार्यालयहरू, सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरू, सहकारी संस्थाहरू, कृषि ज्ञान केन्द्र, प्रदेश तथा संघीय सरकार, जिल्लामा क्रियाशिल सम्बन्धित दातृ निकाय, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको संस्था वा संजाल तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरू सँगको सहयोगमा योजनाहरू कार्यान्वयन गरिने छ।

अनुकूलन कार्ययोजनाको मुलप्रवाहीकरण

यस अनुकूलन कार्ययोजनालाई नेपाल सरकारको स्थानीय तहको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा प्रक्रियाका चरणहरू अन्तर्गत वडास्तरीय योजना प्राथमिकिकरण बैठक, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, एकिकृत योजना तर्जुमा प्रणालीबाट नगर कार्यपालिकाको बैठक हुँदै नगरसभाको बैठकबाट अनुमोदन गरिनेछ । त्यसैगरी अन्य सम्बद्ध सरकारी तथा गैह्र सरकारी निकायहरूको वार्षिक तथा आवधिक योजनाहरूमा यस योजनालाई कार्यान्वयनको लागि समायोजन गरी मुलप्रवाहीकरण गरिने छ। उक्त कार्ययोजना समायोजन प्रकृयाबाट अनुमोदित भई नगरपालिकाको समन्वयनमा र वडा अध्यक्षको नेतृत्वमा सबै सरोकारवालाहरूबाट स्वीकार्य बहुसरोकारवाला संरचनाबाट कार्यान्वयन हुनेछ ।

अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

समुदाय तहमा क्रियाकलापहरूको, वडा तहमा प्रक्रिया र प्रगतिहरू र नगरपालिका तहमा नतिजा तथा उपलब्धीहरूको विभिन्न वार्षिक समिक्षा, अर्धवार्षिक समिक्षा, फिल्ड अनुगमन आदिको माध्यमबाट अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरिनेछ। संकटाभिमुख समुह, सामाजिक आर्थिक रूपमा पिछडिएका सिमान्कृत समुह, महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धा, अपाङ्गता भएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको समेत सहभागिता र पृष्ठपोषण लिइने छ ।

विषय सूची

धन्यवाद ज्ञापन	
धन्यवाद ज्ञापन	
संक्षिप्त शब्द सूची	
स्थानीय अनुकूलन कार्य योजनाको सारांश	
विषय सूची	
तालिका सूची	
चित्र सूची	
अनुसूचीहरू	
अध्याय १ पृष्ठभूमि	१
१.१ परिचय तथा योजनाको आवश्यकता	१
१.२ योजनाको लक्ष्य, औचित्य, मान्यता तथा मार्गदर्शक सिद्धान्त	२
१.३ योजनाको उद्देश्य	३
१.४ योजनाको सीमा	३
१.५ योजना निर्माण विधि तथा चरण	४
अध्याय २ स्थानीय तहको परिचय	६
२.१ अवस्थिति तथा भू-बनोट	६
२.२ भू-सामाजिक अवस्थिति	६
२.२.१ जनसङ्ख्या	६
२.२.२ शिक्षा तथा स्वास्थ्य	७
२.२.३ ऊर्जा	८
२.२.४ कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	८
२.२.५ अपाङ्गता तथा सडकटासन्न समुह	९
२.३ भौतिक पुर्वाधारको अवस्था	११
२.३.१ सडक सञ्जाल	११
२.३.२ सिंचाइ	११
२.३.३ भू-उपयोग	११
२.३.४ पानीका स्रोत तथा खानेपानीका स्रोतमा पहुँच	१२
२.३.५ वन तथा जलाधार	१२
२.३.६ बस्ती तथा बस्ती विस्तारको अवस्था	१३
२.३.७ मुख्य पर्यटकिय क्षेत्र	१३
२.३.८ संघसंस्थाहरू	१३
अध्याय ३ जलवायु परिवर्तन, विपद् तथा जोखिमको अवस्था	१५
३.१ प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो	१५
३.२ ऐतिहासिक समयरेखा	१७

३.३ प्रकोपको जोडा स्तरीकरण	२८
३.४ प्रकोप तथा असर मूल्याङ्कन	३१
३.४.१ बाढी तथा नदी कटान जोखिम विश्लेषण	३१
३.४.२ पहिरो जोखिम विश्लेषण	३२
३.४.३ आगलागी जोखिम विश्लेषण	३३
३.४.४ खडेरी क्षेत्र जोखिम विश्लेषण	३४
३.५ जोखिम, तथा जोखिमका असर (लैंगिक, उमेर समुह तथा समुदाय)	३४
३.६ वडा स्तरीकरण	३५
३.७ जिविकोपार्जनका स्रोत तथा सम्पत्ति विश्लेषण	३६
३.८ स्थानीय समुदायले अपनाएको जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	४२
अध्याय ४ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप तथा प्राथमिकीकरण	४४
४.१ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप	४४
४.२ क्रियाकलापको प्राथमिकीकरण	४५
अध्याय ५ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना	४७
नगरपालिका स्तरीय अनुकूलन योजना	४८
वडा नं. १ को अनुकूलन योजना	५४
वडा नं. २ को अनुकूलन योजना	५८
वडा नं. ३ को अनुकूलन योजना	६१
वडा नं. ४ को अनुकूलन योजना	६४
वडा नं. ५ को अनुकूलन योजना	६५
वडा नं. ७ को अनुकूलन योजना	६९
वडा नं. ८ को अनुकूलन योजना	७२
वडा नं. ९ को अनुकूलन योजना	७५
वडा नं. १० को अनुकूलन योजना	८०
वडा नं. ११ को अनुकूलन योजना	८१
वडा नं. १२ को अनुकूलन योजना	८५
वडा नं. १३ को अनुकूलन योजना	८८
अध्याय ६ योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन र मूल्याङ्कन	९२
६.१ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूलप्रवाहिकरण	९२
६.२ स्थानीय तहको वार्षिक योजना, बजेट तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियामा मूलप्रवाहिकरण	९२
६.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका आधार तथा उद्देश्य प्राप्तिका सूचकहरू	९३
सन्दर्भ सामग्री	९६

तालिका सूची

तालिका १ नगरपालिकाको जनसङ्ख्या विवरण	७
तालिका २ नगरपालिकाको अपाङ्गताको विवरण.....	९
तालिका ३ मेलम्ची नगरपालिकाको गरिब घरपरिवार संख्या	९
तालिका ४ नगरपालिकाको भू-उपयोग विवरण	१२
तालिका ५ नगरपालिकामा कार्यरत संघसंस्था.....	१४
तालिका ६ प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो	१६
तालिका ७ नगरपालिकाको ऐतिहासिक समयरेखा	१७
तालिका ८ प्रकोपको जोडा स्तरीकरण	२९
तालिका ९ बाढी तथा नदीकटान क्षेत्र जोखिम क्षेत्र.....	३१
तालिका १० संकटासन्नताको विश्लेषण	३५
तालिका ११ वडाको जोखिम स्तरीकरण	३६
तालिका १२ जलवायुमा देखिएको परिवर्तनको प्रभावको अनुमान	३६
तालिका १३ जिविकोपार्जनका सम्पत्ति तथा श्रोतको विश्लेषण	३९
तालिका १४ जोखिमको अवस्था र अनुकूलनका प्रयासहरू	४२
तालिका १५ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलनका समष्टिगत क्रियाकलाप ...	४४
तालिका १६ नगरपालिका स्तरीय अनुकूलन योजना	४८
तालिका १७ अनुगमनका क्रियाकलाप.....	९४

चित्र सूची

चित्र १ योजना तर्जुमा चरण.....	४
चित्र २ योजना निर्माण विधि	५
चित्र ३ नगरपालिकाको अवस्थिति	६
चित्र ४ नगरपालिकाको बस्ती विस्तार अवस्था	१३
चित्र ५ मेलम्ची नगरपालिकाको बाढि तथा नदीकटान जोखिम नक्साङ्कन	३१
चित्र ६ मेलम्ची नगरपालिकाको पहिरो जोखिम नक्साङ्कन	३२
चित्र ७ मेलम्ची नगरपालिकाको आगलागी/डढेलो जोखिम नक्साङ्कन.....	३३
चित्र ८ मेलम्ची नगरपालिकाको खडेरी क्षेत्रको जोखिम नक्साङ्कन	३४
चित्र ९ जोखिमको प्रभाव र अनुकुलन प्रयासको तुलना	४३

अनुसूचीहरू

अनुसूची १ सहभागीहरूको नामावली

अनुसूची २ मेलम्ची नगरपालिकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारीका केही तस्बिरहरू

अध्याय १ पृष्ठभूमि

१.१ परिचय तथा योजनाको आवश्यकता

जलवायु परिवर्तन नियमित प्राकृतिक प्रक्रिया हो यद्यपि मानवजन्य क्रियाकलापहरू वन विनाश, औद्योगिकीकरण, सवारी साधनको बढ्दो प्रयोग र अव्यवस्थित शहरीकरणले हरितगृह ग्यास उत्सर्जनमा वृद्धि भई जलवायु परिवर्तनमा तिब्रता आएको छ । जलवायु परिवर्तनले गर्दा तापक्रममा वृद्धि हुने, वर्षामा परिवर्तन हुने र समग्र पृथ्वीको प्राकृतिक सन्तुलनमा फरक पर्न थालेको महशुस हुन थालेको छ । हिमालका हिँउ पग्लने, हिमतालहरू फुट्ने, अनियमित तथा अधिक वर्षा हुने, बाढी, पहिरोको जोखिम बढ्ने, खडेरी लम्बिने तथा कृषि उत्पादनमा ह्रास आउने जस्ता समस्याहरू विकराल रूपमा देखिदै आएका छन् । जिविकोपार्जनका लागि प्राकृतिक स्रोतहरू र वर्षे पानीमा अधिक निर्भर रहने हाम्रो देशमा यसको असर र पार्न सक्ने प्रभावहरू आउने दिनमा अझै बढोत्तर हुने देखिन्छ ।

यसै सन्दर्भमा जलवायु परिवर्तनको कारणबाट श्रृजित समस्याहरूको सामना गर्न नेपाल सरकारले वि.स. २०६६ मा राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम तयार गरी अनुमोदन गर्नुका साथै तत्कालिन वातावरण मन्त्रालयले स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना तयार गरी कार्यान्वयनमा समेत ल्याई सकेको छ । राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम (NAPA) ले जलवायु परिवर्तन संवेदनशील ६ वटा मुख्य क्षेत्रहरू (कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, मानव स्वास्थ्य, जलस्रोत तथा ऊर्जा, शहरी क्षेत्र तथा पूर्वाधार, वन तथा जैविक विविधता र जलवायुजन्य प्रकोप) पहिचान गरी ती क्षेत्रहरूमा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका के कस्ता उपाय तथा रणनीतिहरू अवलम्बन गर्न सकिन्छ भन्ने स्पष्ट किटान गरेको छ । त्यसै गरी हाल नेपाल सरकार जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि राष्ट्रिय अनुकूलन योजना निर्माणले जलवायु परिवर्तन संवेदनशील क्षेत्रहरू अन्तर्गत थप तीनवटा विषयगत क्षेत्रहरू (पर्यटन, प्राकृतिक तथा संस्कृतिक सम्पदा र सामाजिक समावेशीकरण र जिविकोपार्जन तथा सु-शासन) को प्रस्ताव गरेको छ । साथै सन् २०२१मा नेपाल सरकारले तयार गरेको राष्ट्रिय अनुकूलन योजना (NAP) २०२१-२०५०ले राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति (२०१९) मा उल्लिखित ९ विषयगत क्षेत्रमा प्राथमिकताका कार्यक्रम तय गरेको छ । कार्यक्रमहरूमा जलवायु सङ्कटासन्नता र जोखिमहरूलाई छोटो अवधि (सन् २०२५ सम्म), मध्यम अवधि (सन् २०३० सम्म), र दीर्घकालीन अवधि (सन् २०५० सम्म) मा सम्बोधन गर्न सक्षम हुने अनुकूलन कार्यहरू समावेश छन् । साथै राष्ट्रिय आर्थिक र विकास प्राथमिकताहरू प्राप्त गर्न योगदान गर्ने अनुकूलन कार्यहरू समावेश गरिएका छन् । यसै गरी विपद् जोखिम राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३० को अध्याय ५, प्राथमिकता क्षेत्र २ को ५.४ बुँदामा विपद् जोखिम न्यूनीकरणमा समावेशीता सुनिश्चिता गर्ने व्यवस्था गरेको छ भने जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति तथा कार्ययोजना २०७७-२०७८ ले विपद्का घटनाबाट असमानुपातिक रूपमा प्रभावित हुने लैङ्गिक, उमेर एवं सामाजिक समुह अशक्त तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सशक्तिकरण, समावेशीकरण, सहज पहुँच र विभेद रहित सहभागिताको सुनिश्चितता गर्ने कुरालाई जोड दिएको छ ।

जलवायु परिवर्तनको प्रकोपको असर तथा विपद् वाट विपन्न, महिला तथा बालबालिका, वृद्धवृद्धा तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू बढी प्रभावित हुने विभिन्न अध्ययनहरूले देखाएको छ । जलवायु परिवर्तनको कारण बाढी, पहिरो, खडेरी, हावाहुरी, मानव रोगको महामारी, असिना, चट्याङ्क, कृषिमा रोगकिरा, वन्यजन्तु आतङ्क जस्ता प्रकोपहरूले स्थानीय स्तरमा प्रत्यक्ष रूपमा असर परेको महसुस गरेको पाइएको छ । वन तथा वातावरण

मन्त्रालयबाट प्रकाशित "Vulnerability and Risk Assessment and Identifying Adaptation Option 2021" प्रतिवेदनमा उल्लेख भए अनुसार जलवायु परिवर्तनको असर तथा प्रकोपको सम्मुखता, संवेदनशीलता र अनुकूलन क्षमताको आधारमा सिन्धुपाल्चोक जिल्ला उच्च संकटासन्न जिल्लाको रूपमा रहेको छ भने मेलम्ची नगरपालिका पनि उच्च संकटासन्न स्थानीय निकायको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ।

यसै सन्दर्भमा स्थानीय समुदायको जलवायु परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रमा पारेको असरहरूसँग सामना गर्न सक्ने क्षमताको अभिवृद्धि गर्न स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यका साथ सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको मेलम्ची नगरपालिकाको संकटासन्नता, सम्मुखता र अनुकूलन क्षमताको विश्लेषणको आधारमा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाले निर्दिष्ट गरेका विधि, प्रक्रिया र चरणहरूलाई अवलम्बन गरी बहुसरोकारवाला निकायहरू नगरपालिका, जनप्रतिनिधिहरू, बिषयगत कार्यालयहरूको प्रतिनिधि, महिला तथा अन्य सरोकारवालानिकायहरूको सक्रिय सहभागितामा वडा स्तरबाट पहिचान भएको प्रकोप तथा अनुकूलनका प्रयासहरूलाई समेत समावेश गरी यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ। यो कार्ययोजना मिति २०७९/०९/०३ देखि २०७९/१०/१५ सम्म मेलम्ची नगरपालिकाको विभिन्न तहमा सञ्चालित अनुकूलन कार्ययोजना तर्जुमा गोष्ठीबाट तयार गरिएको हो। यो योजना मेलम्ची नगरपालिकाको नगरसभाबाट अनुमोदन गरी आवधिक योजनामा समाहित गरे पश्चात आगामी पाँच वर्ष सम्मको लागि लागु हुनेछ। यस योजनाको कार्यान्वयनमा लैङ्गिक संवेदनशीलता तथा संकटाभिमुख समुह, सामाजिक आर्थिक रूपमा पिछडिएका सिमान्कृत समुह, महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सहभागितालाई मुख्य प्राथमिकातामा राखिनेछ।

१.२ योजनाको लक्ष्य, औचित्य, मान्यता तथा मार्गदर्शक सिद्धान्त

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाका मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू: समावेशी, उर्धगामी, लचिलो, तत्परता लाई आधार विन्दु मानिने छ। मेलम्ची नगरपालिकाबाट निर्मित यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाले यस नगरपालिका अन्तर्गत पर्ने सम्पूर्ण वडाहरू, बस्ती र टोलका समुदायको अनुकूलन क्षमता अभिवृद्धि भई जिविकोपार्जनमा सुधार ल्याउने लक्ष्य रहेको छ। यस योजनाका औचित्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- अति जलवायु सङ्कटासन्न वडा, टोल, बस्ती तथा समुदाय र तिनका अनुकूलन चुनौती तथा अवसर लगायत कार्य पहिचान गर्न, स्थानीय समुदाय आफैले निर्णय गर्न सहज तरिका प्रयोग गर्न सक्ने गरी अनुकूलन कार्यहरूको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गर्न, तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन बमोजिम कार्ययोजनालाई स्थानीय तथा राष्ट्रियस्तरका योजनामा समेत समायोजन गर्न,
- सेवा प्रदायक निकायले समयमै प्रभावकारी ढङ्गले स्रोत परिचालन गरी अनुकूलन कार्य क्रमबद्ध रूपमा अपनाउन र कार्यान्वयन गर्न, र कार्ययोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्दै कार्यक्रमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न, र
- स्थानीय तथा राष्ट्रिय योजनालाई लागतको आधारमा अनुकूलनका प्रभावकारी विकल्प पहिचान गर्न।

मान्यता:

- स्थानीय जलवायु अनुकूलन कार्ययोजना स्थान विशेष अनुसार फरक रहने हुनाले लक्षित क्षेत्र, वर्ग तथा समुदायको पहिचान गरी जलवायु परिवर्तनको असरसँग सामना गर्न अनुकूलनका उपायहरूको प्राथमिकीकरण गरी स्थानीय अनुकूलन योजना तयार गरिएको छ ।
- नगर स्तरीय अनुकूलन योजनाले लक्षित क्षेत्र, वर्ग तथा समुदायलाई समेटेी जोखिम क्षेत्रको पहिचान गरी कार्यक्रमहरूको तय गरेको हुँदा यो कार्ययोजना प्रभावकारी रूपले सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।
- स्थानीय निकायमा निर्वाचित जनप्रतिनिधि भएको हुँदा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागी अनुकूल वातावरणको श्रृजना हुनेछ ।
- स्थानीय अनुकूलन योजना निर्माण गर्दा नगरपालिकामा रहेको सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूला समावेश गरिएकाले योजनालाई प्राथमिकताका साथ कार्य गर्न उपयुक्त वातावरण सिर्जना हुनेछ ।
- स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाको निर्देशित सिद्धान्त उर्धगामी, समावेशी, तत्परता र लचिलोमा आधारित भई स्थानीय अनुकूलन योजना तयार गरिएको छ ।
- राष्ट्रिय अनुकूलन योजनाले पहिचान गरेका क्षेत्रमा आधारित भई जलवायु परिवर्तनले असर गर्ने सबै विषयगत क्षेत्र समेटि विभिन्न सरकोकारवाला निकायहरूको सहभागितामा योजना तयार गरिएको छ ।
- स्थानीय अनुकूलन योजना तयार गर्दा स्थानीय विपद् व्यवस्थापनका पक्षहरूलाई पनि विशेष ध्यान दिईएको छ ।

१.३ योजनाको उद्देश्य

यस मेलम्ची नगरपालिकाको उद्देश्य निम्न प्रकारका रहेका छन्

१. स्थानीय स्तरमा जलवायु परिवर्तनबाट सिर्जित जोखिम र संकटासन्नताको पहिचान, अभिलेखीकरण र प्राथमिकीकरण गर्न सहयोग गर्ने ।
२. जोखिममा रहेका तथा संकटासन्न व्यक्ति, घरधुरी, समूह र समुदायको अनुकूलन क्षमतामा बढोत्तरी गर्न र जलवायु उत्थानशील क्रियाकलापहरू पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गर्ने ।
३. स्थानीय तहको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनको विषयलाई एकीकृत गर्दै जलवायु उत्थानशील योजनाहरूको कार्यान्वयनमा लगानी अभिवृद्धि गर्ने ।
४. स्थानीय स्तरमा निर्माण गरिने विकासका पूर्वाधारहरूका साथै शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी र स्थानीय प्रविधिलाई जलवायु उत्थानशील बनाउन सहयोग गर्ने ।

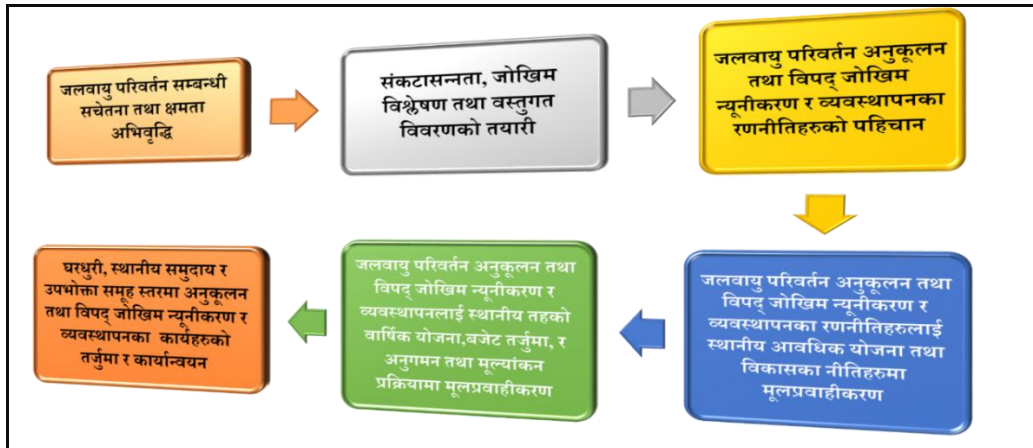
१.४ योजनाको सीमा

यस स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना स्थानीय स्तरमा उपलब्ध जानकारी, विषयगत घटनाका अनुभव तथा स्थानीय समुदाय र सरोकारवालाको जलवायु परिवर्तन र यसको असर सम्बन्धमा भएका अनुभव, सिकाई र बुझाईमा आधारित भएर तयार गरिएको हो । यस योजना तर्जुमाको क्रममा नगरपालिकाको सम्पूर्ण वडाहरूमा सहभागितामुलक छलफल एवं विश्लेषण गरी निर्माण गरिएता पनि सङ्ख्यात्मक सिमितताले गर्दा प्रसस्त अनुभव समेट्न नसकेको हुन सक्छ । साथै यस योजना कार्यान्वयनको क्रममा गतिशील बजार मुल्य रहने हुदाँ योजनामा अनुमानित बजेट उल्लेख गरिएको छ । यस नगरपालिकाको जनसांख्यिकीय विवरण राष्ट्रिय तथ्याङ्क

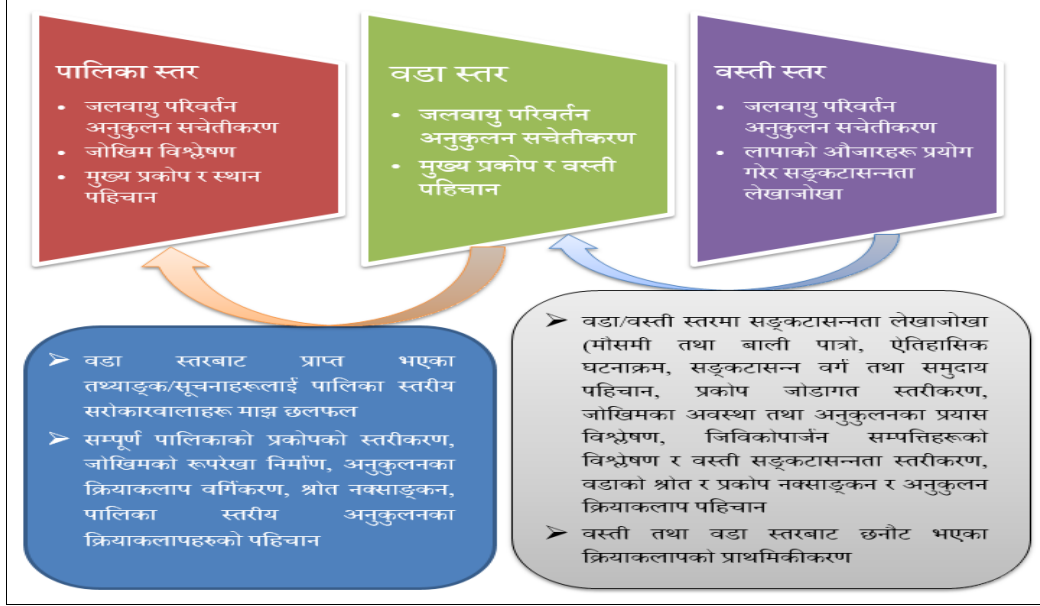
कार्यलय द्वारा प्रकाशित राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ भने अन्य सामाजिक, वातावरणीय विवरण सरोकारवाला निकाय बाट प्रकाशित दस्तावेजबाट साभार गरिएको छ।

१.५ योजना निर्माण विधि तथा चरण

स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्दा जलवायु परिवर्तन नीति २०७६, राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम २०६६, राष्ट्रिय अनुकूलन योजना (NAP) २०२१-२०५०, परिमार्जित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचना २०७६, स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०, वातावरण नीति २०७६ लाई आधार मानिएको छ। स्थानीय जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्ययोजनाको राष्ट्रिय संरचनाका चार मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू (उर्धगामी, तत्परता, लचकता र समावेशी) र छ चरण अन्तर्गत विभिन्न सहभागितामूलक विधिहरूको प्रयोग गरी यो कार्ययोजना तर्जुमा गरिएको छ, जसको समग्र निर्माण चरण चित्र १ मा र तर्जुमा विधि चित्र २ प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र १ योजना तर्जुमा चरण

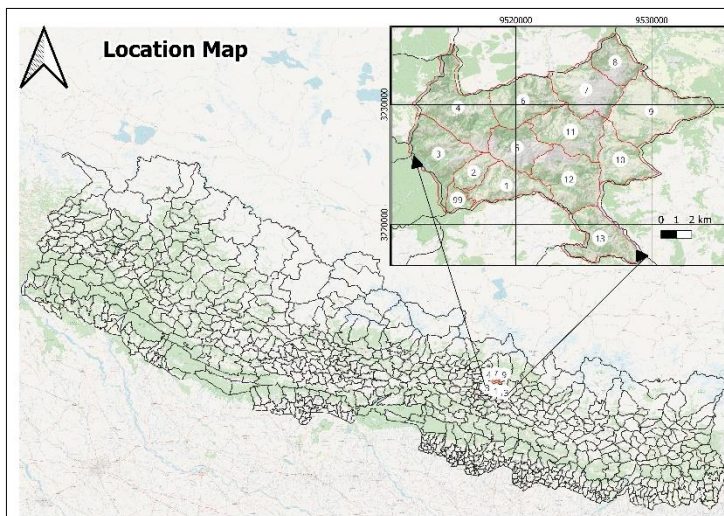

चित्र २ योजना निर्माण विधि

अध्याय २ स्थानीय तहको परिचय

२.१ अवस्थिति तथा भू-बनोट

सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको पश्चिम-दक्षिण क्षेत्रमा अवस्थित यो नगरपालिका २०७१ मंसिर १६ गते नेपाल सरकारको मन्त्रिपरिषदको निर्णय अनुसार सविकको सिन्धुकोट, तालामराङ, ज्यामिरे, शिखरपुर, मेलम्ची, बाँसबारी र फटकशिला गा.वि.स. हरू समावेश गरि मेलम्ची नगरपालिकाको निर्माण भएको थियो जसमा फेरी २०७३ फाल्गुण १७ गते भोटेचौर, हैबुङ, थकनी र दुवाचौर गा.वि.स.हरू मिलाएर मेलम्ची नगरपालिका स्थापना भएको हो । यस नगरपालिकाको पूर्वमा ईन्द्रावती गाउँपालिका, पश्चिममा नुवाकोट जिल्लाको शिवपुरी गाउँपालिका र काठमाण्डौँ जिल्लाको गोकर्णेश्वर नगरपालिका साथै शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज रहेको छ र उत्तरमा हेलम्बु गाउँपालिका र पाँचपोखरी थाडपाल गाउँपालिका रहेको छ भने दक्षिणमा काभ्रेपलाञ्चोक जिल्लाको मण्डनदेउपुर नगरपालिका र काठमाण्डौँ जिल्लाको शङ्करापुर नगरपालिका रहेको छ । १५८.१७ वर्ग किलोमिटर रहेको यस नगरपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति अक्षांश २७ डिग्री ७४ मिनेट उत्तर देखि २७ डिग्री ८९ मिनेट उत्तर सम्म र देशान्तर ८५ डिग्री ४४ मिनेट पूर्व देखि ८५ डिग्री ६४ मिनेट पूर्व सम्म रहेको छ। यस मेलम्ची नगरपालिकाको अवस्थिति नक्सा चित्र ३ मा प्रस्तुत गरिएको छ । यस नगरपालिकाको महाभारत पर्वत श्रृङ्खलामा पर्दछ र १६ प्रतिशत जमिन ३० डिग्री भन्दा भिरालो रहेको छ।

चित्र ३ नगरपालिकाको अवस्थिति

२.२ भू-सामाजिक अवस्थिति

२.२.१ जनसङ्ख्या

यस मेलम्ची नगरपालिकाको २०७८ सालको राष्ट्रिय जनगणना अनुसार कुल जनसङ्ख्या ४१,०६३ छ जसमा ४८.६ पुरुष र ५१.४% महिला रहेका छन् भने जनघनत्व २६० रहेको छ । नगरपालिकाको लिङ्ग अनुपात ९४.६१ रहेको छ । यस नगरपालिकामा कुल घरधुरी ११ हजार १ सय ८० रहेको छ (तालिका १) । यस नगरपालिकामा २.४% अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू छन् जसमा २.२% महिला र २.६% पुरुष छन् । तामाङ ब्राह्मण, क्षेत्री, दलित, नेवार, दनुवार, माझी, गुरुङ मगर शेर्पा यस नगरपालिकामा बसोबास गर्ने प्रमुख जातीय समूह हुन् जसमा ७० वर्षभन्दा बढी उमेरका ४.४% पुरुष र १.८% महिला वृद्धवृद्धा छन् । यस नगरपालिकामा

दशैं, तिहार, मातातिर्थ औंसी, बुद्ध जयन्ती, गुरु पुर्णिमा, साउने संक्रान्ती, नाग पञ्चमी, रक्षा बन्धन, कृष्ण अष्टमी, तीज, सोह्र श्राद्ध, धान्य पुर्णिमा, स्वस्थानी पूजा, माघे संक्रान्ती, श्रीपञ्चमी, महाशिवरात्री, फागु पुर्णिमा, चैते दशैं, ल्होसार, घेवा, म्ह पूजा, पित्रा जस्ता चाडपर्व मनाइन्छ (मेलम्ची नगरपालिकाको एकीकृत नगर विकास योजना, पार्श्वचित्र)। तालिका १ मा उल्लेख भए बमोजिम तुलनात्मक रूपमा वडा ११, १२ मा जनसङ्ख्या उच्च देखिएको छ भने वडा २ मा न्यून देखिएको छ । मेलम्ची बजार र सडक छेउ बस्ती र बजार बाकिलदै गई बसाई सराई समथल भागमा भएको कारण उक्त वडाहरू मा जनसङ्ख्या धेरै देखिएको छ ।

तालिका १ नगरपालिकाको जनसङ्ख्या विवरण

वडा	घरघुरी सङ्ख्या	जनसङ्ख्या			औसत सङ्ख्या	परिवार लैंगिक अनुपात
		जम्मा	पुरुष	महिला		
१	७१८	२५९०	१२७७	१३१३	३.६१	९७.२६
२	३४०	१२०३	५८२	६२१	३.५४	९३.७२
३	५८०	२०३४	९७१	१०६३	३.५१	९१.३५
४	७६९	२८३९	१३४६	१४९३	३.६९	९१.१५
५	६१६	२३१८	११७४	११४४	३.७६	१०२.६२
६	७३८	२६२७	१२६०	१३६७	३.५६	९२.१७
७	१०९१	३८९२	१८९२	२०००	३.५७	९४.६०
८	५५०	१८०३	८५८	९४५	३.२८	९०.७९
९	११४४	४२९३	२०७५	२२१८	३.७५	९३.५५
१०	८५३	३१२७	१५२१	१६०६	३.६७	९४.७१
११	१५३६	५८९८	२८९८	३०००	३.८४	९६.६०
१२	१२५६	४८३०	२३३८	२४९२	३.८५	९३.८२
१३	९८९	३६०९	१७७१	१८३८	३.६५	९६.३५
जम्मा	१११८०	४१०६३	१९९६३	२११००	३.६७	९४.६१

स्रोत: राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

२.२.२ शिक्षा तथा स्वास्थ्य

२.२.२.१ शिक्षा

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को तथ्याङ्क अनुसार यस मेलम्ची नगरपालिकाको साक्षरता दर ६९.९% रहेको छ, जसमा महिला साक्षरता दर ६२.५% र पुरुष साक्षरता दर ७७.८% रहेको छ ।

२.२.२.२ स्वास्थ्य सुविधा

मेलम्ची नगरपालिकाको एकीकृत नगर विकास योजना (२०७६/७७-२०८१/८२), पार्श्वचित्र अनुसार यस मेलम्ची नगरपालिकामा १ अस्पताल, ४ शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, ७ वटा बर्थिङ सेन्टर, १ पोली क्लिनिक, १३

स्वास्थ्य चौकी / स्वास्थ्य इकाई , २ आयुर्वेद औषधालय, १ एकीकृत सेवा केन्द्र र ७ वटा अन्य स्वास्थ्य संघसंस्थाहरु रहेका छन् ।

२.२.३ ऊर्जा

यस मेलम्ची नगरपालिकाको ऊर्जा प्रयोगको अवस्था विश्लेषण गर्दा बत्ति बालन र खान पकाउन गरेर दुई प्रकारले ऊर्जा प्रयोग गरेको पाइएको छ। बत्ति बालने सन्दर्भमा सबै भन्दा बढी ९८.५६ प्रतिशतले बिजुलीको प्रयोग गर्ने गरेको पाईन्छ । यसै गरी खाना पकाउनको निम्ति ८० प्रतिशत भन्दा बढीले दाउरा तथा काठको प्रयोग गर्ने गरेको पाईन्छ भने अन्यमा एल.पि. ग्याँस, बायो ग्याँस, मट्टीतेल, विद्युत आदि प्रयोग गर्ने गरेको पाईन्छ ।

२.२.४ कृषि तथा खाद्य सुरक्षा

सन् १९७४ मा भएको विश्व खाद्य सम्मेलनले खाद्य सुरक्षालाई उत्पादन मूल्यमा हुने घटबढ र खाद्य उपभोगमा हुने वृद्धिलाई धान्न सक्ने आधारभूत खाद्य वस्तुको सबै समयमा हुने विश्वव्यापी आपूर्ति भनी परिभाषित गरेको छ। सबै मानिसको पर्याप्त मात्रामा पोषणयुक्त खाद्य पदार्थ माथिको आर्थिक, सामाजिक र भौतिक पहुँच, उपलब्धता र उपयोगको सुनिश्चितताको अवस्था खाद्य सुरक्षा हो । सबैले खान पाउनु पर्छ, खाद्य अभावमा कसैको पनि ज्यान जोखिममा पर्नु हुँदैन र उपलब्ध खाद्यवस्तु स्वास्थ्यका दृष्टिले स्वस्थ अनि पोसिलो हुनु पर्छ भन्ने मान्यता खाद्य सुरक्षाको हो ।

मेलम्ची नगरपालिकाको प्रथम आवधिक योजना अनुसार यस नगरपालिकाका अधिकांश मानिसहरूको सिंचाइको सुविधाका साथ आफ्नै खेतीयोग्य जग्गा रहेको र बजारको सुलभ पहुँच रहेता पनि जलवायुजन्य प्रकोपले कृषि योग्य जमिन क्षयिकरण हुदै जानु खाद्य सुरक्षाको हिसाबले चुनौति रहेको छ।

२.२.५ अपाङ्गता तथा सङ्कटासन्न समुह

संकटासन्नता भन्नाले जलवायु परिवर्तनका कारणले सिर्जना भएका जोखिम, खतराका प्रतिफल, अभाव आदि संग जुध्न सक्ने हैसियत वा क्षमतामा कमि आएको अवस्थालाई बझ्न सकिन्छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण नियमावली, २०७६ ले विपद्को जोखिममा रहेका महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, दलित, सिमान्तकृत वर्ग तथा समुदाय, अशक्त तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू जसलाई सङ्कटासन्न समुह भनिन्छ, उक्त समुह को लागि विशेष प्राथमिकतामा राखेर यस कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ। जनगणनाको तथ्याङ्क २०७८ अनुसार हालसम्म ९७५ जना अपाङ्गता भएका व्यक्ति रहेको पाइएको छ। जनगणना अनुसार अपाङ्गताका प्रकारहरूको प्रतिशत तलको तालिकामा देखाइएको छ। यस नगरपालिकामा रहेको अपाङ्गताको विवरण अनुसार हालसम्म जम्मा ७६२ जना विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु सुचिकृत रहेका पाइएको छ।

तालिका २ नगरपालिकाको अपाङ्गताको विवरण

श्रेणी	प्रतिशत
शारीरिक अपाङ्गता	४४
न्यून दृष्टियुक्त	१५
दृष्टिविहीन	५
बहिरा	८
मनोसामाजिक अपाङ्गता	४
सुस्त श्रवण	६
दृष्टिविहीन तथा श्रवण	१
स्वर बोलाइ अपाङ्गता	५
बौद्धिक अपाङ्गता	१
हेमोफिलिया	१
अटिजम	१
बहु-अपाङ्गता	९

यस मेलम्ची नगरपालिकाको तथ्याङ्क अनुसार नगरपालिका भित्र २,२७६ घरधुरी गरिब घरधुरी सुचीमा रहेका छन् जस अनुरूप ६४९ अति गरिब, ८३५ मध्यम गरिब र ७९२ सामान्य गरिब रहेका छन्। यस नगरपालिकाको गरिब घर परिवार संख्या तालिका ३ मा प्रस्तुत गरिएको छ। यो स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना विशेषतः सामाजिक आर्थिक रूपमा पिछडिएका समुहहरू लाई केन्द्रित भएर अवलम्बन गर्नु पर्दछ।

तालिका ३ मेलम्ची नगरपालिकाको गरिब घरपरिवार संख्या

वडागत गरिब परिवार सूची	सङ्ख्या
वडा १	२२१
अति गरिब	८३
मध्यम गरिब	७५
सामान्य गरिब	६३

वडागत गरिब परिवार सूची	सङ्ख्या
वडा २	५४
अति गरिब	१२
मध्यम गरिब	२०
सामान्य गरिब	२२
वडा ३	८३
अति गरिब	१४
मध्यम गरिब	३५
सामान्य गरिब	३४
वडा ४	२७५
अति गरिब	७९
मध्यम गरिब	१०६
सामान्य गरिब	९०
वडा ५	१२५
अति गरिब	३७
मध्यम गरिब	४१
सामान्य गरिब	४७
वडा ६	१८४
अति गरिब	४०
मध्यम गरिब	७९
सामान्य गरिब	६५
वडा ७	१७९
अति गरिब	२०
मध्यम गरिब	८३
सामान्य गरिब	७६
वडा ८	७७
अति गरिब	८
मध्यम गरिब	२९
सामान्य गरिब	४०
वडा ९	२८८
अति गरिब	८७
मध्यम गरिब	११०
सामान्य गरिब	९१
वडा १०	१३९

वडागत गरिब परिवार सूची	सङ्ख्या
अति गरिब	३५
मध्यम गरिब	५१
सामान्य गरिब	५३
वडा ११	२४८
अति गरिब	७८
मध्यम गरिब	७७
सामान्य गरिब	९३
वडा १२	३००
अति गरिब	१३५
मध्यम गरिब	९०
सामान्य गरिब	७५
वडा १३	१०३
अति गरिब	२१
मध्यम गरिब	३९
सामान्य गरिब	४३
जम्मा	२२७६

स्रोत: मेलम्ची नगरपालिका, गरिब घर परिवार पहिचान सर्वेक्षण, २०७८

२.३ भौतिक पूर्वाधारको अवस्था

२.३.१ सडक सञ्जाल

बागमती प्रदेशमा पर्ने सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको यो नगरपालिका पहाडी भू-भागमा परेता पनि सडक तथा यातायात पूर्वाधार विकासको हिसाबले सन्तोषजनक अवस्थामा छ । मेलम्ची नगरपालिकाको सडक गुरुयोजना अनुसार यस नगरपालिकामा क श्रेणी (मुख्य सडक) का ५ वटा, ख (सहायक सडक) श्रेणीका ५ वटा र ग (टोल सडक) श्रेणीका ३० वटा गरी जम्मा ४० वटा सडकहरू रहेका छन्। त्यस्तै यस नगरपालिका भएर जाने ६ वटा सहायक राजमार्ग रहेका छन् जसले गर्दा यस नगरपालिकाको सडक संजाल राम्रो देखिन्छ। तर, सडकहरू धुले र ग्राभेल भएका र सडक छेउ नालाको अभावमा पनि सडकको अवस्था दिनदिनै नाजुक बन्दै गएकोले सडकको भौतिक अवस्था सन्तोषजनक रहेको चैन। विशेषगरी वर्षायाममा जीर्ण सडक तथा पहिरोका कारण बस्तीहरूबीच सम्पर्क स्थापित हुन र आपतलाकिन सहायता पुर्याउन कठिन हुने गरेको छ ।

२.३.२ सिंचाइ

मेलम्ची नगरपालिकाको कुल खेतीयोग्य जमिनको २१ प्रतिशत क्षेत्र सिंचित क्षेत्र रहेको छ। यस नगरपालिकामा सिंचाइका लागि मुख्य गरी मेलम्ची, इन्द्रावती, तालामाराड, सिन्धु, सहरे, जर्के, काफ्ले, धाटे, पड्सीड खोलाहरूलाई नियमित तथा मौसमी सिंचाइको स्रोतका रूपमा प्रयोग गरिएको छ।

२.३.३ भू-उपयोग

मेलम्ची नगरपालिकाको पार्श्वचित्र अनुसार यस मेलम्ची नगरपालिकाको अधिकांश भूभागमा खेतीयोग्य जमिन रहेको छ। झाडीजन्य १.८३ प्रतिशत र वन क्षेत्र १०.८६ प्रतिशत रहेको छ भने शहरी तथा बस्ती क्षेत्र २.२८ प्रतिशत रहेको छ र यो क्षेत्र बढ्दो क्रममा रहेको छ। तालिका ४ मा नगरपालिकाको भू-उपयोग विवरण चित्रण गरिएको छ।

तालिका ४ नगरपालिकाको भू-उपयोग विवरण

	क्षेत्रफल	
	वर्ग किलोमिटर	प्रतिशत
शहरी तथा बस्ती क्षेत्र	४.१५	२.५८
झाडी बुट्यान क्षेत्र	२७.०३	१६.८३
कृषिक्षेत्र	१०५.११	६५.४४
तटक्षेत्र	०.१७	०.१०
वन क्षेत्र	१७.४५	१०.८६
चरण क्षेत्र	३.१०	१.९३
नदीनाला	०.८८	०.५५
बगर क्षेत्र	२.७४	१.७१
जम्मा क्षेत्रफल	१६०.६३	१००.००

स्रोत: मेलम्ची नगरपालिकाको एकीकृत नगर विकास योजना (२०७६/७७-०८१/८२), पार्श्वचित्र

२.३.४ पानीका स्रोत तथा खानेपानीका स्रोतमा पहुँच

यस नगरपालिकामा विशेषतः मेलम्ची, इन्द्रावती, तालामाराङ, सिन्धु, सहरे, जर्के, काफ्ले, घाटे, पड्सीड खोलाका हरू पानीका स्रोतहरू हुन। यी पानीका स्रोतहरू खानेपानी तथा सिंचाइ प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्ने गरिएको छ।

२.३.५ वन तथा जलाधार

२.३.५.१ जलाधार

मेलम्ची र इन्द्रावती नदी मुख्य जलाधार तथा तालामाराङ, सिन्धु, सहरे तथा इन्द्रावती, सहरे बागमारा, जर्के, काफ्ले, घाटे र पड्सीड खोला उप-जलाधार रहेको छ भने अन्य साना उपजलाधारहरू रहेका छन्।

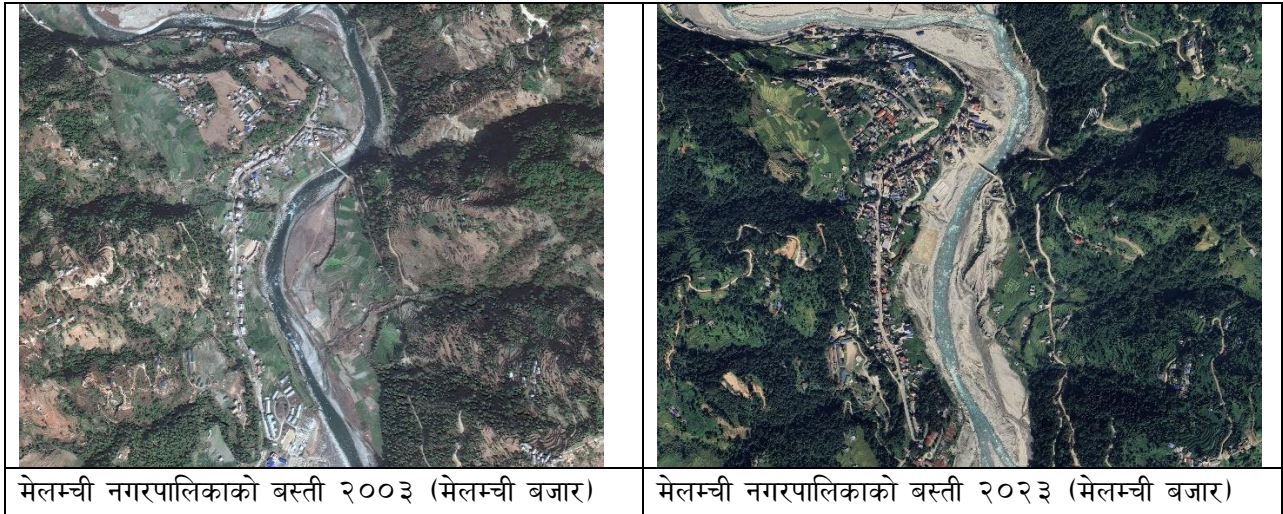
२.३.५.२ वन

मेलम्ची नगरपालिकाको भू-उपयोग तथ्याङ्क अनुसार कूल क्षेत्रफलमध्ये २७.६९ वन तथा झाडी जन्य क्षेत्रले ढाकेको छ। यस क्षेत्रमा मुख्यगरी साल, अस्ना, खयर, कटुस, चिलाउने, उत्तिस, सल्ला, मौवा, लाँकुरी, गुराँस जस्ता वनस्पति पाईन्छ भने लोठसल्ला, सुगन्धवाल, चिराईतो, जटामसी, धसिंगरे, कुटकी, पाखनवेद, कुरिलो, सतिवयर, नूनढिकी, झ्याउ, पदमचाल, गुराँस, लप्सी, बेल, चुत्रो, दामपाते, घ्युकुमारी, काँचोपात, दतिवन जस्ता

जडिबुटीहरू पाईन्छन् । त्यसैगरी काग, परेवा, चिवे, कालिज, हुचिल, लाटोकोसेरा, भंगेरा, मैना, सुगा, बाज, ठेउवा, जुरेली, फिस्टा, तिन्ना, बकुल्ला, चिल, गिद्ध, ढुकुर आदि चराचुरुङ्गी पाइन्छ भने वन्यजन्तुमा सालक, चितुवा, बाघ, भालु, बँदेल, दुम्सी, खरायो, स्याल, रतुवा मृग, बाँदर आदी पाईन्छ । मेलम्ची नगरपालिकाको पार्श्वचित्र अनुसार यस नगरपालिका ७९ वटा सामुदायिक वन रहेका छन् जसको क्षेत्रफल २१९७.७३ हेक्टर र १३७ हेक्टरको ३६ वटा कबुलियति वन क्षेत्रले ओगटेको छ ।

२.३.६ बस्ती तथा बस्ती विस्तारको अवस्था

यस मेलम्ची नगरपालिकामा हाल भैरहेको बस्ती विकास तथा विस्तार लाई हेर्ने हो भने हेलम्बु सडकको दायाँ वायाँ बस्ती विकास तथा विस्तार भएको देखिन्छ । यसका साथै अन्य सुविधाको निमित्त समेत मानिसहरू पहाडी भू-भाग छोडेर सडक छेउमा सर्ने गरेको पाईन्छ । यस नगरपालिकामा भैरहेको बस्ती विस्तारको प्रतिनिधिमुलक अवस्था चित्र ४ मा देखाइएको छ ।

चित्र ४ नगरपालिकाको बस्ती विस्तार अवस्था

२.३.७ मुख्य पर्यटकिय क्षेत्र

मेलम्ची नगरपालिकाको आर्थिक विकास र संस्कृतिको संरक्षणको लागि यहाँ रहको पर्यटकिय क्षेत्रको प्रमुख भूमिका रहने हुन्छ । यस क्षेत्रमा रहेका भोटेचौर क्षेत्र, धौले डाँडा, चिसापानी, मेलम्ची बजार, चाम्ख गुफा र नौलिंगेशवरी मन्दिर आदी महत्वपूर्ण प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू मानिन्छन् । साथै यो क्षेत्र हेलम्बु, पाँचपोखरी र गोसाइँकुण्ड जाने बाटो पर्ने भएकोले पनि यस नगरपालिकाले पर्यटनको प्रचुर सम्भावना बोकेको छ ।

२.३.८ संघसंस्थाहरू

यस नगरपालिकामा काम गर्ने विभिन्न संघसंस्था तथा तिनको कार्यक्षेत्र सामुहिक छलफल तथा नगरपालिकाको वस्तुगत विवरणबाट संकलन गरिएको छ । नगरपालिका भित्र कार्यरत संघसंस्थाको विवरण तलको तालिका ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५ नगरपालिकामा कार्यरत संघसंस्था

क्र.स.	संस्थाको नाम	कार्य क्षेत्र
१	महिला आत्म निर्भरता केन्द्र नेपाल (MANK)	जोखिममा रहेका तथा उच्च जोखिममा रहेका महिला बालबालिका, अपाङ्गता
२	ग्रामिण स्वास्थ्य र शिक्षा सेवामा गुठी (RHEST)	शिक्षा
३	शान्ति फाउन्डेसन	महिला बालबालिका
४	सुनिता फाउन्डेसन	महिला बालबालिका
५	बौद्ध बाहुनीपाटी परिवार कल्याण योजना(बीवीपी) परिवार	कृषि र स्वास्थ्य
६	राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति महिला मञ्च (NIWF)	आदिवासी महिला
७	ग्रामिण समाज कल्याण संघ, नेपाल (ARSOW)	कृषि
८	टुकी संघ सुनकोशी	महिला बालबालिका तथा अपाङ्गता
९	महिला शक्ति विकास केन्द्र, नेपाल	महिला
१०	गुड ह्याण्डस् नेपाल, काठमाण्डौं	शिक्षा
११	ग्रामिण शिक्षा तथा वातावरण विकास केन्द्र, नेपाल (REED Nepal)	जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन
१२	सामुदायिक विकास तथा वातावरण संरक्षण मञ्च (CDECF)	विपद् व्यवस्थापन
१३	Regional Integrated Multi-hazard Early Warning System (RIMES)	विपद् व्यवस्थापन
१४	Prakriti Resource Centre (PRC)	जलवायु परिवर्तन

अध्याय ३ जलवायु परिवर्तन, विपद् तथा जोखिमको अवस्था

३.१ प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो

स्थानीय मौसम र मौसमी अवस्था, बाली तथा प्रकोपमा आएको परिवर्तन बारे जानकारी हासिल गर्न परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो विधिको प्रयोग गरिएको थियो । समुदायको ज्येष्ठ नागरिक, जानकार व्यक्तिहरूसँगको छलफलबाट भएको जलवायु सम्बन्धी जानकारी विवरणका आधारमा तापक्रम, वर्षाको स्वरूप, प्रकोपको स्वरूप आदिमा आधारीत रहेर यस मौसम पात्रो तयार गरिएको थियो। मौसमी पात्रो सम्बन्धि जानकारी हासिल गर्न विगतको करिब ३० वर्ष पहिले र हालको बारे तुलनात्मक अध्ययन गरी प्रकोप, तापक्रम, बाली आदि हुने समयमा परिवर्तन आएको वा नआएको प्रस्ट समुदायमा देखिएको थियो । यसरी तयार पारिएको परिवर्तित प्रकोप तथा मौसमी पात्रो तलको तालिका ६ मा उल्लेख गरिएको छ

तालिका ६ प्रकोप, मौसमी तथा बाली पात्रो

विवरण	समय	वैशाख	जेठ	असार	श्रावण	भाद्र	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुष	माघ	फाल्गुन	चैत्र	हाल देखिएको परिवर्तन
वर्षा														
मनसुनी वर्षा	पहिले													मनसुनी वर्षाको अवधि घटेको
	अहिले													
हिउँदे वर्षा	पहिले													हिउँदे वर्षाको अवधि तथा मात्रा घटेको
	अहिले													
तापक्रम														
जाडो दिन	पहिले													जाडोको अवधि घटेको
	अहिले													
गर्मी दिन	पहिले													गर्मीका दिनहरू बढेको
	अहिले													
हिउँ	पहिले													हिउँ पर्ने दिनहरू घटेको
	अहिले													
तुसारो	पहिले													तुसारो लाग्ने दिन कम भएको
	अहिले													
असिना	पहिले													असिना पर्ने अवधि बढेको
	अहिले													
खेतीपाति														
धान खेती	पहिले													धान लगाउने समय अवधि घटेको
	अहिले													
गहुँ खेती	पहिले													गहुँ लगाउने समय केहि अगाडी

विवरण	समय	बैशाख	जेठ	असार	श्रावण	भाद्र	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुष	माघ	फाल्गुन	चैत्र	हाल देखिएको परिवर्तन
	अहिले													सरेको
अन्य														
खडेरी	पहिले													पहिलेको तुलनामा खडेरी पर्ने अवधि निकै बढेको
	अहिले													

मौसमी पात्रोको विश्लेषण गर्दा स्थानीय स्तरमा मनसुनी र हिउँदे वर्षाको समयावधि, मात्रा र तौर तरिकामा फेरबदल हुँदै गएको देखिन्छ। पहिलेको तुलनामा वर्षातको अवधि कम भएको तर वर्षा हुँदा एक्कासि हुने र एकै पटक ठूलो मात्रामा वर्षा हुने गरेको देखिन्छ। तापक्रममा भएको फेरबदललाई विश्लेषण गर्दा जाडोको समयावधि घट्दै गएको अनुभूति गरिएको छ भने गर्मीको दिनहरू बढेको र तुलनात्मक रूपमा तातोपना बढेको पाइएको छ। त्यसैगरी गर्मीका दिनहरू बढेको कारणले गर्दा खडेरीका दिनहरू बढेको, धान खेती गर्ने समयावधि घटेको र गहुँ लगाउने समयमा हेरफेर भएको देखिन्छ। यसरी यसको प्रत्यक्ष असर कृषिमा मात्र नभई मानव स्वास्थ्य लगायत पानीका मूहानहरू, वन तथा जैविक विविधतामा समेत परेको देखिन्छ। यस प्रकारको परिवर्तनले स्थानीय बासिन्दाहरूको जीविकोपार्जनमा प्रत्यक्ष असर पार्नुका साथै उनीहरूमा थप चुनौती देखा परेको छ।

३.२ ऐतिहासिक समयरेखा

मेलम्ची नगरपालिकामा विगत ३० वर्ष देखि हुने गरेका विभिन्न प्रकोपका घटनाक्रमहरूको प्रकृति र यसले पार्ने गरेको प्रभावको विश्लेषण गर्न, हालसम्म विभिन्न प्रकारका प्रकोपका कारण प्रभावित घरधुरी तथा समुदाय, उक्त प्रकोपसँग समुदायले जुध्न गरेका प्रयासहरूका साथै यिनले भविष्यमा पार्न सक्ने यसको विश्लेषण पालिका स्तरमा जनप्रतिनिधिहरू, जेष्ठ नागरीक, जानकारव्यक्ति, शिक्षक तथा समाजसेवीहरूको उपस्थितिमा समग्र रूपमा विश्लेषण गरी समुदायको संकटासन्नताको समग्र अवस्था अनुसूचीमा समावेश गरिएको छ र बडामा हुने गरेका प्रकोपलाई तलको तालिका ७ मा प्रस्तुत गरिएको छः

तालिका ७ नगरपालिकाको ऐतिहासिक समयरेखा

प्रकोप	वडा नं	साल	प्रकोपको असर	स्थानिय स्तरमा बचाउका प्रयास	बारम्बारता

प्रकोप	वडा नं	साल	प्रकोपको असर	स्थानिय स्तरमा बचाउका प्रयास	बारम्बारता
भूकम्प	१	२०७२	१४८२ घरहरू क्षति भएको, मानवीय क्षति २८, खाद्यान्न पुरिएको, पशुचौपायाको मृत्यु, ५० रोपनी खेती योग्य जमिनमा चिरा परेको, पानीको मुहान सुकेको, कृषि उत्पादनमा हास, सिचाईमा असर, ७ वटा विद्यालय भवन क्षति, मठमन्दिर, प्रहरी चौकी, स्वास्थ्य चौकीमा क्षति भएको ।	छपरा र अस्थाई टहरा निर्माण, वडा बाट सम्रागी सहयोग (खाधन्न, त्रिपाल, जस्ता, आढने ओछ्याउने तथा अन्य आवश्यक सामग्री)	
भूकम्प	३	२०७२	५०० घर भत्केको, ४५ गोठ नष्ट, ८ जनाको मृत्यु, खेतीयोग्य जमिनमा चिरा परेको ।	स्थानीयको सहयोगमा पुननिर्माण गरेको	
भूकम्प	४	२०७२	३६ जनाको मृत्यु, १२०० भन्दा बढी घर भत्केको, १०० वटा पशुचौपाया मृत्यु, खानेपानीमा समस्या, खाद्यान्न स्रोतमा असर, सिचाईमा समस्या	अस्थायी घरको व्यवस्था, राहत सुरक्षा, सुरक्षित स्थलमा बसाईसराई, नेपाल सरकार र अन्य संघसंस्थाबाट सहयोग	
भूकम्प	५	२०७२	घरहरूमा आशिक क्षति, विद्यालयमा क्षति, पशुधनमा क्षति, खानेपानीको मुहान पुरेको, मठमन्दिर भत्केको, २९ जना मान्छेको मृत्यु भएको	बसाईसराई गरेको, अपाङ्गलाई सहयोग गरेको, मिलीजुली सहकार्य गरेको	
भूकम्प	६	२०७२	६०० देखि ७०० घरहरू भत्केको, पशुचौपाया बगाएको, अन्न भण्डारण बगाएको	अस्थायी घरको व्यवस्था, राहत सुरक्षा, सुरक्षित स्थलमा बसाईसराई, नेपाल सरकार र अन्य संघसंस्थाबाट सहयोग	
भूकम्प	८	२०७२	.० घर भत्केको, १००० देखि १५०० पशुचौपायाको मृत्यु, २५००० रोपनी खेतीयोग्य जमिन चिरा परेको, ९९ जना मानिसको मृत्यु, पानीको मुलहरू सुकेका		
भूकम्प	९	२०७२	२६ देखि ३० जनाको मृत्यु, ११०० घर क्षति, ३० वटा पानीको मुहान सुकेका, ४०० देखि ५०० पशुचौपायाको क्षति, ७ वटा विद्यालयको क्षति	खुला ठाउँमा व्यवस्थापन	
भूकम्प	११	२०७२	घरहरू चर्केको, घाईते, ४५ जनाको मृत्यु, पक्की घर बाहेक सबै क्षति, पशुचौपायाको मृत्यु, मान्छै बेपता	भूकम्प प्रतिरोधात्मक संरचना निर्माण	

प्रकोप	वडा नं	साल	प्रकोपको असर	स्थानिय स्तरमा बचाउका प्रयास	बारम्बारता
भूकम्प	१२	२०७२	३२ मानवीय क्षति, ७ विद्यालय, २ मठमन्दिर, ७००० पशुचौपाया, १३०० घर, ३० वटा पानीको मुहान, २२ वटा सिचाई कुलो पूर्ण रुपमा क्षति		
भूकम्प	१३	२०७२	६० देखि ७० घरहरू भत्केको, ४० वटा गोठहरू भत्केको, १००० मुरी खाद्यान्न नष्ट	अस्थाई टहरा निर्माण, रेडक्रस बाट सहयोग (प्लाष्टिक तथा भाडाहरू)	
भूकम्प	१३	२०७२	११५८ घरहरू भत्केको, २८ जनाको मृत्यु, पशुचौपाया नगन्यको मृत्यु, खाद्यान्न तथा जनधनको क्षति	अस्थाई टहरा निर्माण	
पहिरो	१	२०५९	खाल्डे बस्ती विस्थापित भएको, खेती योग्य जमिनमा असर, कुलो खाने पानीमा असर, बालीनाली २० हेक्टर नष्ट भएको, घरहरू पुरिएको। पशुचौपाया मृत्यु, एउटा मन्दिर पुरेको, पानी घट पुरिएको, पानीको मुहान पुरिएको, ३ जनाको मृत्यु	सिचाई कुलो मर्मत तथा निर्माण, बस्ती तथा घर विस्थापित बाँस, निगालो रोपण	
पहिरो	२	२०५०, २०५१, २०५९, २०७९	२ जना बच्चा पुरेको, २ जनाको मृत्यु, सडक क्षति, ४० रोपनी कृषि जग्गा क्षति, १४ देखि १५ घर जोखिम	उद्धार गरेको	४
पहिरो	३	२०२२, २०४५, २०७८	१० देखि १२ पशुचौपाया क्षति, २ जनाको मृत्यु, ४०० रोपनी खेतीयोग्य जमिन पुरेको ६ रोपनी जग्गा पुरेको, जमिन भासेको, १८ रोपनी मकै बाली नष्ट, १५ रोपनी धानबाली नष्ट घरहरू भत्केको, मकै र कोदो पुरेको, ११ घरधुरी जोखिममा	उद्धार कार्य गरेको, बाँस तथा बृक्षारोपण, ग्याबियन पर्खाल निर्माण	३
पहिरो	४	२०५२, २०५३, २०७७, २०७८, २०७९	१५ घर पुरेको, कृषिमा क्षति, सडक विधुत र खानेपानीमा समस्या	मलचिङ्ग प्लाष्टिकले छोपेको, बस्ती सारेको	५

प्रकोप	वडा नं	साल	प्रकोपको असर	स्थानिय स्तरमा बचाउका प्रयास	बारम्बारता
पहिरो	५	२०७९	१० वटा मुहान पुरेको , २० रोपनी खेतीयोग्य बगाएको, नयाँ निर्माण परियोजना प्रभावित भएको, ७ जना व्यक्तिको घर जोखिममा परेको	केही प्रयास नगरेको	
पहिरो	६	२०३५, २०३६	पन्चकन्या बिधालयको भवन पुरेको, खडका टोल बिस्थापित भएको, ३ वटा घर पुरेको, ३ वटा पशुचौपायाको मृत्यु,	उद्धार कार्य गरेको	२
पहिरो	७		बर्षा याममा बस्ती (धारना, डाडा घर, काफलगैरी, सिरानघर, सुनखानी) जोखिममा रहेको	मे.न.पा सँग समन्वयन गरेर प्लाष्टिक बितरण	
पहिरो	८	२०७९	खानेपानीको टंकी भत्केको, २ देखि ४ रापनी खेतीयोग्य जमिन बगाएको, बस्ती जोखिम, पानीको मुहान पुरेको, सिचाईमा अवरोध, विद्यालय जोखिममा रहेको		
पहिरो	९	२०५१, २०७७, २०७८	खोला नजिकको ८ घर पुरेको, ३ जना मानवीय मृत्यु, १२०० मुरी धान क्षति, पशुचौपाया पुरेको, उतिस रुखहरू वन पैदवार नष्ट, पानीको मुहान पुरेको	जाली भर्ने, बाटो, कुलो, मुहान मर्मत	
पहिरो	१०	२०४४, २०४५, २०६१, २०७७, २०७९	सितलादेवी मा.वि को भवन लगेको, १०० देखि १५० रोपनी खेती योग्य जमिन कटान , बस्ती समेत लगेको साथै पशुचौपायामा क्षति, सुनार बस्ती र मगर टोल सबै क्षति भएको, ३० देखि ४० रोपनी खेती बगाएको १०० देखि १५० रोपनी जग्गा क्षति, २ परिवार बिस्थापित, क्यामुने मुहान पुरेको, अघेरी खोला पहिरोले गर्दा नेपाली बस्ती बिस्थापित (१० घरधुरी) काफले खोलाले गर्दा रामपुरमा ५० देखि ६० रोपनी जग्गा क्षति (१० घरधुरी जोखिममा) हिले खोला पहिरोले गर्दा ३० रोपनी जग्गा क्षति	जाली भर्ने, बाटो, कुलो, मर्मत, भल कटाउने,	५

प्रकोप	वडा नं	साल	प्रकोपको असर	स्थानिय स्तरमा बचाउका प्रयास	बारम्बारता
			६० हेक्टर सिचाई जग्गा क्षति, खाने पानीको पाईप क्षति		
पहिरो	११	२०७१, २०७७, २०७८	१ जनाको घर बगाएको, १ गोठ बगाएको, ५ रोपनी बारी बगाएको ८ जनाको काम गर्ने क्रममा मृत्यु, १ जनाको घर पुरेको, २०० रोपनी भन्दा बढी खेती योग्य जमिन कटान, २०० भन्दा बढी घर बगाएको,	सुरक्षित स्थानमा विस्थापित	३
पहिरो	१२	२०४, २०५९, २०६८, २०६९,	१ घर बगाएको, ६० रोपनी जमिन बगाएको, भुजेल बस्ति विस्थापित घरहरू जोखिममा रहेको, १ रोपनी बारी लगेको, जलपादेवी विद्यालय जोखिममा रहेको, नेपालथोक पहिरो बर्षेनि जाने, बाटो अवरोध, खेल मैदान पुरेको, कृषि प्राविधिक भवनमा क्षति, बाँसघारी, स्वास्थ्य चौकी जोखिममा रहेको	बृक्षारोपण, मेसिनरी पर्खाल लगाएको	४
पहिरो	१३	२०७८	बाटो अवरोध, भन्जयाङ, बरेटा, ठाटी बस्ती जोखिममा रहेको, पशुचौपायाको मृत्यु		
हावाहुरी	१	२०७५	मकै बाली नष्ट, टहरा उडाएको, घरगोठको छाना उडाएको, गाईबस्तु त्रसित तथा चोटपटक लागेको, विद्युतीय पोल ढलेको, सडक अवरुध, जनजीवन प्रभावित	पुनर्निर्माण गरेको, बाटोको अवरोध हटाएको	
हावाहुरी	३	२०७२	५० वटा घरको छाना उडाएको, बाली नष्ट	पुनर्निर्माण गरेको,	
हावाहुरी	४	२०७२, २०७७, २०७८	घरको छाना उडाएको, बाटो अवरोध भएको, खेतीपाती नष्ट, विद्युतीय अवरोध	पुनर्निर्माण गरेको,	

प्रकोप	वडा नं	साल	प्रकोपको असर	स्थानिय स्तरमा बचाउका प्रयास	बारम्बारता
हावाहुरी	५	२०४५,	६० प्रतिशत घरको छाना उडाएको, ६०० रोपनी तोरी, गहुँ आलु क्षति भएको	घरको छाना मर्मत गरेको	
हावाहुरी	६	२०७२	घरको छाना उडाएको, बाटो अवरोध भएको, खेतीपाती नष्ट, विद्युतीय अवरोध, अन्नबाली नष्ट	घरको छाना मर्मत गरेको	
हावाहुरी	७	२०७२	१०० देखि १५० घरका जस्ताका टहराहरू उडाएका, मकै , धान , गहुँ, टमाटर क्षति भएको	घरको छाना मर्मत गरेको	
हावाहुरी	८	२०७२	घरको छाना उडाएको, गहुँ, मकै, सुन्तला, कागती नष्ट	सुरक्षा आफै गरेको	
हावाहुरी	९	२०७२	१०० भन्दा बढी घरको छाना उडाएको, २० वटा पशुजन्य क्षति, कृषि बालीमा क्षति		
हावाहुरी	१०	२०७२	घरहरूको टहरा उडाएको, कृषिबाली क्षति		
हावाहुरी	११	२०७२, २०७३, २०७८	२०० घरको छाना उडाएको, २ वटा कुखुरा फर्मको छाना उडाएका		३
हावाहुरी	१२	२०७२	घरको छाना उडाएको, बालीनाली नाश, टनेलको पलाष्टिक उडाएको		
हावाहुरी	१३	२०७२	घरको टहरा उडाएको, अन्नबाली नष्ट, बिधुत अवरोध		
बाढी	२	२०२३, २०२८, २०७७	कृषि, खाद्य सुरक्षा, मानव स्वास्थ्य, जिविकोपार्जन र जलस्रोत (५०० रापनी भन्दा बढी क्षति) ५ जना मान्छे बगाएको, ६० पशुचौपाया बगाएको, १०० वटा पानीको मुहान पुरेको, सिचाई कुलो बगाएको ।	सचेतीकरण, बसाइसराई	३
बाढी	३	२०४५, २०७८	मकै, कोदो, धान बगाएको, १ घर बगाएको सडकमा लगाएको तारजाली बगाएको	स्थानीयको सहयोगमा सरसफाई गरेको जे.सि.बि बाट सरसफाई गरेको	

प्रकोप	वडा नं	साल	प्रकोपको असर	स्थानिय स्तरमा बचाउका प्रयास	बारम्बारता
बाढी	५	२०२८, २०७५, २०७८	कृषि क्षेत्रमा असर, घर गोठ क्षति भएको, १५० रोपनी जग्गा बगाएको, बाटो अवरोध, १०८ खानेपानी मुहान पुरेको	बैकल्पिक तरिकाले पानी प्रयोग गरेको	३
बाढी	६	२०७८	३०० रोपनी खेती योग्य जमिन बगाएको, १०० देखि १५० घर बगाएको	उद्धार कार्य गरेको	
बाढी	९	२०७५, २०७८	१ जनालाई खोलाले बगाएको, १० व्यक्तिको जग्गा कटान (२० देखि २५ रोपनी)	खोज तथा उद्धार गरिएको	२
बाढी	१०	२०७८	१३०० देखि १४०० रोपनी कृषि योग्य जमिन कटान, २१ घरधुरी बगाएको, माछा पालन, बंगुर पालन अस्तव्यस्त भएको, निर्मानाधिन पार्क बगाएको, १ पक्की पुल, १ झोलुङ्गे पुल बगाएको, कुखुरा फार्म बगाएको, १५० वटा गाईबस्तुको मृत्यु	जाली मर्मत कुलो भल कटाउने	
बाढी	११	२०६१, २०७८	खेती योग्य जमिन कटान, माछा पालन फर्म बगाएको २०० भन्दा बढी घर बगाएको, ५०० रोपनी खेती योग्य जमिन कटान, २ पक्की पुल, १ झोलुङ्गे पुल बगाएको, ५ वटा पानीको मुहान सुकेको, २०० गाईबस्तु बगाएको, विद्युतीय अवरोध, आर्थिक क्षति	सुरक्षित ठाउँमा सारिएको	२
बाढी	१२	२०७७, २०७८	सिन्धु, सहर, जर्के, खहरे खोलामा आएको बाढीले १००० रोपनी जति खेती योग्य जमिन बगाएको, १२ वटा घर जोखिममा रहेको इन्द्रावती नदीमा आएको बाढीले विद्यालयको ५० रोपनी जग्गा बगाएको, खेल मैदान, कवड हल लगेको, खाने पानीको भवन जोखिममा, २०० रोपनी खेती योग्य जमिन बगाएको, १ घर बिस्थापित		२
बाढी	१३	२०७८	५०० रोपनी खेती योग्य जमिन कटान, २ घर पुरेको,		

प्रकोप	वडा नं	साल	प्रकोपको असर	स्थानिय स्तरमा बचाउका प्रयास	बारम्बारता
			टहरा बगाएको,		
आगलागी	२	२०६९	बैम्बु रिर्सोट जलेको, गोठ जलेर नष्ट, १ जनाको मृत्यु, १ घर जलेको, आर्थिक नष्ट, ४ वटा पशुचौपाया जलेको , बिद्धुत सट भएर १ जनाको मृत्यु	निभाउने प्रयास गरेको	
आगलागी	४	२०७६, २०७९	कृषिबाली नष्ट, वन्यजन्तुमा असर	निभाउने प्रयास गरेको, अग्नि रेखा निर्माण	२
आगलागी	५	२०७७, २०७८, २०७९	घरहरू क्षति भएको, ६ वटा गोठमा क्षति, ६०० मुरी अन्न नाश, वनजंगल विनाश,	निभाउने प्रयास गरेको, अग्नि रेखा निर्माण	३
आगलागी	७	२०७७	देविथान सामूदायिक वन (सा.व) पुर्न रूपमा क्षति, खोलेपाखा सा.व आंशिक रूपमा क्षति	निभाउने प्रयास गरेको, अग्नि रेखा निर्माण	
आगलागी	९	२०७५, २०७६, २०७७, २०७८	वन डढेलो बाट बोटबिरुवा , वन्यजन्तु नष्ट, पिपलचौर सा.व, कुलबास सा.व धेरै क्षति भएको र सो वनमा १ हप्ता सम्म आगो लागेको, २०७८ सालमा भसमे सा.व मा वन डढेलो लागेको	निभाउने प्रयास गरेको, अग्नि रेखा निर्माण	४
आगलागी	११	२०५१, २०७९	३ जनाको मृत्यु, घर जलेको, कपडा जलेको, ४ वटा घर क्षति, ६ पसल जलेको		२
आगलागी	१३	२०६२, २०६३	२ मानवीय क्षति, ५० मुरी अन्न क्षति		२
असिना	१	२०७३, २०७४	बालीनाली र कृषिमा क्षति, खानेपानीको पाईमा असर बोटकिरुवा, तरकारी र फलफूलमा (किवि) नष्ट	लामा लगाउने, फिरफिरे बाध्ने, परमपरागत पुजा गर्ने	२
असिना	३	२०४९	गहुँ, मकै, धान, सिमी नष्ट ५० रोपनीको बाली नष्ट	लामा लगाउने, फिरफिरे बाध्ने, परमपरागत पुजा गर्ने	
असिना	४	२०६३, २०७६	गहुँ, मकै, धान, कृषि बालीमा क्षति, वन्यजन्तुमा , खाद्यन्नमा असर	केही प्रयास गर्न नसकेको	२

प्रकोप	वडा नं	साल	प्रकोपको असर	स्थानिय स्तरमा बचाउका प्रयास	बारम्बारता
असिना	८		गहुँ, मकै, सुन्तला, तरकारी नष्ट, उत्पादनमा हास		
असिना	१०	२०७३	गहुँ, मकै, धान, तरकारी, फलफूल नष्ट, १२ देखि २० टन जति बाली नष्ट		
असिना	१२		आलु कुहिने, फलफूलका फूल झार्ने		
चट्याङ	१	२०७४	मानवीय घाइते २, पशुचौपायमा असर, घरहरूमा क्षति, विद्युतीय समग्रीमा क्षति	घाईतेहरूलाई उपचारका लागि अस्पताल लग्ने, विद्युतीय समग्री मर्मत	
चट्याङ	४	२०६५, २०७०, २०७८	मानवीय क्षति, पशुचौपाया क्षति, २ वटा घरमा क्षति, २ जना घाईते, २ भैसीको मृत्यु	केही प्रयास नभएको	३
चट्याङ	५	२०७३	३ जनाको मृत्यु, २ गाई बस्तुको मृत्यु, ४ जना मान्छे घाईते		
चट्याङ	६		पशुचौपायाको मृत्यु, विद्युतीय प्रवाहमा असर, वनमा क्षति		
चट्याङ	७	२०६०, २०७६	३ जनाको मृत्यु, गाईबस्तुको मृत्यु, विद्युतीय प्रवाहमा असर, १ जनाको मृत्यु र १ जना घाईते,	स्थानीय सहयोगमा समग्री जुटाई सहयोग गरेको	२
चट्याङ	८		मानवीय क्षति १ जना, १० देखि १५ पशुचौपाया क्षति		
चट्याङ	९	२०६५, २०६६	२०६५ र २०६६ मा दुई जनाको घर जलेर नष्ट (२ जनाको चट्याङ्को कारणले बेहोस) पशुचौपायाको मृत्यु, हाल सम्म अनुमानित १० जनाको मृत्यु		
चट्याङ	१०		१ जनाको मृत्यु		
चट्याङ	१२	२०६४, २०६५	१ जनाको घर क्षति, ३०० देखि ४०० कटहर फल्ने		

प्रकोप	वडा नं	साल	प्रकोपको असर	स्थानिय स्तरमा बचाउका प्रयास	बारम्बारता
			कटहरको रुख पूर्ण रूपमा क्षति		
चट्याङ	१३	२०६१	१ जनाको मृत्यु, सार्वजनिक भवन भत्केको, बस्तीमा क्षति		
बन्यजन्तु आतङ्क	१		बाँदर, बदेल, चितुवा को कृषिबाली (धान, मकै, गहुँ) खेतीमा असर, मानवीय त्रास	बन्यजन्तु धपाउने, घेरवार गर्ने	प्रत्येक वर्ष
बन्यजन्तु आतङ्क	१		बाँदर, बदेल, चितुवा को कृषिबाली (धान, मकै, गहुँ) खेतीमा असर, मानवीय त्रास	बन्यजन्तु धपाउने, घेरवार गर्ने	प्रत्येक वर्ष
बन्यजन्तु आतङ्क	१		बाँदर, बदेल, चितुवा को कृषिबाली (धान, मकै, गहुँ) खेतीमा असर, मानवीय त्रास	बन्यजन्तु धपाउने, घेरवार गर्ने	प्रत्येक वर्ष
बन्यजन्तु आतङ्क	१		बाँदर, बदेल, चितुवा को कृषिबाली (धान, मकै, गहुँ) खेतीमा असर, मानवीय त्रास	बन्यजन्तु धपाउने, घेरवार गर्ने	प्रत्येक वर्ष
बन्यजन्तु आतङ्क	६		बाँदर, बदेल, चितुवा को कृषिबाली (धान, मकै, गहुँ) खेतीमा असर, मानवीय त्रास	बन्यजन्तु धपाउने, घेरवार गर्ने	प्रत्येक वर्ष
बन्यजन्तु आतङ्क	७		बाँदर, बदेल, चितुवा को कृषिबाली (धान, मकै, गहुँ) खेतीमा असर, मानवीय त्रास	बन्यजन्तु धपाउने, घेरवार गर्ने	प्रत्येक वर्ष
बन्यजन्तु आतङ्क	८		बाँदर, बदेल, चितुवा को कृषिबाली (धान, मकै, गहुँ) खेतीमा असर, मानवीय त्रास	बन्यजन्तु धपाउने, घेरवार गर्ने	प्रत्येक वर्ष
बन्यजन्तु आतङ्क	९		बाँदर, बदेल, चितुवा को कृषिबाली (धान, मकै, गहुँ) खेतीमा असर, मानवीय त्रास	बन्यजन्तु धपाउने, घेरवार गर्ने	प्रत्येक वर्ष
बन्यजन्तु आतङ्क	१०		बाँदर, बदेल, चितुवा को कृषिबाली (धान, मकै, गहुँ) खेतीमा असर, मानवीय त्रास	लखेट्ने, धपाउने , बन्दुक पट्काउने र नियन्त्रण गर्ने	प्रत्येक वर्ष
बन्यजन्तु आतङ्क	११	२०६०	बाली नाश भएको, खेती योग्य जमिन बाझो छोडेको		प्रत्येक वर्ष
बन्यजन्तु आतङ्क	१२		बाँदर, बदेल, चितुवा को कृषिबाली (धान, मकै, गहुँ) खेतीमा असर, मानवीय त्रास	लखेट्ने, धपाउने , बन्दुक पट्काउने र नियन्त्रण गर्ने	प्रत्येक वर्ष

प्रकोप	वडा नं	साल	प्रकोपको असर	स्थानिय स्तरमा बचाउका प्रयास	बारम्बारता
बन्यजन्तु आतङ्क	१३		बाँदर, बदेल, चितुवा को कृषिबाली (धान, मकै, गहुँ) खेतीमा असर, मानवीय त्रास	लखेट्ने, धपाउने , बन्दुक पट्काउने र नियन्त्रण गर्ने	प्रत्येक वर्ष
कोभिड	११	२०७७	२ जनाको मृत्यु		
कोभिड	१२	२०७७	६ जना मानवीय क्षति, पठनपाठन अवरुद्ध		
डढेलो	११		जैविक विविधताको नाश	खाल्टो खन्ने तथा अग्निरेखा निर्माण	
कृषिमा रोग	१	२०७४	फौजी, बाघे, गोबरे, पधेरो किराले गर्दा कृषिबालीमा असर तथा नष्ट	लामा लगाउने, फिरफिरे बाध्ने, परमपरागत पुजा गर्ने	
कृषिमा रोग	११	२०७७, २०७८	कृषि बाली नाश (मकै र धान)	बिषादीको प्रयोग	

ऐतिहासिक समयरेखाको विश्लेषणबाट मेलम्ची न.पा.का बासिन्दाहरू सबै भन्दा धेरै बाढी/पहिरो, भूकम्प, वन्यजन्तु बाट कृषिवाली क्षति र कृषि वालीमा रोगबाट प्रभावित भएको देखिन्छ । पहिरो, बाढी, असिना, डढेलो, आगलागी, भूकम्प र कृषिमा रोग, प्रकोप आदि जस्ता प्रकोपहरूले पटक पटक सबै वडाहरूमा क्षति पुऱ्याएको देखिन्छ भने बाढी वडा नं ६, १० र ११ बाढी क्षति पुऱ्याएको देखिन्छ त्यसैगरी पहिरो र अन्य प्रकोप वडा नं.१ देखि क्रमस १३ सम्म बाढी प्रभावित गरेको देखिन्छ । बाढी पहिरोको कारणले जमिन कटान, भू-क्षय, घर भत्किएको, पानीको मुहान पुऱिएको, बाटोघाटोमा नोक्सान, मानवीय क्षति, पशुचौपायामा क्षति, विद्यालय क्षति, पुलपुलैया भत्किएका जस्ता असर देखिएको छ । त्यस्तै गरी खडेरीको कारणले पानीको मुहान सुकी खानेपानीमा समस्या, कृषि सिंचाईमा समस्या, मानवीय सरसफाईमा समस्या देखापरेका छन् । असिनाको कारणले घरको क्षती, कृषिवालीमा क्षति गरेको साथै आगलागीका कारणले भौतिक संरचनामा क्षति गर्नुका साथै मानवीय तथा वनजंगल त वन्यजन्तुमा क्षति पुगेको छ । हुऱीवतासका कारण अगलागी खतरा बढेको छ भने वालीनालि नाश गर्नुका साथै घर, विद्यालयको छाना उडाउने गरेको छ । जलवायु परिवर्तनको कारणले मानवीय रोगहरू बढ्दै गइरहेका छन् भने वन्यजन्तुको आश्रयस्थलमा समेत प्रभाव परी मानव वन्यजन्तु द्वन्द्वले प्रश्रय पाईरहेको छ । यी प्रकोपहरू सँग जुध्न स्थानीय सरकार, आफ्नै वा स्थानीय संघ संस्थाहरूको सहयोग अपर्याप्त भएपनि केही प्रयासहरू गरिएको देखिन्छ ।

३.३ प्रकोपको जोडा स्तरीकरण

यस मेलम्ची नगरपालिकाको वडा स्तरीय प्रकोप स्तरीकरण सहभागितामुलक तरिकाबाट गरिएको लेखाजोखाका, ऐतिहासिक घटनाक्रम तथा प्रकोप नक्साङ्कनबाट पहिचान गरिएका आधारमा यस नगरपालिका अन्तर्गतका १३ वटा वडामा रहेका विभिन्न जलवायुजन्य प्रकोपहरू मध्ये सबैभन्दा बाढी असर तथा प्रभाव पारेको प्रकोपहरूको स्तरीकरण गर्दै विश्लेषण गरिएको थियो । यस अनुसार प्रत्येक वडाको प्रकोप स्तरीकरण तलको तालिका ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सामुदायिक आधारित प्रकोप नक्साङ्कन तथा जोखिम पहिचान कार्यका लागि सबै १३ वडामा सामुहिक छलफल आयोजना गरियो । प्रत्येक वडामा वडाध्यक्ष, वडाका कर्मचारी, सम्बन्धित सरोकारवालाहरू, स्थानीय महिला, युवा तथा अन्य समुदायका प्रतिनिधिहरूको उपस्थितिमा छलफलहरू सञ्चालित गरियो । जानकारी संकलन र विश्लेषण गर्ने क्रममा स्थानीय अनुकुलन योजना प्रक्रिया अन्तर्गत विभिन्न उपकरणहरूको प्रयोग गरियो, जस्तै:

- ऐतिहासिक पात्रो प्रयोग गरेर विगतमा आएका प्रकोप तथा महत्वपूर्ण घटनाहरूको विवरण संकलन गरियो ।
- मौसमी पात्रो मार्फत विभिन्न ऋतुमा देखिने जोखिम र समस्याहरू पहिचान गरियो ।
- बाली पात्रो मुख्य बालीहरू, तिनीहरूको उत्पादन समय, र त्यससँग सम्बन्धित जोखिमका विवरण नोट गरियो ।

- प्रकोप नक्साङ्कनको लागि जोखिम नक्सांकन विधिबाट वडामा सम्भावित जोखिम क्षेत्रहरूको नक्सा तयार गरियो ।
- ऐतिहासिक घटनाक्रम प्रयोग गरेर वडामा घटेका प्रमुख प्रकोप एवं सामाजिक-आर्थिक उतारचढावको दृश्यांकन गरियो ।

उक्त कार्यक्रममा प्रत्यक्ष सहभागीहरूको अनुभव तथा सुझाव संकलन गरि साझा योजना निर्माणका लागि सामुदायिक सूचनाहरू तथा अवधारणाहरूको लिपिबद्धीकरण गरियो । यस प्रक्रियाबाट प्रत्येक वडामा प्रकोप तथा जोखिम पहिचान, स्थानीय क्षमताको मूल्याङ्कन, र आगामी योजनाको आधार तयार गरिएको छ । यस विश्लेषण अनुसार अति उच्च असर तथा प्रभाव पारेको प्रकोपहरूको रूपमा बाढी/पहिरो, मानवरोग र पानीको मुहान सुक्ने देखिएका छन् भने अन्य प्रकोपहरूमा क्रमशः कृषिमा रोगकिराको प्रकोप, कृषिमा रोग, असिना, र हुरीवतास आदि रहेका छन् । प्रकोप स्तरीकरणको क्रममा भूकम्पलाई पनि आधार मानिएको भएता पनि जलवायु जन्य प्रकोप नरहेको कारणले विश्लेषण गरिएको छैन ।

तालिका ८ प्रकोपको जोडा स्तरीकरण

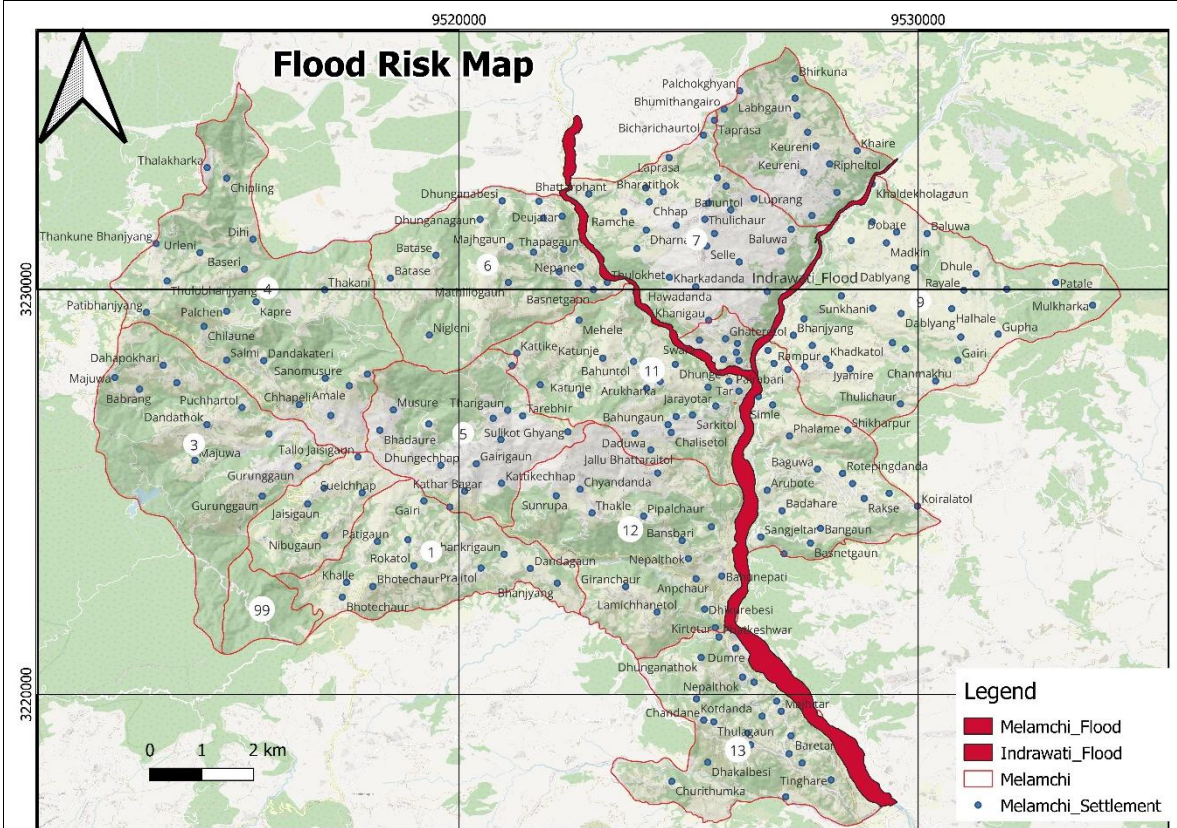
प्रकोप	बाढी	पहिरो	भूकम्प	हावाहुरी	आगलागी	असिना	मानवरोग	चट्याङ	कृषि रोगकिरा	वन्यजन्तु आतङ्क	खडेरी
बाढी		बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	वन्यजन्तु आतङ्क	बाढी
पहिरो			भूकम्प	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो
भूकम्प				भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	वन्यजन्तु आतङ्क	खडेरी
हावाहुरी					आगलागी	असिना	मानवरोग	हावाहुरी	कृषि रोगकिरा	वन्यजन्तु आतङ्क	खडेरी
आगलागी						आगलागी	मानवरोग	चट्याङ	कृषि रोगकिरा	वन्यजन्तु आतङ्क	खडेरी
असिना							मानवरोग	असिना	असिना	वन्यजन्तु आतङ्क	खडेरी

मानवरोग								मानवरोग	मानवरोग	मानवरोग	मानवरोग
चट्याड									कृषि रोगकिरा	वन्यजन्तु आतङ्क	खडेरी
कृषि रोगकिरा										कृषि रोगकिरा	कृषि रोगकिरा
वन्यजन्तु आतङ्क											वन्यजन्तु आतङ्क
खडेरी											
जम्मा अङ्क	९	८	७	१	२	३	७	१	५	७	५
स्तरीकरण	१	२	३	७	६	५	३	७	४	३	४

३.४ प्रकोप तथा असर मूल्याङ्कन

३.४.१ बाढी तथा नदी कटान जोखिम विश्लेषण

यस मेलम्ची नगरपालिकाको बाढी तथा नदी कटान जोखिम विश्लेषण गर्नको निम्ति सहभागिता मुलक नक्साङ्कन गरिएको थियो । यस नगरपालिकाको बाढी तथा नदी कटान नक्साङ्कन तलको चित्र ५ मा देखाइएको छ ।

चित्र ५ मेलम्ची नगरपालिकाको बाढी तथा नदीकटान जोखिम नक्साङ्कन

यस मेलम्ची नगरपालिकाको बाढी तथा डुबान नक्साङ्कन अनुसार तालिका ९ अनुसारको बस्ती तथा समुदाय जोखिममा रहेको देखिन्छ ।

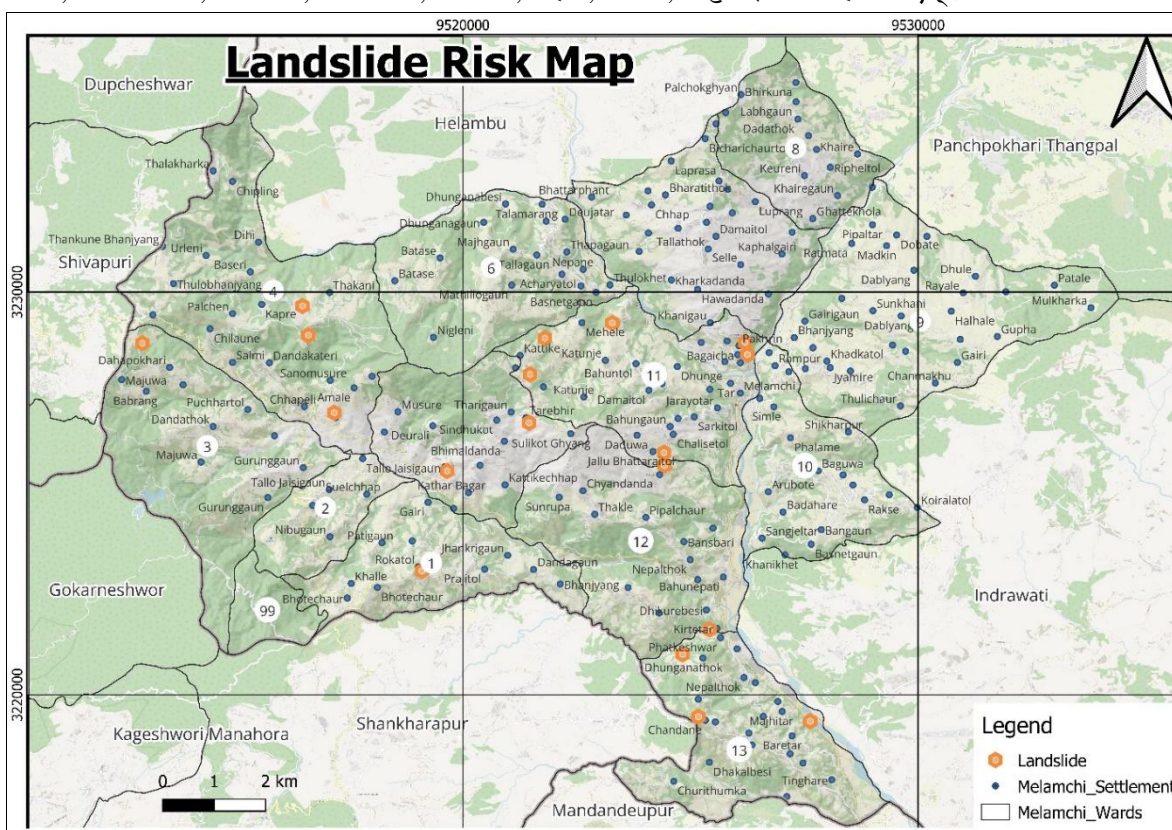
तालिका ९ बाढी तथा नदीकटान क्षेत्र जोखिम क्षेत्र

वडा नं.	प्रकोप वा विपद्	जोखिममा रहेका समुदाय तथा बस्ती
३	बाढी	गुरुडगाउँ
४	बाढी	डिही खोला आसपास, बसेरी, छापेली
५	बाढी	भदौर, चिलाउनेबेसी, देउराली
६	बाढी	मेलम्ची नदी आसपास

वडा नं.	प्रकोप वा विपद्	जोखिममा रहेका समुदाय तथा बस्ती
७	वाढी	मेलम्ची नदी आसपास, सुगुरेफाँट, गोल्मेडाँडा, इन्द्रावती नदी आसपास
८	वाढी	इन्द्रावती नदी आसपास
९	वाढी	इन्द्रावती नदी आसपास
१०	वाढी	मेलम्ची नदी आसपास,
११	वाढी	मेलम्ची नदी आसपास
१२	वाढी	पिपलचौर, ढकालखहरेगाउँ, बाँसबारी, किर्नेटार
१३	वाढी	ढाँडखोला आसपास, फट्केश्वर, डुम्रे, सिम्ले, एकलेबेसी, तीनघरे

३.४.२ पहिरो जोखिम विश्लेषण

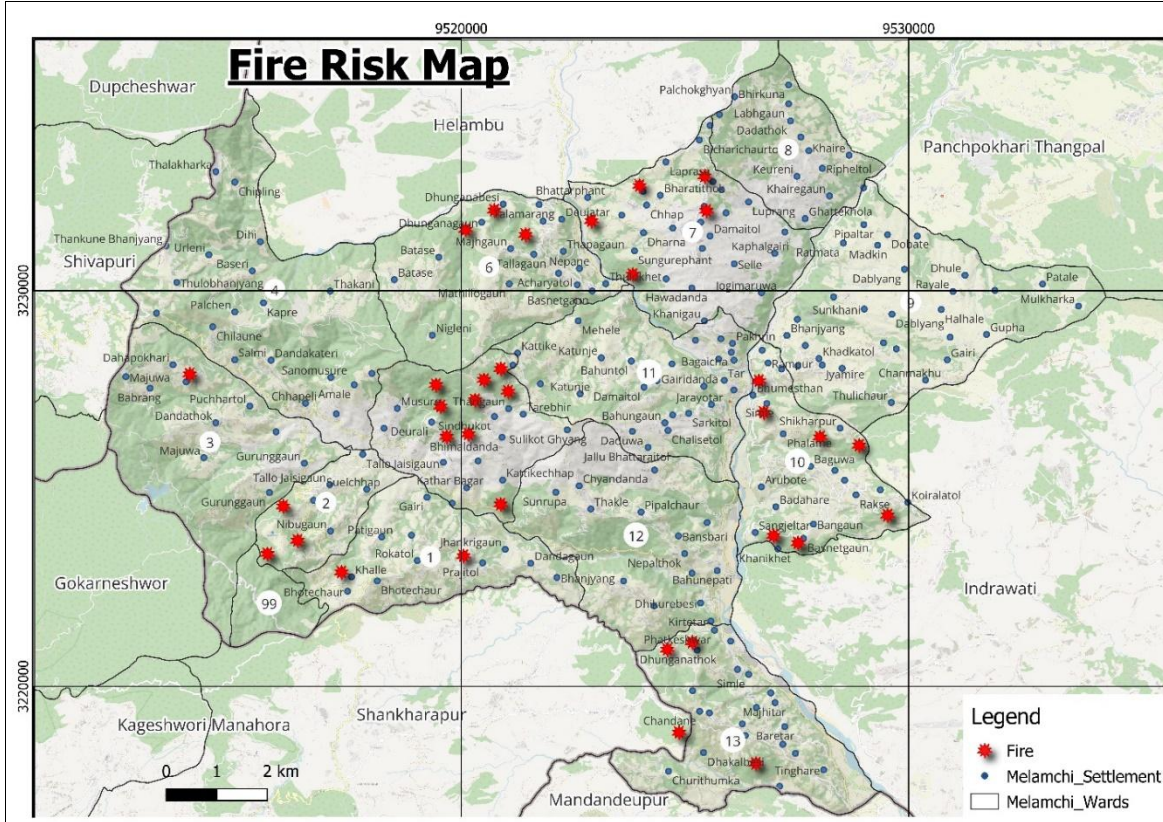
यस मेलम्ची नगरपालिकाको पहिरोको जोखिम विश्लेषण गर्नको निम्ति पहिरो जोखिम नक्साङ्कन गरिएको थियो र यस नगरपालिकाको पहिरो जोखिम नक्साङ्कन अनुसार वडा नं १३, ११, ४ सबै भन्दा बढी जोखिममा रहेको देखिन्छ भने बाँकि वडाहरू मध्यम जोखिममा रहेको देखिन्छ। यस क्षेत्र पहिरोको उच्च जोखिममा हुनुको मुख्य कारण कमजोर भू-बनोट, भौगर्भिक अध्ययन विना खनिएका सडकहरूले यस क्षेत्रमा जोखिम बढाई रहेका छन्। समग्रमा यस नगरपालिकाको पहिरो जोखिम नक्साङ्कन तलको चित्र ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ। पहिरो जोखिमका बस्तीहरूमा दहपोखरी, ढुङ्गानाथोक, चंदने, बारेटार, तारेभिर, ढुङ्गेछाप, अमले, थकानी, थमाकनी, ढकालथोक, किर्नेटार, रोकटोल, कार्तिके, मेहेले, बगौँचा, भट्टराईटोल रहेका छन्।

चित्र ६ मेलम्ची नगरपालिकाको पहिरो जोखिम नक्साङ्कन

३.४.३ आगलागी जोखिम विश्लेषण

यस मेलम्ची नगरपालिकाको आगलागी तथा डढेलो जोखिम विश्लेषण गर्नको निम्ति सहभागिता मुलक नक्साङ्कन गरिएको थियो, मेलम्ची नगरपालिकामा भएको डढेलो लागेको स्थानको आधारमा तयार गरेको डढेलो नक्साङ्कन अनुसार वडा नं २, ५, ६, ७, १०, १३, जोखिममा रहेको छ (चित्र ७) ।

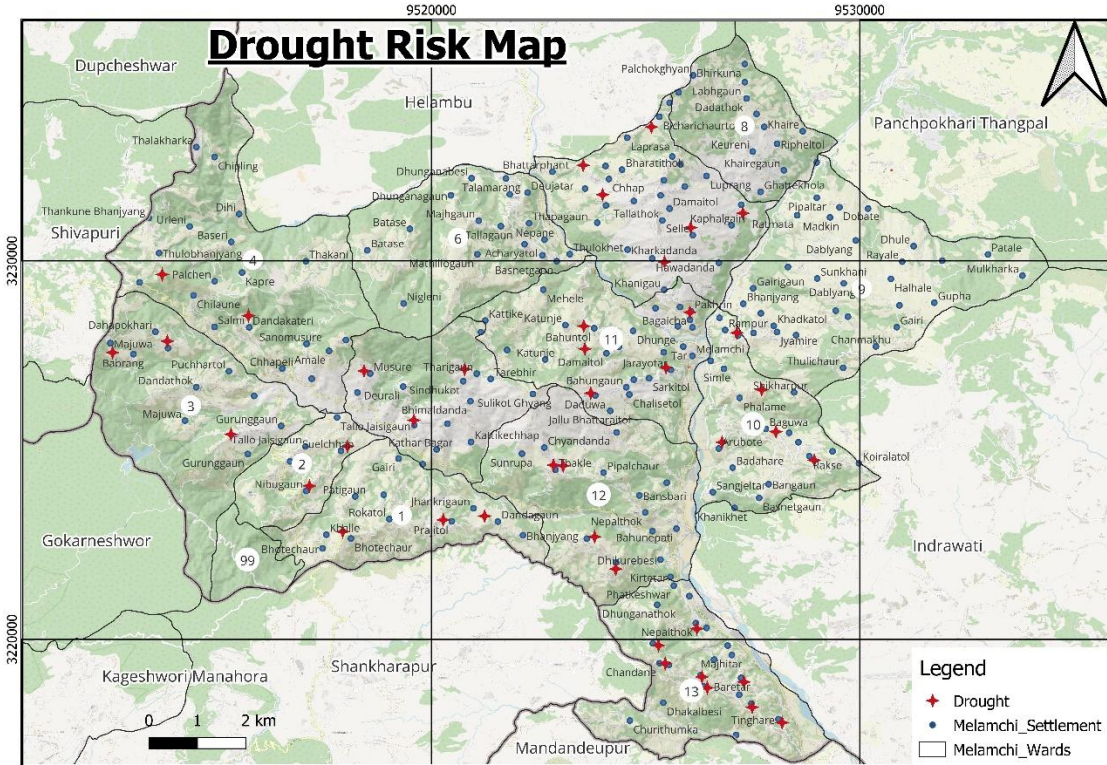

चित्र ७ मेलम्ची नगरपालिकाको आगलागी/डढेलो जोखिम नक्साङ्कन

यस नगरपालिकाको सम्पूर्ण वडामा गरिएको सामुहिक छलफलका आधारमा प्रत्येक वडाका आगलागी/डढेलो जोखिममा रहेका बस्ती तथा समुदायहरूमा ढुङ्गानाथोक, जुरेली सामुदायिक वन, देउना वन, नेपालथोक वन, हरिचौर सामुदायिक वन, लामिडाँडा सामुदायिक वन, चिलाउने चौर सामुदायिक वन, पोखरेटोल, सुनखानी, घलेटोल, कार्तिके वन, भोटेचौर, प्रजिटोल, बतासे, ढुङ्गानाबेसी, माझगाउँ, डुके मजघाट सा.व., फलामे संसारे सा.व., धारापानी सा.व., बाघमारा सा.व., रातमाटे सा.व., लप्सीखुरी सामुदायिक वन जस्ता स्थान रहेका छन्।

३.४.४ खडेरी क्षेत्र जोखिम विश्लेषण

यस मेलम्ची नगरपालिकाको खडेरी क्षेत्रको जोखिम विश्लेषण गर्नको निम्ति सहभागिता मुलक नक्साङ्कन गरिएको थियो, मेलम्ची नगरपालिकामा खडेरी क्षेत्र स्थानको क्साङ्कन अनुसार वडा नं ७, ११, १२, १३, बढी जोखिममा रहेको देखिन्छ भने बाँकि वडाहरू मध्यम जोखिममा रहेको देखिन्छ (चित्र ८)

चित्र दः मेलम्ची नगरपालिकाको खडेरी क्षेत्रको जोखिम नक्साङ्कन

यस नगरपालिकाको सम्पूर्ण वडामा गरिएको सामुहिक छलफलका आधारमा प्रत्येक वडाका खडेरीयुक्त जोखिममा रहेका बस्ती तथा समुदायहरूमा गुरूडगाउँ, नेपालथोक, कोटडाँडा, ठूलागाउँ, धिमिरेटोल, भिमसेनस्थान, ढकालथोक, बरेटार, तीनघरे, ढुङ्गेछाप, मुसुरे, सिन्धुकोट, डाँडाकटेरी, चिलाउने, थाकले, लामिछानेटोल, गिरानचौर, लप्रसा, भट्टराईफाँट, राम्चे, सल्ले, हावाडाँडा, बलुवा, डाँडागाउँ, प्रजीटोल, भोटेचौर, जरायटार, दडुवा, दमईटोल, पाखिन, बाहुनटोल, सुयलछाप, निबुगाउँ, रक्से, बगुवा, पहलमाने, पैराबारी, आरूबोटे, बिन्दुटोल, माझुवा जस्ता बस्ती रहेका छन्।

३.५ जोखिम, तथा जोखिमका असर (लैंगिक, उमेर समुह तथा समुदाय)

यस मेलम्ची नगरपालिकामा हुने गरेका विभिन्न प्रकोपका घटनाक्रमहरूको प्रकृति र यसले पार्ने गरेको प्रभावको विश्लेषण, हाल सम्म विभिन्न प्रकारका प्रकोपका कारण प्रभावित घरधुरी तथा समुदाय, उक्त प्रकोपसँग समुदायले जुध्न गरेका प्रयासहरूका साथै यिनले भविष्यमा पार्न सक्ने असरको विश्लेषण पालिका स्तरमा जनप्रतिनिधिहरू, जानकार व्यक्ति, बुद्धिजिवी, शिक्षक तथा समाजसेवीहरूको उपस्थितिमा प्रकोपका असरहरूले समुदायका वर्ग, जातजातिमा कस्ता कस्ता प्रभाव पारेका छन् र ति प्रभावहरूले कुन समुहमा बढि असर गर्दछन् भन्ने सवालहरूमा छलफल गरी सबै भन्दा उच्च असर पार्नेलाई ३, मध्यमलाई २ र न्यून असर गर्नेलाई १ अंक दिएको थियो। उमेर समुह अन्तर्गत बालबालिका, युवा, वयस्क तथा वृद्धवृद्धाहरूमा पर्ने असरहरू तिनीहरूको अनुकूलन क्षमताको आधारमा अंक प्रदान गरिएको थियो। त्यसैगरि महिला तथा पुरुषमा, विभिन्न आर्थिक स्तर जस्तै अति विपन्न, विपन्न, मध्यम र सम्पन्न वर्गमा पर्न सक्ने प्रभाव अनुसार उच्च, मध्यम र न्यून स्तरीकरण गरिएको थियो। सामाजिक स्तर अन्तर्गत अपाङ्गता भएको, गर्भवती, एकल

महिला तथा जातजाति अनुसार दलित, जनजाती, ब्राह्मण/क्षेत्री मा विभिन्न जलवायु जन्य तथा अन्य प्रकोपले पार्न सक्ने प्रभावको अनुमान गरी अंक प्रदान गरिएको थियो। जसअनुसार दलित वर्ग लाई २८ तथा अति विपन्न वर्गलाई ३० अंकका साथ सबैभन्दा बढी प्रभाव पर्ने पाइएको छ भने २७ अंकका साथ महिला तथा अपाङ्गता भएको व्यक्तिमा बढी असर पर्ने कुरा स्थानीय समुदायको सहभागितामा गरिएको छलफलले देखाएको छ। सबैभन्दा कम प्रभाव सम्पन्न वर्गमा पर्ने देखिएको छ। जलवायुजन्य तथा अन्य प्रकोपले सिर्जना गरेका असर तथा प्रभावहरू विश्लेषण गरी उमेर समुह, लिंग, सामाजिक स्तर, वर्ग र जातजाती अनुसार पर्ने र पारेको प्रभावहरू अनुसारको अंक सहितको सङ्कटासन्नताको विश्लेषण तालिका १० मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १० संकटासन्नताको विश्लेषण

प्रकोप	उमेर समुह				लिंग		आर्थिक स्तर				सामाजिक स्तर			जातजाति		
	बालबालिका	युवा	वयस्क	वृद्धवृद्धा	महिला	पुरुष	अति विपन्न	विपन्न	मध्यम	सम्पन्न	अपाङ्गता भएको	गर्भवती	एकल महिला	दलित	जनजाती	ब्राह्मण/क्षेत्री
बाढी पहिरो	३	१	१	३	३	२	३	२	२	२	३	२	३	३	२	२
खडेरी	१	२	२	२	३	२	३	३	२	१	३	३	३	३	२	२
पशुरोग	१	२	२	२	३	२	३	३	२	१	२	२	२	३	२	२
कृषि रोगकिरा	१	२	२	२	३	२	३	३	२	१	२	३	३	३	२	२
आगलागी	३	२	२	३	२	२	३	३	२	१	३	३	२	२	२	२
असिना	३	२	२	२	३	२	३	३	२	१	३	२	२	३	२	२
महामारी/मानवीय रोग	३	२	३	२	३	३	३	१	२	१	३	३	२	३	२	२
हावाहुरी	३	२	२	३	२	२	३	३	२	१	३	३	२	२	२	२
वन्यजन्तु आतंक	३	२	२	३	२	२	३	२	२	१	२	२	२	३	२	२
चट्याङ	१	३	३	२	३	३	३	३	२	१	३	३	२	३	२	२
जम्मा	२२	२०	२१	२४	२७	२२	३०	२६	२०	११	२७	२६	२३	२	२०	२०

३.६ वडा स्तरीकरण

यस नगरपालिकामा रहेका १३ वटा वडाको समुहिक छलफलका आधारमा समग्र जलवायु परिवर्तनको असरबाट तुलनात्मक रूपमा जोखिममा रहेको वडाहरू लाई जोडागत विश्लेषण मार्फत अंक प्रदान गरी वडाहरूको स्तरीकरण गरिएको थियो, जस अनुरूप ०-३ अंकलाई न्यून जोखिम, ४-७ अंकलाई मध्यम जोखिम, ८-१० अंकलाई उच्च र ११-१३ अंकलाई अति उच्च जोखिममा रहेका वडामा स्तरीकरण गरिएको छ। यसरी जोखिममा रहेका वडाको स्तरीकरण गर्दा वडा नं ११ र १३ अति उच्च जोखिममा, वडा नं. ४,

६, १० र १२ उच्च जोखिममा, वडा ५, ८, र ९ मध्यम जोखिममा र वडा नं १, २, ३ र ७ न्यून जोखिममा रहेको छ। यसको विवरण तालिका ११ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११ वडाको जोखिम स्तरीकरण

वडा	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१		२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
२			२	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
३				४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
४					४	६	४	४	४	१०	११	४	४
५						६	५	८	९	१०	११	१२	१३
६							६	६	६	१०	११	६	१३
७								८	९	१०	११	१२	१३
८									९	१०	११	१२	१३
९										९	११	१२	१३
१०											११	१२	१३
११												११	१३
१२													१३
१३													
जम्मा अंक	०	३	२	९	४	९	१	५	७	८	११	८	११
स्तरीकरण	१०	७	८	२	६	२	९	५	४	३	१	३	१

३.७ जिविकोपार्जनका स्रोत तथा सम्पत्ति विश्लेषण

परीमार्जित स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनाको खाका २०७६ ले दस वटा विषयगत क्षेत्र र यस विधिबाट विगत ३० वर्षमा जलवायुमा देखिएको परिवर्तनले विभिन्न क्षेत्रगत प्रभाव तथा हालको अवस्था र भविष्यमा हुन सक्ने प्रभावको अनुमान प्रस्तुत गरिएको छ (तालिका १२)। पहिलेको अवस्थाबाट वर्तमान अवस्थामा भएको परिवर्तन र भविष्यमा पार्न सक्ने नकारात्मक असरको चित्रण गरिएको छ जसले जलवायु परिवर्तनको असरबाट अनुकूलन हुन गर्नुपर्ने कामहरूको प्राथमिकीकरण र लेखाजोखा गर्न मद्दत गर्दछ।

तालिका १२ जलवायुमा देखिएको परिवर्तनको प्रभावको अनुमान

३० वर्ष अघिको अवस्था	हालको अवस्था	भविष्यको अनुमान	महिला, बालबालिका, लक्षित वर्गमा पर्न सक्ने प्रभाव
कृषि/खाद्य सुरक्षा			
प्रांगारिक मल, गोबरको प्रयोगको कारणले कृषि उत्पादन राम्रो हुने गरेको थियो र खाद्यान्न वस्तुहरू	रासायनिक मल तथा विषादीको प्रयोग, रासायनिक मलको उत्पादनमा बढेको तर रोगकिरा बढेको, कृषि सडकमा	व्यवसायिक खेति बढ्दै जाने, विभिन्न रोगहरूले आक्रमण गर्ने, परनिर्भरता बढ्ने, बदेल र बादरले गर्दा	महिलाहरूमा कार्य बढ्ने, बालबालिकामा कुपोषण जस्ता

३० वर्ष अघिको अवस्था	हालको अवस्था	भविष्यको अनुमान	महिला, बालबालिका, लक्षित वर्गमा पर्न सक्ने प्रभाव
सुरक्षित तथा विषादी मुक्त थिए, परम्परागत कृषि खेति, आकाशे पानीको भरमा खेति गर्ने गरेको, रैथाने बाली, कृषिमा लाग्ने रोगहरू धेरै, परम्परागत कृषि औजारको प्रयोग, खरानी, टिमुर्, मट्टितेलको प्रयोग, खेतीबाली नोक्सान गर्ने जङ्गली जनावर आतंक कम हुने गरेको थियो।	वृद्धि, उन्नत बिउ, आधुनिक कृषि औजार, अन्नबालि संगै तरकारी खेति तथा मसलाजन्य खाद्यान्नको खेतीमा वृद्धि, खेतीयोग्य जमिन घट्दै गैरहेको, रैथाने प्रजातीहरू लोप भएर गएका, कृषि बालीमा विषादिको प्रयोग बढेको	कृषि उत्पादनमा हास आई बसाइसराइमा तीव्रता, बाँझो जमिन बढ्दै जाने, खाद्य असुरक्षा हुन सक्ने र स्थानीय स्तरमा रहेका रैथाने बालिहरू लोप भएर जाने	रोगहरू लाग्ने सम्भावना देखिन्छ, रोग प्रतिरोधात्मक क्षमतामा कमि, अत्यधिक विषादि प्रयोगका कारण मानव स्वास्थ्यमा असर पर्न सक्ने
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण			
घनघोर जङ्गल रहेको, प्रशस्तै बन्यजन्तुहरू पाउने गरेको, थुप्रै जडीबुटीहरू पाईने गरेको, पानीका मुहानहरूमा प्रशस्तै पानी, प्रशस्त माछाहरू पाईने गरेको थियो।	बढ्दो जनसङ्ख्या र वर्षेनी आगलागीका कारण वनविनाश भईरहेको, बन्यजन्तुहरू लोप हुदै गईरहेको, पानीका मुहानहरू सुक्दै गईरहेको, रैथाने प्रजाति लोप तथा मिचाहा प्रजातिका झारपातहरू बढ्दै गैरहेको सामुदायिक वनले संरक्षणमा सहयोग भएको	खडेरीका कारण सुक्खा भइ वन जङ्गलमा असर पर्ने, जलाधारका माछा घट्दै जाने	स्वच्छ पानीको उपलब्धता भएमा महिला तथा बालबालिकाको स्वास्थ्यमा राम्रो प्रभाव पर्ने देखिन्छ
जल तथा ऊर्जा			
स्वच्छ पिउने पानीको निकै समस्या रहेको थियो पानीका प्रशस्त स्रोत भए पनि कसरि प्रयोग गर्ने भन्ने ज्ञान नभएको, इन्धनको रूपमा स्थानीय स्रोत (दाउरा, टुकी, लालटिन, दियालो) प्रयोग गर्ने गरेको, विद्युत उत्पादन नभएको	स्रोत सुक्दै जानाले पिउने पानीको समस्या रहेको, सिंचाइको लागि अझै प्रयास पानि नभएको, विद्युतीकरण बढ्दै गएको	आधुनिक प्रविधि प्रयोग गरि नदीको पानीलाई सिंचाइको ल्याउन सकिन्छ, एक घर एक धारा, शुद्ध खानेपानी, विद्युतीय चुलो, विद्युतको प्रयोग बढ्दै जाने	
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई/प्रजनन स्वास्थ्य			
विरामी भएको अवस्थामा लगदालगदै बाटोमै मृत्यु हुने अवस्था गरेको, खानेपानी तथा सरसफाईमा	केहि सुधार भएको, सरुवा रोगहरू कमि भएको, शौचालय बनेको, शुद्ध खानेपानीको अझै समस्या रहेको, गाउँघरमा स्वयंसेविकाहरू उपलब्ध	भविष्यमा संरक्षण तथा सुधार गर्न सकिन्छ, पानीका स्रोतहरू पहिचान गरि घरघरमा ल्याउन सकिन्छ,	प्रजनन स्वास्थ्य बारे विद्यालयको पाठ्यक्रममा समावेश गरिएको, सुनौलो हजार

३० वर्ष अघिको अवस्था	हालको अवस्था	भविष्यको अनुमान	महिला, बालबालिका, लक्षित वर्गमा पर्न सक्ने प्रभाव
कमि, विभिन्न किसिमका सरुवा रोगहरू जस्तै झाडापखाला, औलो, हैजा, लुतो, आँउ हुने गरेको, शौचालय थिएन, पौष्टिक आहारको कमीले कुपोषण हुने गरेको, चेकजाचको अवस्था कमजोर, बाल मृत्युदर उच्च रहेको थियो ।	रहेको, सरसफाई, प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि जनचेतनाको वृद्धि, साबुन पानीको प्रयोग, स्वास्थ्य संस्थामा बच्चा जन्माउने, मातृ शिशुको खोप तथा नियमित चेक जाच	जनचेतना अभिवृद्धि, सरसफाईमा वृद्धि, प्रजनन स्वास्थ्यमा सुधार हुने, खानपानको कारणले गर्दा सरुवा रोग भन्दा नसर्ने रोगले धेरै सताउने डर	दिनसम्म बच्चालाई स्तनपान गर्नाको कारण झाडापखाला, हैजा निर्मूल भएको, मातृ शिशुको मृत्युदर कम, फोक्सो सम्बन्धी रोगको कमि, बाँझोपन बढ्दै जाने, विभिन्न नयाँ रोग आउन सक्ने
स्थानीय ग्रामिण तथा शहरी बस्ती			
ग्रामिण बस्ती धेरै रहेको र ग्रामिण बस्तीमा बसोबास गर्ने जनसङ्ख्या बढी, गाउँ बस्तीहरू टाढा टाढा हुने गरेको, बजार नहुँदा धेरै टाढा जानु पर्ने थियो ।	सडक, खानेपानी, बिजुली, आदिको केहि सुबिधा भएको, शहरमा केन्द्रित बस्ती	शहरीकरण झन् बढ्दो, गाउँमा बस्ती घट्दै जाने, ग्रामिण क्षेत्रमा बसोबास घटिरहेको	ग्रामिण तथा शहरी बस्ती विकासले महिला तथा बालबालिकाको शिक्षामा सुधार, सेवा तथा सुविधाको सहज पहुँच
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन			
गाउँलेहरूमिलेर व्यवस्थापन गर्ने गरेको, परम्परागत हिसाबले बाटो सोर्ने, खन्ने तर अरु व्यवस्थापनको संरचना थिएन, विपद्का घटनाहरू धेरै कम हुने गरेको थियो ।	तटबन्धको व्यवस्था, ढल निकासको व्यवस्था गरि न्यूनीकरण गर्ने गरेको, जलवायु परिवर्तन, तापक्रममा वृद्धि, विपद् जोखिम व्यवस्थापन समितिको बनाई विपद् व्यवस्थापन गर्ने अभ्यास सुरु भएको	जलवायु परिवर्तनमा वृद्धि, वातावरण प्रदूषणमा वृद्धि, अतिवृष्टि, अनावृष्टि, खडेरी, आगलागी आदि बढ्दै जाने	जोखिम बढ्दै जाने
उद्योग, यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार			
गोरेटो बाटो भएको, उद्योग, कलकारखाना नभएको अवस्था थियो ।	यातायातको राम्रो सुबिधा भएको देखिन्छ तर अझै धेरै जस्तो ठाउँमा कच्ची सडक नै भएको, भौतिक पूर्वाधार बनिरहेको	भविष्यमा यातायातको राम्रो सुबिधा हुने देखिन्छ, राजधानीबाट नजिकभएकोले राम्रो पूर्वाधारको अपेक्षा गर्न सकिन्छ जस्तै संचार, विद्युत, कलकारखाना	अहिले राम्रो यातायातको सुविधाले कार्य बोझ निकै घटिरहेको
लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिता, जीविकोपार्जन र सुशासन			

३० वर्ष अघिको अवस्था	हालको अवस्था	भविष्यको अनुमान	महिला, बालबालिका, लक्षित वर्गमा पर्न सक्ने प्रभाव
महिला पुरुषमा धेरै विभेद हुने गरेको, धेरै महिला हिंसा, जातीय विभेद धेरै रहेको थियो, दलित, जनजाती तथा अन्य जातिको सामाजिक, आर्थिक अवस्था फरक रहेको थियो ।	महिला पुरुषमा हुने विभेदमा कमि, र क्रमिक रूपमा सुधार आएको, महिलाको समस्याको आवाज उठाउने विभिन्न संघसंस्थाको सहयोग हुने गरेको, दलित जाति संग हुने विभेद पनि घटेर गएको	महिला पुरुषमा हुने विभेद नहुने, जनचेतनाको अभिवृद्धि हुने, महिलाहरूको सहभागिता बढ्दै जाने,	विगतमा भोग्दै आएका समस्याहरू क्रमिक रूपले सुधार भैरहेको
जनचेतना अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास			
पहिला महिलाहरूलाई घरयासी काममा व्यस्त हुन्थे, कुनै चेतनामुलक कार्यक्रम, सिप आदि दिइदैनथ्यो, कार्यक्रम, गोष्ठी, सेमिनारमा सहभागिता हुँदैनथ्यो, पत्रपत्रिका, रेडियो सुन्ने पहुँच थिएन ।	घरायसी काममा मात्र नभई महिला आत्मनिर्भर हुने काम गर्ने गरेको, शिक्षा, स्वस्थ, संचारको पहुँच, महिलाहरूको लागि आरक्षण सुविधा भएको विभिन्न ठाउँमा सहभागिता भएको, आफ्नो हक अधिकारको लागि लड्न सक्ने अवस्था रहेको, सिप सिक्ने अवस्था रहेको	महिला पुरुषविचको विभेद महसुश नहुने	महिलाहरूलाई हामीले पनि केहि गर्न सक्छौं भन्ने आत्मविश्वास बढेर जाने
पर्यटन एवं प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक सम्पदा			
मन्दिर, पाटि, पौवा, चौतारी, वर पिपल आदि प्रशस्त थिए, वडा दशैको समयमा छेडाको मेला, बाजा गाजा सहित सराय खेल्ने साथै दशैको दिन देखि पुर्णिमाको दिन सम्म विभिन्न स्थानमा सरे जात्रा निकाल्ने परम्परा थियो ।	अहिले पाटि पौवा, चौतारी लोप हुँदै गएको, साँस्कृतिक सम्पदा मध्ये हालको समयमा थोरै कम भएको अनुमान लगाउन सकिन्छ	पाटि पौवा, चौतारी आदि नगन्यमा देखिन सक्ने तर केहि मन्दिरहरूको स्तरोन्नति गरि सरक्षण हुन सक्ने	

यस मेलम्ची नगरपालिकामा जीविकोपार्जनका मुख्य पाँचवटा सम्पत्तिहरू: प्राकृतिक, भौतिक, मानवीय, सामाजिक र आर्थिक सम्पत्तिका श्रोत, विद्यमान अवस्था र ती सम्पत्तिहरूमा जलवायु परिवर्तनको प्रत्यक्ष असरहरूको विश्लेषण तालिका १३ बमोजिम गरिएको छ।

तालिका १३ जीविकोपार्जनका सम्पत्ति तथा श्रोतको विश्लेषण

जिविकोपार्जनका सम्पत्ति तथा श्रोत	विद्यमान अवस्था	प्रभाव
प्राकृतिक (वनजंगल, चरण क्षेत्र, पानी, माटो, भूमी, आदि)	<ul style="list-style-type: none"> खेतबारीमा सबैतिर वनमाराको प्रकोप बढिरहेको अवस्था छ । सुख्खा खडेरी तथा कृषि रोगका कारण उत्पादन पहिलेको भन्दा घट्दो क्रममा छ । वन जंगल पहिले भन्दा मासिदै छ । घाँस, दाउरा, सोत्तरहरूको उपलब्धता पहिले भन्दा कम छ । पानीको मुहान तुलनात्मक रूपमा सुक्ने र हराउने गरेका छन् । जडिवुटिहरू लोप हुने अवस्थामा छन् । 	<ul style="list-style-type: none"> वन जंगल पातलिदै जाँदा घाँस, स्याउलाको कमिका कारण पशुपालनमा समस्या । पहिरोको प्रकोप झन बढ्न सक्ने सम्भावना रहेको ।
भौतिक (बाटो, विजुली, संचार, गोबरयाँस, उर्जा, सामुदायिक भवनहरू, पुलपुलेसा, आदि)	<ul style="list-style-type: none"> न.पा.को सबै वडाहरू लाई मोटर बाटोले छोएको छ । प्रायः सबै वडाका माथिल्लो र तल्लो भेगहरूमा संचारको प्रभावकारी सेवा पुगेको छ । पत्रपत्रिका दैनिक रूपमा नपुगे पनि रेडियो एफ.एम सबै वडाहरूमा बज्ने गरेको छ र सामाजिक संजालको पहुँच रहेको छ । यस न.पा.को मुख्य बाटो बाढीले क्षति पुऱ्याएको छ । 	<ul style="list-style-type: none"> उत्पादित वस्तु विक्रि वितरणको लागि मेलम्ची बजार तथा काठमाण्डौ बजार जानु पर्ने ।
सामाजिक	<ul style="list-style-type: none"> यस न.पा.मा ७९ वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरू (सा.व.उ.स.) गठन भएका छन् । वडाहरूमा स्थानीय क्लवहरू गठन भई सरसफाइ, खेलकुद, स्थानीय संस्कृति, हाजिरीजवाफ सम्बन्धी क्रियाकलाप संचालन गरिहेका छन् । न.पा.मा आमा समूह, महिला सहकारी, किशोरी सचेतना केन्द्रहरू पनि क्रियाशिल रहेका छन् । यस मेलम्ची न.पा.मा १३९ वटा शैक्षिक संस्थाहरू रहेका छन् । संस्थाहरूले विभिन्न क्रियाकलापहरू संचालन गरिरहेका छन् । 	<ul style="list-style-type: none"> सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरूले जनचेतनामूलक र वन व्यवस्थापन सम्बन्धी क्रियाकलापहरू गर्ने गरेका । राजनैतिक दल, आमा समूह, महिला सहकारी, स्थानीय क्लवहरू एक आपसमा मिलेर काम गरिरहेका । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू द्वारा संचालित संस्था तथा संजाल र जेष्ठ नागरिक संजाल, एकल महिला संजालहरू पनि सक्रिय रहेका छन् ।
मानवीय	<ul style="list-style-type: none"> उत्पादनशिल जनशक्ति युवाहरू देश बाहिर रहेको अवस्था छ । जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी जानकारी भर्खर मात्र भएको अवस्था छ । 	<ul style="list-style-type: none"> युवा जनशक्तिहरू देश बाहिर र पढ्नको लागि अन्यत्र गएकाले कृषि उत्पादनमा उल्लेखनीय प्रगति हुन

जिविकोपार्जनका सम्पत्ति तथा श्रोत	विद्यमान अवस्था	प्रभाव
	<ul style="list-style-type: none"> न.पा.मा प्रमुख पेशा खेतीपाती रहेको पाईन्छ । अधिकांश मानिसहरू व्यापार र कमाउनका लागि बिदेशएका छन् । 	<ul style="list-style-type: none"> नसकेको । निर्वाहमुखि खेति प्रणाली, पशुपालन बाहेक व्यवसायिक रूपमा पेशालाई अगाडि बढाउन नसकिएको अवस्था रहेको ।
आर्थिक श्रोतहरू	<ul style="list-style-type: none"> न.पा.मा मध्यम स्तरको आर्थिक अवस्था भएकाहरूको बाहुल्यता रहेको छ । सहकारी र वचत तथा ऋण समूहहरू गठन भएको छ । यहाँका बासिन्दाहरू उत्पादित वस्तु विक्रि गर्न र उपभोग्य सामान खरिदको लागि मेलम्ची बजार तथा काठमाण्डौ जाने गर्दछन् । 	<ul style="list-style-type: none"> बाढी तथा पहिरोको जोखिमले गर्दा यहाँ उत्पादित कृषि सामग्रीहरू (धान, मकै, गहुँ, तोरी, अदुवा, लसुन, मुला, बेसार, काउली, साग, गोलभेंडा, प्याज आदि) धेरै उत्पादित हुन सकेका छैन ।

यस मेलम्ची नगरपालिकाको जीविकोपार्जनका श्रोतहरूको बारेमा विश्लेषण गर्दा न.पा.को प्राकृतिक श्रोतहरूमा वन जंगलका श्रोतहरूको प्रयोग दिन प्रतिदिन बढ्दै गईरहेको अवस्था छ । ७९ वटा सा.व.उ.स.हरू गठन भईसकेको भएतापनि दिगो व्यवस्थापन गर्न नसकेकोले गर्दा उपभोक्ताहरूलाई राम्रो सेवा दिन सकेको छैन । ती सा.व.उ.स.हरूमा सुशासनका कुराहरूमा भने सुधार हुंदै गई रहेको अवस्था छ । सबै क्षेत्रमा प्रभावकारी संचार तथा यतायात पुग्न सकेको छैन । यहाँका बासिन्दाहरूको मुख्य पेशा कृषि हुनुको साथै राम्रो आमदानीको लागि विदेशिन र ब्यापार क्रम बढी भएकोले कृषि उत्पादनमा सिधै असर पुगेको देखिन्छ । ग्रामीण स्तरमा हाट बजार वा व्यापारिक बजार केन्द्रको अभाव भएको कारण यहाँ उत्पादन भएका खाद्य सामग्रीहरू विक्रि वितरणमा कठिन भएको देखिन्छ ।

३.८ स्थानीय समुदायले अपनाएको जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् व्यवस्थापनका क्रियाकलाप

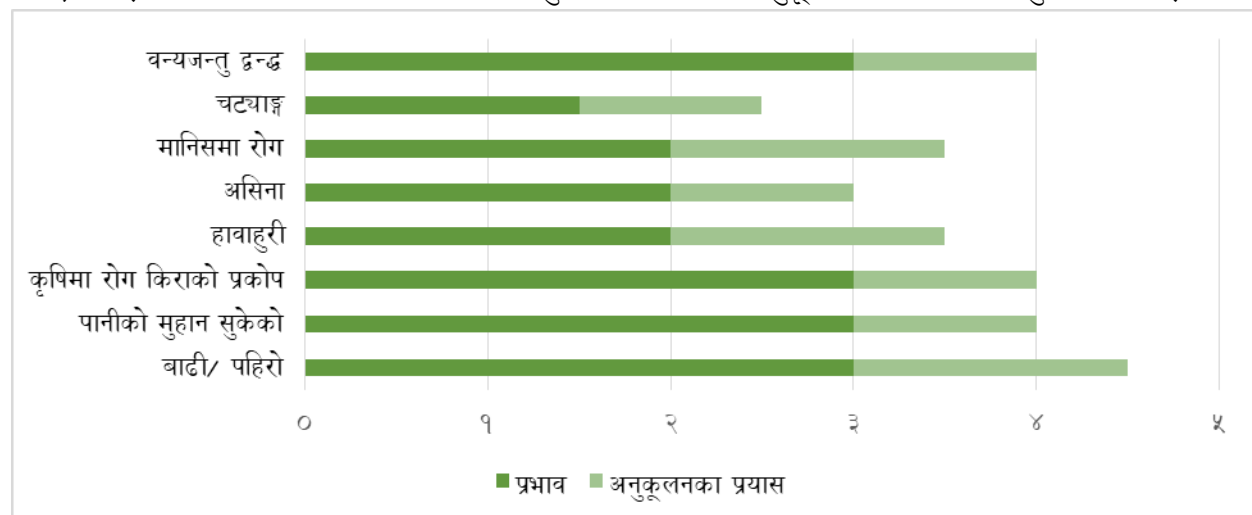
विपद् जोखिम तथा जलवायु परिवर्तनका असरहरूको सामना गरी परिवर्तित सहज जीवनयापन गर्न सक्ने अवस्थाको सृजना गर्ने प्रक्रिया, स्थानीय परिस्थिति अनुसार अल्पकालीन र दीर्घकालीन अनुकूलनका रणनीतिहरूको अवलम्बन गर्न सकिन्छ । यस नगरपालिकामा हुने गरेको विभिन्न प्रकोपका घटना, असर, कारण, उक्त प्रकोपको प्रभाव, स्थानीय समुदायले अपनाएको समाधानका उपाय र भविष्यमा हुन सक्ने प्रभावको विश्लेषण गरी तलको तालिका १४ मा प्रस्तुत गरिएको छ । यस विधिको प्रयोगबाट जोखिमको प्रभाव, प्रभावको मुख्य क्षेत्र विश्लेषण गर्नुका साथै जोखिमसँग जुध्नका लागि गरिने अनुकूलनका प्रयासहरूको विश्लेषण गरिएको थियो । यस विधि प्रयोग गर्दा प्रभावको स्तर र अनुकूलनका प्रयासहरूको स्तर दुबैलाई १ देखि ३ अंक भार दिई विश्लेषण गरिएको थियो जसमा १ भन्नाले न्यून प्रभाव तथा प्रयास र ३ भन्नाले सबैभन्दा उच्च प्रभाव तथा प्रयास भन्ने बुझिन्छ

तालिका १४ जोखिमको अवस्था र अनुकूलनका प्रयासहरू

क्र.स.	जोखिम तथा प्रकोप	प्रभाव मुख्य क्षेत्र	प्रभावहरू	स्तर	अनुकूलनका प्रयासहरू	स्तर
१	बाढी/पहिरो	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा, वन तथा जैविक विविधता, भौतिक पूर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ४५२३ रोपनी खेतीयोग्य जग्गामा क्षति भएको । ▪ ३० वर्षमा ५९४ घर भत्किएको । ▪ २८ जना मान्छेको मृत्यु भएको । ▪ २२३ वटा पानीको मुहान पुरेको । ▪ ४२६ पशुचौपाया बगाएको 	३	<ul style="list-style-type: none"> ▪ भवन आचार संहिता लागु गराई नयाँ घर निर्माण गर्न इजाजत दिने गरिएको । ▪ तारजाली लगाएको । ▪ वृक्षारोपण गरिएको । ▪ पानीको मुहान मर्मत तथा सरसफाई । 	१.५
२	पानीको मुहान सुकेको	जलश्रोत	<ul style="list-style-type: none"> ▪ वडा नं १ देखि १३ सम्म जम्मा २२३ वटा पानीको मुहान सुकेको । 	३	<ul style="list-style-type: none"> ▪ मुहानको सरसफाई एवं वृक्षारोपण गरिएको । 	१
३	कृषिमा रोग किराको प्रकोप	खाद्य सुरक्षा	<ul style="list-style-type: none"> ▪ फौजी किरा, बाघे किरा, गोबरे किरा, र पधेरो किराले कृषिवाली पूर्ण रूपमा क्षति पुऱ्याएको । 	३	<ul style="list-style-type: none"> ▪ विषादिको प्रयोग । ▪ सिविरमा माटो परिक्षण गरिएको । 	१
४	हावाहुरी	कृषि तथा खाद्य	<ul style="list-style-type: none"> ▪ लगभग ५०० घरहरूको 	२	<ul style="list-style-type: none"> ▪ घरको छाना मर्मत 	१.५

क्र.स.	जोखिम तथा प्रकोप	प्रभाव मुख्य क्षेत्र	प्रभावहरू	स्तर	अनुकूलनका प्रयासहरू	स्तर
		सुरक्षा तथा भौतिक संरचना	छाना उडाएको <ul style="list-style-type: none"> विद्युतीय प्रवाह अवरोध भएको कृषि बाली तथा फलफूलमा क्षति 		गरिएको । <ul style="list-style-type: none"> पुन निर्माण कार्य गरिएको 	
५	असिना	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	<ul style="list-style-type: none"> सबै वडाहरूमा कृषि बालीमा असर पर्ने गरेको । 	२	<ul style="list-style-type: none"> खासै केही उपाय अपनाइएको छैन । 	१
६	मानिसमा रोग	मानव स्वास्थ्य	<ul style="list-style-type: none"> ८ जना कोरोनाबाट मृत्यु एवं झाडापखला देखिएको 	२	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय स्तरमा पाइने जडिबुटीको प्रयोग गरिएको । सुरक्षा अपनाईएका 	१.५
७	चट्याङ्ग	भैतिक पूर्वधार तथा मानवीय	<ul style="list-style-type: none"> हाल सम्म १७ जनाको मृत्यु र ८ जना घाईते । पशुचौपायाहरूको मृत्यु । विद्युतीय प्रवाहमा अवरोध । घरहरू जलेर नष्ट भएको । 	१.५	<ul style="list-style-type: none"> घाईतेहरूलाई उपचार गरेको । स्थानीय समग्री जुटाई सहयोग गरेको । 	१
८	वन्यजन्तु द्वन्द्व	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	<ul style="list-style-type: none"> कृषि बालीमा क्षति (मकै, धान, गहुँ) मनवीय त्रास 	३	<ul style="list-style-type: none"> लखेट्ने, धपाउने । बन्दुक पटकाउने । होहल्ला गर्ने । 	१

माथि उल्लेखित जोखिमपूर्ण अवस्था र अनुकूलन प्रयासहरूको विश्लेषण विधिबाट पहिचान भएका प्रकोपहरूको मूल्यांकन तथा अनुकूलनको क्षमताको लेखाजोखालाई यस विधिबाट निम्नबमोजिम चित्र ९ मा पनि प्रस्तुत गरिएको छ । यस चित्रले स्थानीय जोखिमको तुलनामा कमजोर अनुकूलन क्षमतालाई प्रस्तुत गरेको छ ।

चित्र ९ जोखिमको प्रभाव र अनुकूलन प्रयासको तुलना

अध्याय ४ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप तथा प्राथमिकीकरण

४.१ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्रियाकलाप

जलवायु परिवर्तनका कारणले हुने र ती प्रकोपहरूले समुदायमा निम्त्याएका असरको परिस्थितिको सामना र त्यस्ता असरहरूसँग अनुकूलित हुँदै, आउने दिनमा प्रकोपको न्यूनीकरण गर्नका लागि समुदायले अपनाइरहेका उपायहरू, त्यस्ता उपायहरूको प्रभावकारिता, दीगोपनाको विश्लेषण गर्दै अनुकूलित हुने योजना तथा विभिन्न वैकल्पिक उपायहरूको पहिचान गर्नु यो योजनाको मुख्य उद्देश्य रहेको छ। उक्त उद्देश्य प्राप्तिका लागि यहाँ सहभागितामूलक विधिबाट प्रभावहरूसँग अनुकूलित हुन तथा जोखिम समष्टिगत रूपमा तालिका १५ बमोजिमका विभिन्न जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका उपायहरूको परिकल्पना गरिएको छ।

तालिका १५ विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा जलवायु अनुकूलनका समष्टिगत क्रियाकलाप

क्र.स	क्रियाकलाप	इकाई
१	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माण/ अद्यावधिक गर्ने	समिति
२	पालिका स्तरिय विपद् व्यवस्थापन सामग्री भण्डारण गर्ने	सामग्रीको प्याकेज
३	जलवायु तथा विपद् सम्बन्धी तालिम	तालिम
४	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सुचना प्रसारण कार्यदल गठन गर्ने	कार्यदल
५	जलवायु तथा विपद् सम्बन्धि जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	तालिम
६	विपद् जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी पुर्व अभ्यास गर्ने	तालिम
७	आगलागी नियन्त्रण सम्बन्धी तालिम तथा औजार व्यवस्थापन गर्ने	व्यक्ति
८	तारजाली व्यवस्थापन	मिटर
१०	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन कार्यदल गठन/ पुनर्गठन गर्ने	कार्यदल
११	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन सामग्रीको व्यवस्था गर्ने	सामग्री
१२	सामुदायिक विपद् व्यवस्थापनको लागि खोज/उद्धार कार्यदल गठन/ पुनर्गठन गर्ने	कार्यदल
१३	ठाउँ केन्द्रित वन क्षेत्र तथा खोलामा पहिरो नियन्त्रण योजना निर्माण	योजना
१४	बाढी तथा पहिरो नियन्त्रणको लागि तटबन्ध निर्माण	कि.मि.
१५	सिंचाई कुलो निर्माण	कि.मि.
१६	विपद्, जोखिम व्यवस्थापन तथा न्यूनीकरण तालिम सञ्चालन	तालिम
१७	तटबन्ध निर्माण	कि.मि.
१८	पहिरो नियन्त्रण कार्यक्रम	कार्यक्रम
१९	जनचेतना कार्यक्रम	कार्यक्रम

४.२ क्रियाकलापको प्राथमिकीकरण

यसका साथै वडागत एवं पालिका स्तरमा सहभागितामुलक छलफल र कार्यशाला गोष्ठी मार्फत अनुकूलनका क्रियाकलापको प्राथमिकीकरण गरिएको थियो। प्रभावकारिता, खर्चको मितव्ययिता, सम्भाव्यता, सङ्गटासन्नमुखी तथा माहिला प्रति संविदनशिलतालाई आधार मानी प्राथमिकीकरण गरिएको छ। प्राथमिकीकरणको लागि यसमा १ देखि ३ सम्मको अङ्कभारको प्रयोग गरिएको थियो। अङ्कभार १ ले उक्त आधारहरू राम्ररी पूरा गर्न नसक्ने भन्ने जनाउँछ भने अङ्कभार ३ ले आधार राम्ररी पूरा गर्न सक्ने जनाउँछ। खर्चको मितव्ययिताको सम्बन्धमा भने कम खर्चिलोलाई ३ अंक र धेरै खर्चिलोलाई १ अंक दिइएको थियो। त्यस पछि सबै विश्लेषणको नतिजालाई जोडेर कुल जम्मा निकालिएको थियो। उक्त कूल जम्मामा अंकको आधारमानै अनुकूलनका क्रियाकलापहरूको प्राथमिकीकरण गरिएको थियो। जुन क्रियाकलापले बढी अंक प्राप्त गरेको थियो उक्त क्रियाकलापलाई योजनामा पहिलो प्राथमिकतामा राखिएको छ। यस विश्लेषणबाट प्राप्त नतिजालाई अनुकूलन कार्ययोजनामा प्राथमिकताका साथ राखिएको छ यद्यपी कुनै क्रियाकलापले उत्कृष्ट अंक ल्याउदैमा त्यो नै सबै स्थानको लागि सर्वोत्कृष्ट भन्ने चाहे होइन, स्थान अनुसार क्रियाकलापको उत्कृष्टता फरक हुन सक्छ।

प्रकोप	अनुकूलनका क्रियाकलाप	प्रभावकारिता (क)	खर्चको मितव्ययिता (ख)	सम्भाव्यता (ग)	सङ्गटासन्नमुखी (घ)	संवेदनशिलता (ङ)	महिलाप्रति (क+ख+ग+घ+ङ)	प्राथमिकीकरण
बाढी/पहिरो	वृक्षारोपण	२	३	३	२	२	१२	पहिलो
	तारजाली	२	२	३	३	१	११	दोस्रो
	तटबन्ध	३	२	३	२	१	११	दोस्रो
	खहरे नियन्त्रण	२	१	१	३	१	८	तेश्रो
खडेरीले मुहान सुकेको	मुहान संरक्षण	३	१	२	३	३	१२	पहिलो
	वृक्षारोपण	२	३	३	२	२	१२	पहिलो
	रिचार्ज पोखरी	१	३	३	२	३	११	दोस्रो
	प्लाष्टिक पोखरी	२	२	२	२	३	११	दोस्रो
कृषिमा रोग किराको प्रकोप	माटो परिक्षण	३	२	३	२	२	१२	तेश्रो
	जैविक विषादी उत्पादन र प्रयोग	३	३	३	३	२	१४	पहिलो
	प्रारङ्गिक मल बनाउने तालिम	३	३	३	२	२	१३	दोस्रो
	गहा सुधार	३	३	३	२	१	१२	तेश्रो
	बीउ वितरण	३	३	१	३	१	११	चौथो

प्रकोप	अनुकुलनका क्रियाकलाप	प्रभावकारिता (क)	खर्चको मितव्ययिता (ख)	सम्भाव्यता (ग)	सङ्गतासन्नमुखी (घ)	महिलाप्रति संवेदनशिलता (ङ)	कुल जम्मा (क+ख+ग+घ+ङ)	प्राथमिकीकरण
	फलफूल विरुवा नर्सरी	३	२	३	२	१	११	पाँचौ
पशुमा रोग	भेटनरी तालिम	३	२	३	२	१	११	पहिलो
	गोठ सुधार	२	२	३	२	१	१०	दोश्रो
खडेरी (पानीको मुहान सुकेको)	थोपा सिंचाई	२	२	३	२	२	११	दोश्रो
	सिंचाई स्प्रिङ्गलर	३	२	२	३	२	११	पहिलो
	कूलो निर्माण तथा मर्मत	३	१	३	२	२	११	पहिलो
	केरा खेती, आँपका विरुवा वितरण (बाली विविधिकरण)	३	२	२	२	१	१०	चौथो
	सुधारिएको चुलो, गोबर ग्याँस स्थापना	३	२	२	२	१	१०	तेश्रो

अध्याय ५ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन योजना

यस मेलम्ची नगरपालिकामा जलवायु परिवर्तन तथा यसले निम्ताएको जोखिम तथा असर विश्लेषण गरेर यस नगरपालिकाको निम्ति आगामी पाँच वर्षको निम्ति जलवायु अनुकूलन योजना तयार पारिएको छ। यस कार्ययोजनाको विस्तृत योजना तलको तालिका १६ मा उल्लेख गरिएको छ। यस कार्ययोजना कार्यान्वयनको क्रममा तल उल्लेखित विवरण ध्यान दिनुपर्ने छ।

१. यो योजना नगरपालिकाका अन्य योजना भन्दा फरक रूपमा हेरिने छैन ।
२. तल उल्लेखित योजना लागतका अनुमानका हिसाबले पूर्ण नहुन सक्छन् (सकेसम्म प्राविधिक सल्लाह बमोजिम तयार गरेको) तसर्थ कार्यान्वयनमा जानुभन्दा पहिला विस्तृत लागत अनुमान गर्नु उपयुक्त हुनेछ ।
३. नगरपालिकाले यस कार्ययोजनामा भएका योजना कार्यान्वयन गर्नको निम्ति विकास साझेदारलाई अनुरोध गर्न सक्नेछ ।

तालिका १६ नगरपालिका स्तरीय अनुकूलन योजना

क्र.स.	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय
					०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७		
					परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	
क	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा			९६५०		२३८०		१५८५		१९९०		१५९५		२१००	
१	नस्ल सुधार गरिएको पशु वितरण	घरधुरी	४०	४००			१०	१००	१०	१००	१०	१००	१०	१००	मेलम्ची नगरपालिकामा आवद्ध सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था
२	खोप कार्यक्रम	वटा	५	५००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	
३	सुख्खा सहन सक्ने बिउबिजनको वितरण	पटक	५	२००	१	३०	१	३५	१	४०	१	४५	१	५०	
४	बाली बीमा	समग्र	५	२५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	
५	तरकारीको बिरूवा उत्पादन (नर्सरी स्थापना)	ठाउँ	१३	१३००	२	२००	३	३००	२	२००	३	३००	३	३००	
६	माटो परीक्षण	पटक	३	१५००	१	५००			१	५००			१	५००	
७	पशु विमा व्यवस्था (गाई वस्तु)	समग्र	१	५००	१	५००									
८	एग्रो इकोलोजी अभ्यासको प्रवर्धन एवं व्यवस्थापन गर्ने	समग्र	५	५०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	
ख	वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण			८५००		१७००		४४००		९००		१०००		५००	
१	सामुदायिक नर्सरी बहुउद्देशीय प्रजाती स्थापना केन्द्र निर्माण	वटा	१	१०००	१	१०००									मेलम्ची नगरपालिका

२	गैरकाष्ठ वन पैदावार (NTFP) नर्सरी स्थापना गर्ने	समग्र		1000				५००				५००			मा आवद्ध सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था
३	सामुदायिक वन व्यवस्थापन कार्ययोजना निर्माण गर्ने	वटा	५	१०००	१	२००	२	४००	२	४००					
४	आगलागी नियन्त्रणको लागी पातपतिङ्गर हटाउने र बायोचार बनाउने (क्षमता विकास एवं उपकरण)	समग्र	५	२५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	
५	पानीका मुलहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी NWASH मा अद्यावधिक गर्ने	समग्र	१	१०००			१	१०००							
६	सुकेका मुलहरू पाहिचान गरी पुर्स्थापना गर्ने	समग्र	१	२०००			१	२०००							
ग	जनचेतना अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास			७९५०		२३००		१७६०		१७७०		१०३०		१०९०	
१	कृषि प्राविधिक तथा पशु स्वास्थ्य तालिम	जना	३९	३००			३९	३००							मेलम्ची नगरपालिका मा आवद्ध सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था
२	डढेलो नियन्त्रण एवं वन व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम एवं सामुदायिक वनहरूमा अग्नी रेखा निर्माण गर्ने	पटक	५	२५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	१	५००	
३	जलवायु परिवर्तन सचेतनाका लागि सूचना बोर्डको स्थापना	थान	२०	५००	२०	५००									
४	समुदाय स्तरिय जलवायु परिवर्तन र मौसम सम्बन्धि तालिम एवं	पटक	२	३००			१	१५०			१	१५०			

	सचेतना कार्यक्रम													
५	पुर्वअनुमान सम्बन्धी संयन्त्र विकास र सचेतना कार्यक्रम	पटक	१	३००			१	३००						
६	मेलम्ची नगरपालिका केन्द्रित जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि स्थानिय पाठ्यक्रम निर्माण	वटा	१	५००	१	५००								
७	जनचेतनाको लागी सडक नाटकहरू एवं पुर्व अभ्यास गर्ने	समग्र	५	३५०	१	५०	१	६०	१	७०	१	८०	१	९०
८	जैविक विषादी बनाउने, कम्पोष्ट मल बनाउने एवं IPM तालिम	पटक	३	६००	१	२००			१	२००			१	२००
९	चट्याड सम्बन्धि चेतनामुलक कार्यक्रम,	वटा	१	२००			१	२००						
१०	जलवायू सम्बन्धी विद्यालयस्तरिय सचेतना कार्यक्रम	पटक	२	५५०			१	२५०					१	३००
११	सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति लाई दिगो वन व्यवस्थापन तालिम	पटक	२	२५०	१	२५०					१			
१२	मौसम विभागले जारी गर्ने सूचना किसान सम्म पुग्ने संयन्त्रको विकास (प्रकोपको पूर्व सूचना प्रणाली को विकास)	समग्र	१	१०००					१	१०००				

१३	जलवायु जन्य विपद्को पूर्वतयारीको लागि कार्यदल निर्माण गरी प्रत्येक वडामा स्वयंसेवक तयार गर्ने र CADRE तालिमको व्यवस्था गर्ने। कार्यदलमा ३३ प्रतिशत महिलाको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने।	पटक	२	६००	१	३००					१	३००			
घ	जल तथा उर्जा			२५२०		१५०		१०००		१७०		१०००		२००	
१	महिला स्वास्थ्य सुधार र घरायसी उर्जाका लागि सुधारिएको चुलो	घरघुरी	९०	५२०	३०	१५०			३०	१७०			३०	२००	मेलम्ची नगरपालिका मा आवद्ध सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था
२	महिला स्वास्थ्य सुधार र घरायसी उर्जाका लागि गोबर ग्याँस संरचना निर्माण	घरघुरी	४०	२०००			२०	१०००			२०	१०००			मेलम्ची नगरपालिका मा आवद्ध सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था
ङ	जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन			८४००		१२५०		२४५०		१८५०		१४००		१४५०	
१	मौसम पूर्वानुमान कृषक सम्म पुग्ने गरी सञ्चालन गर्नु पर्ने (रेडियो, सामाजिक सञ्जाल मार्फत)	पटक	५	२५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	मेलम्ची नगरपालिका मा आवद्ध सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था
२	हावाहुरीको कारण छाना उडाएको सर्वेक्षण गरि मर्मत कार्य	समग्र	५	५०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	१	१०००	मेलम्ची नगरपालिका मा आवद्ध सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था
३	विपद् व्यवस्थापन समायोक्तिको व्यवस्था एवं भण्डारण गर्ने।	समग्र		१०००			१	५००	१	५००					मेलम्ची नगरपालिका मा आवद्ध सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था

४	समुदायिक विपद् व्यवस्थापन समायोचिकाको व्यवस्था सहित सुदृढीकरण गर्ने	वटा	१३	६५०			१३	६५०							
५	जोखिम स्थान/वस्ती पहिचान एवं अद्यावधिक गरी पूर्वसूचना प्रणालीको विकास गर्ने।	समग्र		१५००	१	२००	१	२५०	१	३००	१	३५०	१	४००	
च	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, जीविकोपार्जन र सुशासन			२१५००		१५०		५१५०		६२५०		५१००		४८५०	
१	मिचाहा प्रजातिबाट बायो ब्रिकेट बनाउने तालिम र बजारिकरणको तालिम	वटा	१	२००			१	२००							
२	यूवाहरूलाई सीप विकास तालिम (पल्मबिड, वायरिड, सिलाई बुनाई, कृषि उद्यमशीलता, ड्राईभिड)	वटा	२	५५०			१	२५०			१	३००			
३	अपाङ्गता भएका व्यक्ति एवं जेष्ठ नागरिकहरू एवं संकटासन्न समूहहरूको लागि प्रत्येक वडामा सेल्टर तोकिएको सामायोचिका भण्डारण गर्ने।	वटा	१३	१९५००			३	४५००	४	६०००	३	४५००	३	४५००	सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था
४	सङ्कटासन्न समूहहरूको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरि आवश्यकता पहिचानको आधारमा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र कृत्रिम घटना अभ्यासहरू मार्फत क्षमतालाई अद्यावधिक गर्ने।	पटक	५	१२५०	१	१५०	१	२००	१	२५०	१	३००	१	३५०	

छ	स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई			२०००		६००		२००		६००				६००	
१	स्वास्थ्य चौकीलाई आवश्यक सामग्री	पटक	३	१५००	१	५००			१	५००			१	५००	सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था
२	सवै वडामा स्ट्रेचर खरिद	थान	२६	२००			२६	२००							
३	स्वच्छ पानीको व्यवस्था (क्लोरिन झोल बनाउने तालिम, पानी तथा सरसफाई बारे तालिम)	पटक	३	३००	१	१००			१	१००			१	१००	
ज	अनुगमन तथा मुल्याङ्कन			१०००		२००		२००		२००		२००		२००	
१	वार्षिक योजना तर्जुमा समिक्षा	पटक	५	५००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	नगरपालिका
२	पालिका तथा वडा कार्यालय बाट अनुगमन तथा मुल्याङ्कन	पटक	५	५००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	१	१००	
	नगरपालिका स्तरीय जम्मा रकम			६१५२०		८७३०		१६७४५		१३७३०		११३२५		१०९९०	

वडा नं. १ को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहायोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी	
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७				
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम			
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा					६०००		१३००		१३००		१३००		१५००		६००			
खडेरी	सिंचाई पोखरी निर्माण	चौकीडाँडा टोल	घनमिटर	१०	५००	१०	५००										मेलम्ची नगरपालिका मा	१००
खडेरी	सिंचाई पोखरी निर्माण	खाल्डे टोल	घनमिटर	१०	५००			१०	५००								का मा	१००
खडेरी	सिंचाई पोखरी निर्माण	माझगाउँ	घनमिटर	५	३००					५	३००						आवद्ध	२०
खडेरी	सिंचाई पोखरी निर्माण	डाँडागाउँ	घनमिटर	१२	६००							१२	६००				सरोकार	१२०
खडेरी	सिंचाई पोखरी निर्माण	भन्ज्याङ्ग	घनमिटर	१०	६००									१०	६००		वाला	१०५
खडेरी	सिंचाई कूलो निर्माण	महादेव खोला टाउके	मिटर	२०० ०	८००	२०० ०	८००										सरकारी	४००
खडेरी	सिंचाई कूलो निर्माण	जर्केखोला कालदुङ्गे डाँटी	मिटर	२०० ०	८००			२०० ०	८००								तथा गैर सरकारी संस्था	३५०
खडेरी	सिंचाई कूलो निर्माण	ठुलो कुलो मे.न.पा. १	मिटर	२५० ०	१०००					२५० ०	१०००							६००
खडेरी	सिंचाई कूलो निर्माण	प्रधाना कुलो	मिटर	२०० ०	९००							२०००	९००					३००
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण					२०१०		१५०		५६०		३००		५००		५००			
	वृक्षारोपण	भुमेस्थान पाखा	हेक्टर	०.४ ०७	१५०	०.४० ७	१५०										सरोकार	११०
																	वाला	

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी	
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७				
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम			
	वृक्षारोपण	भोटेचौर बजार	हेक्टर	०.१० २	६०			०.१० २	६०							सरकारी तथा गैर	१००	
	वृक्षारोपण	भञ्ज्याङ सार्वजनिक जग्गा	हेक्टर	७.५	१८००			२	५००	१.५	३००	२	५००	२	५००	सरकारी संस्था	३५०	
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					६४००			५००		१०००		२६००		१६००		७००		
खडेरी	इन्टेक निर्माण एवं पाइप बिच्छाउने	रोक्का टोल	मिटर	१५० ०	१५००					१५० ०	१५००					सरोकार वाला	५०	
खडेरी	इन्टेक मर्मत एवं पाइप बिच्छाउने	भोटेचौर खानेपानी	मिटर	२०० ०	२०००			१०० ०	१०००	१०० ०	१०००					सरकारी तथा गैर	१००	
खडेरी	ईन्टेक मर्मत एवं भण्डारण टङ्की बनाउने	वडा कार्यालय टोल खानेपानी	मिटर	५	१००							५	१००			सरकारी संस्था	५२	
खडेरी	भण्डारण टङ्की इन्टेक निर्माण, पाइप	महविर टोल खानेपानी		५	१००					५	१००						४५	
खडेरी	भण्डारण टङ्की इन्टेक निर्माण, पाइप	पाटीगाउँ खानेपानी	घनमिटर	६, १०० ० मिटर पाइप	५००									६	५००		६०	
खडेरी	इन्टेक निर्माण एवं पाइप बिच्छाउने	चिसापानी खानेपानी	मिटर	५००	५००	५००	५००										२२	

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी	
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७				
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम			
खडेरी	इन्टेक मर्मत एवं पाइप बिच्छाउने	भञ्ज्याङ खानेपानी		१५००	१५००							१५००	१५००				११०	
खडेरी	इन्टेक, भण्डारण टंकी निर्माण एवं पाइप बिच्छाउने		घनमिटर	३,१०० मि पाइप	२००									३	२००		२८	
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					१५३५	४८५	४२०	२१०	२१०	२१०								
पहिरो	तटबन्ध	पाटीगाउँ पहिरो	मिटर	१००	२००	१००	२००										सरोकार वाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	३००
	तटबन्ध	जर्केखोला कालढुङ्गा ठाडो कुलो	मिटर	१००	२१०			१००	२१०									१२०
बाढी	तटबन्ध	रुम्टो कुला बाँध	मिटर	२५	५०	२५	५०											५५
वन्यजन्तु आतङ्क	झाडी फडानी सम्बन्धी कार्यक्रम	जङ्गल क्षेत्र	समग्र	१	२५	१	२५											१०००
“	असार श्रावण र भाद्र महिनाको लागि गोठालो व्यवस्था गर्ने (धपाउने साधन सहित)	जङ्गल क्षेत्र	समग्र	५	५०	१	१०	१	१०	१	१०	१	१०	१	१०			१२००
“	बँदेल नियन्त्रणको लागि तार जाली लगाउने	जङ्गल क्षेत्र	समग्र	५	१०००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००	१	२००			६००

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, जीविकोपार्जन र सुशासन			०	४५०		१५०		१५०		१५०		०		०		
पशुरोग	गोठ सुधार संरचना निर्माण	अगुवा कृषक	घरधुरी	३०	४५०	१०	१५०	१०	१५०	१०	१५०						
	वडा नं. १ को जम्मा रकम				१६३९५		२५८५		३४३०		४५६०		३८१०		२०१०		

वडा नं. २ को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा					१७४५		२२५		३६०		३९०		३३०		४४०		
	सिंचाई कुलो निर्माण	नेपाने	मिटर	१००	१२५	१००	१२५									सरोकारवाला	५०
	सिंचाई कुलो निर्माण	सिउडिनी	मिटर	२००	२५०			२००	२५०							सरकारी तथा	२५
	सिंचाई कुलो निर्माण	बंसेखेत	मिटर	२००	२७०					२००	२७०					गैर सरकारी	२०
	सिंचाई कुलो निर्माण	तैले काठेखोला	मिटर	१००	१३०							१००	१३०			संस्था	१५
	सिंचाई कुलो निर्माण	काठेखोला लप्से सम्खण्ड	मिटर	२००	३००									२००	३००		१५
	सिंचाई कुलो निर्माण	महादेव खोला अर्चले कुलो (तल्लो)	मिटर	५०	७०							५०	७०				१५
असिना	प्लास्टिक टनेल	वडा २	थान	१५०	६००	३०	१००	३०	११०	३०	१२०	३०	१३०	३०	१४०		
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण					१६५०		०		६५०		१०००						
	मुहान संरक्षण (ईटाको गाहो, ढुङ्गा छपाई)	सिम्धारो खानेपानी	समग्र	१	६००			१	६००							सरोकारवाला	४०
	मुहान संरक्षण (ढुङ्गेधारा निर्माण))	ढणीन, निबुगाउँ	समग्र	१	१०००					१	१०००					सरकारी तथा	१५

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी	
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७				
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम			
	वृक्षारोपण	निबुगाउँ ठुलो पहिरो	हेक्टर	०.१५	५०			०.१५	५०									१६
जल तथा उर्जा					२३८०	८००	४१०	४२०	३००	१०	४५०							
	सिंचाई पोखरी निर्माण	सिम्पानी चौर	घनमिटर	२०	८००	२०	८००										सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	५०
	सिंचाई पोखरी निर्माण	पल्लो पधेरो निबुगाउँ सिरानटोल	घनमिटर	१०	४१०			१०	४१०									३०
	सिंचाई पोखरी निर्माण	बिसौना पोखरी सुयलछाप	घनमिटर	१०	४२०			१०	४२०									९
	सिंचाई पोखरी निर्माण	स्याङ्तान टोल	घनमिटर	७	३००					७	३००							४०
	सिंचाई पोखरी निर्माण	थुम्की चौर	घनमिटर	१०	४५०									१०	४५०			४०
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					१९५०	८००	१००	६७०	२३०	१५०								
मुल सुकेको	खानेपानी टङ्की निर्माण	बरनौटो	घनमिटर	५	१००			५	१००								सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	बटुवा
	खानेपानी टङ्की निर्माण	हल्लार	घनमिटर	५	१२०				५	१२०								९
	खानेपानी पाईप बिच्छाउने	हल्लार	मिटर	५००	५५०				५००	५५०								९
	खानेपानी टङ्की निर्माण	माझटोल	घनमिटर	४	१००						४	१००						२५
	खानेपानी पाईप बिच्छाउने	ट्रान्समिटर दुङ्गेधारा	मिटर	७००	७००	७००	७००											२५

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
	खानेपानी पाईप बिच्छाउने	सिम्पाली चौर सिम्लाफेद	मिटर	१००	१००	१००	१००										१५
	खानेपानी भण्डारण टङ्की निर्माण	दलित बस्ती	घनमिटर	५	१३०							५	१३०				५
	खानेपानी भण्डारण टङ्की निर्माण	दुलाल टोल, खोहसापरी	घनमिटर	६	१५०									६	१५०		९
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					४७००		३५०		११५०		११००		१०५०	१०००	१०५०		
बाढी	तटबन्ध	बुटपाई	मिटर	१००	२००	१००	२००										२५
बाढी	तटबन्ध	काठेखोला लासें थुन्डा	मिटर	५०	१००	५०	१००										१०
बन्यजन्तु आतङ्क	बाँदरको निमित्त खानेकुराको व्यवस्थापन (पोखरी निर्माण)	जङ्गल भित्र	समग्र	१	१००			१	१००								
	जङ्गलमा फलफुल उत्पादन	जङ्गल भित्र	समग्र	१	५०					१	५०						
	बाँदर हेरालुको व्यवस्था	जङ्गल भित्र	जना	१	२५०						५०		५०		५०		

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
	तारजाली गरी बदेल् नियन्त्रण	शिवपुरी नागार्जुन राष्ट्रिय निकुञ्ज तर्फ	मिटर	४०००	४०००			१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००		
लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, जीविकोपार्जन र सुशासन					२५०		५०		५०		५०		५०		५०		
	फलफुल जन्य वनस्पती वृक्षारोपण गर्ने	वृक्षारोपण युक्त क्षेत्र	रोपनी	५००	२५०	१००	५०	१००	५०	१००	५०	१००	५०	१००	५०	सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	
	वडा नं. २ को जम्मा लागत				१२६७५	०	२२२५		२७२०		३६३०		१९६०		२१४०		

वडा नं. ३ को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा					४६५०		७५०		९००		७५०		१०५०		१२००		
खडेरी	सिंचाई कूलो निर्माण	बोब्राड खोला सौर डाडाँ	मिटर	७००	९००			७००	९००							सरोकारवाला	८५

खडेरी	सिंचाई कूलो निर्माण	खलुखोला डाडाँथोक	मिटर	१२००	१३५०							६००	६५०	६००	७००	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	११२
खडेरी	सिंचाई कूलो निर्माण	कितरपाखाँ	मिटर	१२००	१५००	६००	७५०			६००	७५०					सरकारी संस्था	१००
खडेरी	सिंचाई कूलो निर्माण	विम्रेनी	मिटर	३००	४००							३००	४००			सरकारी संस्था	२५
खडेरी	सिंचाई कूलो निर्माण	विम्रेनी खोला सिम्बल बोट	मिटर	४००	५००									४००	५००	सरकारी संस्था	३०
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण					२३९५		७७५		८००		८२०		०		०		
पहिरो	वृक्षारोपण तथा बयोईन्जिनियारिड	श्री हैबुङ्ग महादेवस्थान मा वि	बर्गमि टर	८०	३७५	८०	३७५									सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	विद्यालय
	वृक्षारोपण तथा बयोईन्जिनियारिड	लोकेश्वरी महादेवस्थान मन्दिर	बर्गमि टर	६०	२००	६०	२००									सरोकारवाला सरकारी संस्था	मन्दिर र १५ घरधुरी
	खानेपानी मुहान संरक्षण र बितरण पाईप बिस्तार एवं धारा निर्माण	साडदान टोल	मिटर	१५००	१६२०			७५०	८००	७५०	८२०						१४
खडेरी	खानेपानी मुहान संरक्षण	जुके पानी	समग्र	१	२००	१	२००										१४
जल तथा उर्जा					२२००		०		०		१०००		०		१२००		
खडेरी	सिंचाई पोखरी निर्माण	दह पोखरी	घनमि टर	२५	१०००					२५	१०००					सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	३५
खडेरी	सिंचाई पोखरी निर्माण	सिह चौर	घनमि टर	३०	१२००								३०	१२००		सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	१७
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					८७९०		१८००		१८२०		१९२०		२०००		१२५०		

खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	सिमचौर	घनमिटर	१७	३००	१७	३००									सरोकारवाला	
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप बिस्तार एवं धारा निर्माण	सिमचौर	मिटर	२०००	१४००	२०००	१४००									सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	३४
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप बिस्तार एवं धारा निर्माण	थरि टोल	मिटर	२५००	१८००						२५००	१८००					
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	गुरुड गाउँ	घनमिटर	३४	६४०			१७	३२०	१७	३२०						
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप बिस्तार एवं धारा निर्माण	गुरुड गाउँ	मिटर	३४००	३०००			१७००	१५००	१७००	१५००						
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप बिस्तार एवं धारा निर्माण	लक्ष्मीटोल गम्पुड थोक	मिटर	१५००	१०५०								१५००	१०५०		१४	
खडेरी	मजुवा फारवोटे पानी मुहान संरक्षण	मजुवा	समग्र	१	२५०		२५०										
खडेरी	गौरुडथोक पानी मुहान संरक्षण	गौरुडथोक	समग्र	१	२००		२००										
खडेरी	झाक्रीटोल पानी मुहान संरक्षण	गौरुडथोक	समग्र	१	१५०		१५०										
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					४००		५०		२००		५०		५०		५०		
पहिरो	तटबन्ध	काउले दोभान	मिटर	६०	१५०			६०	१५०							सरोकारवाला	२०
बन्यजन्तु आतङ्क	जङ्गली जनावर नियन्त्रण कार्यक्रम(बादर, बाघ,	जङ्गल क्षेत्र	जना	१	२५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	ला सरकारी तथा गैर	७७२

	भालु, बदेल आदी) हेरालु															सरकारी संस्था	
	वडा नं. ३ को जम्मा लागत				१८४३५		३३७५		३७२०		४५४०		३१००		३७००		

वडा नं. ४ को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण					१६२५		३८०		५१०		२१०		२६०		२६५		
	वृक्षारोपण	गणेश डाँडा पाहरो	हेक्टर	०.७६३	३८०	०.७६३	३८०									सरोकार वाला	१५०
	वृक्षारोपण	अमले वस्ती	हेक्टर	१.०७८	५१०	१.०७८	५१०									सरकारी	२०
पहिरो	वृक्षारोपण	डाँडा कटेरी पहिरो	हेक्टर	०.४०७	२१०			०.४०७	२१०							तथा गैर सरकारी	१०
	वृक्षारोपण	सिप्युड डाँडा	हेक्टर	०.५०९	२६०					०.५०९	२६०					संस्था	१०
	वृक्षारोपण	धौले गुम्बा छेउछाउ	हेक्टर	०.५०९	२६५							०.५०९	२६५				१०
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					७१५०		१०००		१०००		२०००		२०००		११५०		
पानीको समस्या	खानेपानी बिरतण पाईप	ओक्रेनी	मिटर	२०००	२०००	१०००	१०००	१०००	१०००							सरोकार वाला	१५०
	खानेपानी बिरतण पाईप	पाल्चेन	मिटर	४०००	४०००				२०००	२०००	२०००	२०००				सरकारी तथा गैर	६०
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	डिही	घनमिटर	५	१००								५	१००	सरकारी	३५	
	खानेपानी बिरतण	साल्मे	मिटर	१०००	१०५०								१०००	१०५०	संस्था	४०	

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित
						०८२/८३	०८३/८४	०८४/८५	०८५/८६	०८६/८७	०८७/८८	०८८/८९	०८९/९०	०९०/९१	०९१/९२		
	पाईप																
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					१४६०	२००	४००	२००	४१०	३००	६५०	०	०	०	०		
वाढी	तटबन्ध	गणाहा खोला	मिटर	२००	४००	२००	४००									सरोकार	२९
	तटबन्ध	डिही खोला	मिटर	२००	४१०			२००	४१०							वाला	३५
	तटबन्ध	पारिभञ्ज्याड खोला	मिटर	३००	६५०					३००	६५०					सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	२०
	वडा नं. ४ को जम्मा लागत				१०२३५		१७८०		१९२०		२८६०		२२६०		१४१५		

वडा नं. ५ को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा					८४६०		६४०		१८८०		१९२०		१९५०		२०७०		
	सिचाई कुलो निर्माण	टार	मिटर	२०००	२४५०	५००	६००	५००	६१०	५००	६२०	५००	६२०			सरोकार	४०
पानीको समस्या	सिचाई कुलो निर्माण	अड्चले साल बोटे	मिटर	२०००	२५००			५००	६१०	५००	६२०	५००	६३०	५००	६४०	वाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	१००
	सिचाई कुलो निर्माण	धुसिनी खोला	मिटर	२५००	३२१०			५००	६१०	५००	६२०	५००	६३०	१०००	१३५०		५०
पाशु रोग	नर्यारोग को जानकारी एवं	समग्र वडा	पटक	५	१५०	१	२०	१	२५	१	३०	१	३५	१	४०		

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
	उपचारको व्यवस्था																
वाली रोग	प्राविधिक उपचारको जानकारी एवं व्यवस्था	समग्र वडा	समग्र	५	१५०	१	२०	१	२५	१	३०	१	३५	१	४०		
जल तथा उर्जा					१२५०		८००		४५०		०		०		०		
	सिंचाई पोखरी निर्माण	कोटगाउँ	घनमिटर	१०	४००	१०	४००									सरोकार	
	सिंचाई पोखरी निर्माण	टार	घनमिटर	१०	४५०			१०	४५०							वाला	
	सिंचाई पोखरी निर्माण	भदौरे	घनमिटर	१०	४००	१०	४००									सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					३१०	०	०	०	०		१५०		१६०	०	०		
मुहान सुकेको	खानेपानी टङ्की निर्माण	भदौरे बिसी	घनमिटर	१०	१५०					१०	१५०					सरोकार	
	खानेपानी टङ्की निर्माण	सिन्धुकोट	घनमिटर	१०	१६०							१०	१६०			वाला	
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					८५०		६५०		५०		५०		५०		५०		
पहिरो	तटबन्ध	नेपाली टोल	मिटर	१००	२००	१००	२००									सरोकार	
	तटबन्ध	तारे भीर	मिटर	२००	४००	२००	४००									वाला	
बन्यजन्तु आतङ्क	हेरालुको व्यवस्था	सामुदायिक वन	जना	५	२५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	सरकारी तथा गैर सरकारी	

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
															संस्था		
जनचेतना अभिवृद्धि तथा क्षमता विकास					३५		१५		०		०		०		२०		
बाली तथा पशुरोग	जनचेतनामुलक कार्यक्रम	समग्र वडा	पटक	२	३५	१	१५							१	२०		
	वडा नं. ५ को जम्मा लागत				१०९०५		२१०५		२३८०		२१२०		२१६०		२१४०		

वडा नं. ६

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा					७७२०		१२००		२५००		१३००		१३५०		१३७०		
	सिचाई कुलो निर्माण	निगलेनी मानेभञ्ज्याङ पधरे खोला	मिटर	२०००	२४५०	१०००	१२००	१०००	१२५०							सरोकारवाला सरकारी	१५०
पानीको समस्या	सिचाई कुलो निर्माण	घट्टेखोला ठूलोचौर हुदै खड्का गाउँ	मिटर	२०००	२५५०			१०००	१२५०	१०००	१३००					तथा गैर सरकारी संस्था	१५०
	सिचाई कुलो निर्माण	दाउचेपाखा ठूलोखेत	मिटर	२०००	२७२०							१०००	१३५०	१०००	१३७०		१५०
जल तथा उर्जा					३५००		१५००		०		०		२०००		०		
	सिचाई रिचार्ज पोखरी	चापाबोट	घनमिटर	५०	१५००	५०	१५००									सरोकार	४०

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित धरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
	निर्माण															वाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	
	सिंचाई रिचार्ज पोखरी निर्माण	सिग्देल गाउँ	घनमिटर	८०	२०००							८०	२०००				१००
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					६००		१२५		१५०		१६०		१६५		०		
	खानेपानी टङ्की निर्माण	मानेभञ्ज्याङ देखि वडा कार्यालय सम्म	घनमिटर	६.५	१२५	६.५	१२५									सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	१००
मुहान सुकेको	मुहान संरक्षण खानेपानी भण्डारण टङ्की निर्माण	घट्टेपाखा	घनमिटर	६.५	१५०			६.५	१५०								१५०
	मुहान संरक्षण खानेपानी भण्डारण टङ्की निर्माण	मानेभञ्ज्याङ	घनमिटर	६.५	१६०				६.५	१६०							१००
	मुहान संरक्षण खानेपानी भण्डारण टङ्की निर्माण	टार	घनमिटर	६.५	१६५						६.५	१६५					७०
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					२५७०		४५०		४७०		५००		५५०		६००	०	१२२०
पहिरो	तटबन्ध	तालामाराङ नुवार खोला	मिटर	१०००	२३२०	२००	४००	२००	४२०	२००	४५०	२००	५००	२००	५५०	सरोकारवाला सरकारी तथा गैर	७०
बन्यजन्तु आतङ्क	बाँदर र वदेल नियन्त्रण कार्यक्रम		घनमिटर	१	२५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०		११५०

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रू. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
	(हेरालु)														सरकारी संस्था		
	वडा नं. ६ को जम्मा लागत				१४३९०		३२७५		३९२०		१९६०		४०६५		१९७०		

वडा नं. ७ को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रू. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा				१९२००		३६००		३६००		४८००		४८००		२४००		
	सिंचाई कुलो निर्माण	सुनखानी खोला धार्ना खेत	मिटर	३०००	३६००	१०००	१२००	१०००	१२००	१०००	१२००					सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	८०
	सिंचाई कुलो निर्माण	नाम्के खेत	मिटर	२०००	२४००					१०००	१२००	१०००	१२००				१२०
	सिंचाई कुलो निर्माण	भट्टार फाँट	मिटर	२०००	२४००							१०००	१२००	१०००	१२००		१९
	सिंचाई कुलो निर्माण	सुगुरे बेसी	मिटर	२०००	२४००					१०००	१२००	१०००	१२००				३५
	सिंचाई कुलो निर्माण	पञ्चकन्या सिंचाई डाडाघर, भोल्लेली टोल	मिटर	२०००	२४००	१०००	१२००	१०००	१२००								४९

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रू. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
	सिंचाई कुलो निर्माण	कामिटार खेत	मिटर	३०००	३६००					१०००	१२००	१०००	१२००	१०००	१२००		५५
	सिंचाई कुलो निर्माण	कर्कले खेत		२०००	२४००	१०००	१२००	१०००	१२००								५०
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण					६००		६००		०		०		०		०		
पहिरो	वृक्षारोपण	खोलेपाखा	हेक्टर	१.२	६००	१.२	६००										२५
जल तथा उर्जा					२४००		४००		४००		४००		६००		६००		
खडेरी	सिंचाई पोखरी निर्माण	धानाटोल	घनमिटर	१०	४००	१०	४००									सरोकार वाला	३५
	सिंचाई पोखरी निर्माण	गैरी थोक डाडाटोल,	मिटर	१०	४००			१०	४००							सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	४५
	सिंचाई पोखरी निर्माण	घलेटोल	मिटर	१०	४००					१०	४००						३१
	सिंचाई पोखरी निर्माण	च्यानडाँडा जामुने	मिटर	१५	६००							१५	६००				४५
	सिंचाई पोखरी निर्माण	भट्टार फाट	मिटर	१५	६००									१५	६००		११५
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					६९९०		१३५०		९५५		१९६०		१३६०		१३६५		
	खानेपानी टङ्की निर्माण	भारतिथोक कामिटार खोला मुहान	घनमिटर	१०	१५०	१०	१५०									सरोकार वाला सरकारी	५०

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
	खानेपानी वितरण पाईप निर्माण	भारतिथोक कामिटार खोला मुहान	मिटर	१५००	१२००	१५००	१२००									तथा गैर सरकारी संस्था	५०
	खानेपानी टङ्की निर्माण	भोल्लेलीटोल कार्कले	घनमिटर	१०	१५५			१०	१५५								१२
	खानेपानी वितरण पाईप निर्माण	भोल्लेलीटोल कार्कले	मिटर	९००	८००			९००	८००								१२
	खानेपानी टङ्की निर्माण	धार्नाटोल	घनमिटर	१५	२६०					१५	२६०						५०
पानीको समस्या	खानेपानी वितरण पाईप निर्माण	धार्नाटोल	मिटर	२०००	१७००					२०००	१७००						५०
	खानेपानी टङ्की निर्माण	पञ्चकन्या (गैरीखोला)	घनमिटर	१०	१६०							१०	१६०				३१
	खानेपानी वितरण पाईप निर्माण	पञ्चकन्या (गैरीखोला)	मिटर	१५००	१२००							१५००	१२००				३१
	खानेपानी टङ्की निर्माण	गैरघर, डाडाटोल, दलित बस्ति	घनमिटर	१०	१६५									१०	१६५		२८
	खानेपानी वितरण पाईप निर्माण	गैरघर, डाडाटोल, दलित बस्ति	मिटर	१५००	१२००									१५००	१२००		२८
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					४२००		५५०		१०५०		९००		१२५०		४५०		
	तटबन्ध	सुगुरे (कालिके)	मिटर	९००	१७५०	१५०	३००	२००	४००	२५०	४५०	३००	६००			मेलम्ची नगरपा	३५

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
		भट्टार पाखो)														लिकाको सरोकार	
मुहान सुकेको	तटबन्ध	बुलुङ्ग खोला देखी नुहार खोला सम्म	मिटर	१०००	२०००			३००	६००	२००	४००	३००	६००	२००	४००	वाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	८०
बन्यजन्तु आतङ्क	बादर, बदेल् लगायत अन्य बन्यजन्तुहरूलाई सामुदायिक वन भित्र संरक्षण गरी खानपानको व्यवस्था (पोखरी तथा फलफुलको बोट रोपण)	वडा ७ को जङ्गल	समग्र	१	२००	१	२००										१४००
	हेरालुको प्रवन्ध	वडा ७ को जङ्गल		५	२५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०		
	वडा नं. ७ को जम्मा लागत				३३३९०		६५००		६००५		८०६०		८०१०		४८१५		

वडा नं. ८ को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी

					(रू. हजारमा)	०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा					५७७०		८६०		१३००		१२६०		१६५०		७००		
खडेरी	सिंचाई कुलो निर्माण (कच्ची)	थुङपाल	मिटर	३६०	३६०	३६०	३६०									मेलम्ची नगरपालि	८०
	सिंचाई कुलो निर्माण (कच्ची)	गाडखोर	मिटर	१५०	१५०			१५०	१५०							काको सरोकार	१२०
	सिंचाई कुलो निर्माण (कच्ची)	रुम्टी खेत	मिटर	११०	११०					११०	११०					वाला सरकारी	१९
	सिंचाई कुलो निर्माण (कच्ची)	अमिल दुङ्गा झापु	मिटर	१५००	१५००			५००	५००	५००	५००	५००	५००			तथा गैर सरकारी	३५
	सिंचाई कुलो निर्माण	चालिसे ओडार	मिटर	३५	५०									३५	५०	संस्था	४९
	सिंचाई कुलो निर्माण (कच्ची)	छाँगै खेत	मिटर	५००	५००	५००	५००										५५
	सिंचाई कुलो निर्माण	चालिसे खोला सल्ले खेत कुलो	मिटर	४००	५००							४००	५००				५०
	सिंचाई कुलो निर्माण	पाडसिङ खोला तौली खेत माथिल्लो मानटासी सलिखेत सिंचाई	मिटर	२०००	२६००			५००	६५०	५००	६५०	५००	६५०	५००	६५०		१४० ०
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण					५०		५०		०		०		०		०		
	खानेपानी मुहान संरक्षण	मिजार टोल कुवा निर्माण	समग्र	१	५०	१	५०										११

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरघुरी	
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७				
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम			
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					२६७०		५५०		३८०		६६०		८१५		९२५			
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	कोलचौर	मिटर	२५०	२५०	२५०	२५०										मेलम्ची नगरपालिकाको सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	२
पानीको मुहान सुकेको	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	सिमालीबार	मिटर	२५०	२५०			२५०	२५०									१३
	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	बाहुन टोल	मिटर	१५०	१५०					१५०	१५०							५
	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	मिजार टोल	मिटर	२६०	२६०							२६०	२६०					९
	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	गाडखोर	मिटर	२००	२००									२००	२००			५
	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	चालिसे टोल	मिटर	३००	३००	३००	३००											३
	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	भुजेल टोल	मिटर							२६०	२६०							११
	खानेपानी भण्डारण टङ्की निर्माण	भुजेल टोल	घनमिटर	७	१३०			७	१३०									११
	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	गौराघर	घनमिटर	१५०	१५५							१५०	१५५					२
	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	रामदल टोल	मिटर	३००	३२५									३००	३२५			५
	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	मोतिगिरी टोल	मिटर	२५०	२५०					२५०	२५०							४५

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरघुरी	
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७				
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम			
	खानेपानी भण्डारण टङ्की निर्माण	सिस्नेखोला खानेपानी	घनमिटर									२०	४००					२७
	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	सिस्नेखोला खानेपानी	मिटर	४००	४००									४००	४००			२७
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					२५०		५०		५०		५०		५०		५०			
बन्यजन्तु आतङ्क	हेरालुको प्रबन्ध			५	२५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०			वडा कार्यालय
	वडा नं. ८ को जम्मा लागत				८७४०		१५१०		१७३०		१९७०		२५१५		१६७५			

वडा नं. ९ को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरघुरी		
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७					
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम				
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा					३९७०		६००		६७०		६००		१२००		९००				
खडेरी	सिंचाई कुलो निर्माण	कदमबोटे	मिटर	५००	६००	५००	६००											मेलम्ची नगरपालिका को सरोकारवा ला सरकारी तथा गैर	२५
	सिंचाई कुलो निर्माण	सल्लेखोला, कोलेडाडाँ	मिटर	५७०	६७०			५७०	६७०									३०	
	सिंचाई कुलो निर्माण	सल्लाघारी	मिटर	१०००	१२००					५००	६००	५००	६००					५०	
	सिंचाई कुलो निर्माण	विसमुरे	मिटर	१३००	१५००							५००	६००	८००	९००			६५	

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
															सरकारी संस्था		
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण					१५५०	३५०	२००			६००		२००		०			
	वृक्षारोपण	ढुङ्गे चौर (साविक-३)	हेक्टर	०.५	१५०	०.५	१५०								मेलम्ची नगरपालिका को सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	६०	
	वृक्षारोपण	पानी खोला (साविक-४)	हेक्टर	२.५५	६००					२.५५	६००					९५	
	खानेपानी मुहान संरक्षण	मिजारटोल	समग्र	१	२००	१	२००									२०	
	सिंचाई पानी मुहान संरक्षण	कान्ले खोल्सी	समग्र	१	२००			१	२००							५०	
	सिंचाई पानी मुहान संरक्षण	थलथले	समग्र	१	२००					१	२००					३५	
	खानेपानी मुहान संरक्षण	चाम्खुटोल	समग्र	१	२००							१	२००			४०	
जल तथा उर्जा					६३००		१२००		१५००		१५००		६००	१५००			
	सिंचाई पोखरी निर्माण	गोलमास्थान	घनमिटर	३००	१२००	३००	१२००								मेलम्ची नगरपालिका को सरोकारवाला सरकारी तथा गैर	४०	
	सिंचाई पोखरी निर्माण	थापा कार्की टोल	घनमिटर	३००	१५००			३००	१५००							३५	
	सिंचाई पोखरी निर्माण	चाखु सिक्तेन टोल	घनमिटर	२९०	१५००					२९०	१५००					४०	

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)								सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी		
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६				०८६/८७	
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम			परिमाण	रकम
	सिंचाई पोखरी निर्माण	भण्डारी टोल	घनमिटर	१५०	६००							१५०	६००			सरकारी संस्था	२०
	सिंचाई पोखरी निर्माण	खड्काथोक	घनमिटर	२७०	१५००									२७०	१५००		२५
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					१४५००		१८००		२९५०		३३५०		३५५०		२८५०		
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	खानी पहिरो बस्ती	मिटर	२०००	१५००	२०००	१५००									मेलम्ची नगरपालिका को सरोकारवा ला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	१५०
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	खानी पहिरो बस्ती	घनमिटर	२०	३००	२०	३००										१५०
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	सातकन्या डिलमुनी	मिटर	२०००	१५००			२०००	१५००								६५
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	सातकन्या डिलमुनी	घनमिटर	१५	२५०			१५	२५०								६५
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	घले भुजेल टोल	मिटर	२०००	१५००					२०००	१५००						६०
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	घले भुजेल टोल	मिटर	१५	२५०					१५	२५०						६०
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	स्याङतान टोल	मिटर	१५००	१२००							१५००	१२००				१४
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	स्याङतान टोल	मिटर	१५	२५०							१५	२५०				१४
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	थापा कार्की टोल	मिटर	३०००	२४००							१५००	१२००	१५००	१२००		

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रू. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी	
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७				
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम			
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	थापा कार्की टोल	मिटर	२०	४००									२०	४००		८०	
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	डवल्याड टोल	मिटर	३०००	२४००			१५००	१२००	१५००	१२००						४५	
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	डवल्याड टोल	मिटर	२०	४००					२०	४००						४५	
खडेरी	खानेपानी बितरण पाईप निर्माण	मगर टोल	मिटर	२५००	१९००							१२००	९००	१३००	१०००		३७	
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	मगर टोल	मिटर	१५	२५०									१५	२५०		३७	
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					३४८०		६५०		४८०		६५०		७५०		९५०			
बाढी	तटबन्ध	पिपले खोल्चो	मिटर	१००	२००	१००	२००										मेल्मची नगरपालिका को सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	२५
	तटबन्ध	साउने मूल	मिटर	१२०	२५०			१२०	२५०									३०
पहिरो	तटबन्ध	खानी पहिरो	मिटर	३००	६००					३००	६००							५५
बाढी	तटबन्ध	सल्लेरी कार्की टोल	मिटर	९०	१८०			९०	१८०									४०
बाढी	तटबन्ध	माथिल्लो कार्की टोल	मिटर	३५०	७००							३५०	७००					६५
बाढी	तटबन्ध	घैया फवटा वस्ती	मिटर	१५०	३००									१५०	३००			२५
बाढी	तटबन्ध	सल्लाघारी, साविक ८	मिटर	२००	४००	२००	४००											४०

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
बाढी	तटबन्ध	गोलमेश्वरी, डवल्याड	मिटर	३००	६००									३००	६००		५५
बन्यजन्तु आतङ्क	हेरालुको प्रवन्ध	वस्ती नजिकको जङ्गल	जना	१	२५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०		७००
	बडा नं. ९ को जम्मा लागत				२९८००		४६००		५८००		६९००		६३००		६२००		

वडा नं. १० को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
जल तथा उर्जा					१५००		०		०		०		१५००	०	०		
खडेरी	सिंचाई पोखरी निर्माण	बिमिरे बगुवाफाँट (शिखरपुर)	मिटर	३००	१५००							३००	१५००			मेलम्ची नगरपालिकाको सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	४५०
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					३२५०	३०	५५०	१०	२००	२५०	२५००	०	०	०	०		
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	क्यामुने मुहान (बगुवा)	घनमिटर	३०	५५०	३०	५५०									मेलम्ची नगरपालिकाको सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी	४५०
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	शिखरपुर	घनमिटर	१०	२००			१०	२००							सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी	१५०
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	आचार्यटोल	घनमिटर	२५०	२५००					२५०	२५००					सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी	३००

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रू. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
																संस्था	
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					१२६५०		२०००		२८५०		२५००		२३००		३०००		
पहिरो	तटबन्ध	काफ्ले खोला देखि संडोलटार सम्म	मिटर	५०००	११०००	१०००	२०००	१०००	२१००	१०००	२२००	१०००	२३००	१०००	२४००	मेलम्ची नगरपालिकाको सरोकार	५००
	तटबन्ध	रामपुर	मिटर	३००	७५०			३००	७५०							वाला	५०
बाढी	तटबन्ध	फलामे	मिटर	१००	३००				१००	३००						सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	१०
	तटबन्ध	शिखरपुर	मिटर	२००	६००								२००	६००			५०
	वडा नं. १० को जम्मा लागत				१७४००		२५५०		३०५०		५०००		३६००		३०००		

वडा नं. ११ को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रू. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा					१९५५		३९५		३७५		३९०		३९०		४०५		

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
खडेरी	थोपा सिंचाई मर्मत योजना	पाखिनटोल	मिटर	२०	२०	२०	२०									मेलम्ची नगरपालिका	८०
	सिंचाई कुलो निर्माण	सोते खोला, धुसेनी वेशी	मिटर	५००	६४५	१००	१२५	१००	१२५	१००	१३०	१००	१३०	१००	१३५	काको सरोकारवाला	१००
	सिंचाई कुलो निर्माण	काभ्रेखर्क धुसेनी वेशी	मिटर	५००	६४५	१००	१२५	१००	१२५	१००	१३०	१००	१३०	१००	१३५	सरकारी तथा गैर	१००
	सिंचाई कुलो निर्माण	वडहरे खोला सुन्दरी पाटा कात्ले	मिटर	५००	६४५	१००	१२५	१००	१२५	१००	१३०	१००	१३०	१००	१३५	सरकारी संस्था	५००
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण					१०२५		५००		२७५		२५०		०		०		
	वृक्षारोपण	ठूलो पहोरो दनुवारगाउँ	हेक्टर	२	५००	२	५००									मेलम्ची नगरपालिका	७०
	वृक्षारोपण	नुहरखोला	हेक्टर	०.५	१२५			०.५	१२५							काको सरोकारवाला	१०
	वृक्षारोपण	सुलिकोट ह्याड च्यानघाट	हेक्टर	१.२	१५०			१.२	१५०							सरकारी तथा गैर	४००
	वृक्षारोपण	डडुवा पुछारटोल सामुदायिक वन	हेक्टर	१	२५०					१	२५०					सरकारी संस्था	६०

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
जल तथा उर्जा					५९००		१२००		१२००		९००		११००		१५००		
	सिंचाई पोखरी निर्माण	धुसेनी चौर	घनमिटर	८०	१२००	८०	१२००										मेलम्ची नगरपालिकाको सरोकार
	रिचार्ज पोखरी निर्माण	धौले पोखरी	घनमिटर	८०	१२००		५०	१२००									वाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था
	रिचार्ज पोखरी निर्माण	सुलिकोट ह्याड	घनमिटर	६०	९००				६०	९००							२५
	सिंचाई पोखरी निर्माण	खानी गाउँ	घनमिटर	४०	७००						४०	७००					२०
	सिंचाई पोखरी निर्माण	नुहार डाँडा	घनमिटर	४०	४००						४०	४००					३००
	सिंचाई पोखरी निर्माण	डडुवा सिरान	घनमिटर	९०	१५००								९०	१५००			
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					४०००		२०००		०		२०००		०		०		
खडेरी	खानेपानी टङ्की निर्माण	धुसेनी धौलो खानेपानी	घनमिटर	५०	२०००	५०	२०००										मेलम्ची नगरपालिकाको सरोकार
	खानेपानी टङ्की निर्माण	धुसेनी सुलीकोट ह्याड	घनमिटर	५०	२०००				५०	२०००							वाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाई	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					३७५०		५५०		८५०		१०५०		८५०		४५०		
बाढी	तटबन्ध	मेलम्ची बजार देखी ढुङ्गेखोला सम्म	मिटर	१०००	२०००	२००	४००	२००	४००	२००	४००	२००	४००	२००	४००	मेलम्ची नगरपालिकाको सरोकार	४५०
बाढी	तटबन्ध	जागेश्वर खोला सात पत्रे सम्म	घनमिटर	५०	१००	५०	१००									वाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	५००
बाढी	तटबन्ध	नुहार खोला	मिटर	२००	४००			२००	४००								२५
बाढी	तटबन्ध	सार्की खोला ढुङ्गे बस्ती	मिटर	५००	१०००					३००	६००	२००	४००				३०
बन्यजन्तु आतङ्क	मेलम्ची न.पा. को सबै सामुदायिक तथा राष्ट्रिय वन भित्र बन्यजन्तु चरण पशु चौपायको लागि खानेपानी को व्यवस्थाको लागि पोखरी निर्माण	चिप्लिङ मुहान	वटा	५	२५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०		५५
बडा नं. ११ को जम्मा लागत					१६६३०		४६४५		२७००		४५९०		२३४०		२३५५		

वडा नं. १२ को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरघरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा					१४४२५		२५००		२५००		३१७५		३७५०		२५००		
खडेरी	सिंचाई कुलो निर्माण	ढाडे माझी गाउँ	मिटर	४०००	५०००	१०००	१२५०	१०००	१२५०	१०००	१२५०	१०००	१२५०			मेलम्ची नगरपालिकाको	२५०
खडेरी	सिंचाई कुलो निर्माण	लामदाली एकले वेसी	मिटर	२५००	३१७५					५००	६७५	१०००	१२५०	१०००	१२५०	सरोकारवाला	६०
खडेरी	सिंचाई कुलो निर्माण	कालो दुङ्गा माझी खेत गिरचौर	मिटर	३०००	३७५०					१०००	१२५०	१०००	१२५०	१०००	१२५०	सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	३००
खडेरी	सिंचाई कुलो निर्माण	च्यानेखोला च्यानडाँडा	मिटर	१०००	१२५०	१०००	१२५०										५०
खडेरी	सिंचाई कुलो निर्माण	मुस्तान टोल	मिटर	१०००	१२५०			१०००	१२५०								१५
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण					१३५०		७५०		२००		०		२००		२००		
पहिरो	वृक्षारोपण	ढकाल खहरे वडा कार्यालय मुनि बाहुनेपाटि बजार	हेक्टर	३	७५०	३	७५०									मेलम्ची नगरपालिकाको सरोकारवाला	२५०
खडेरी	पानीको मुहान संरक्षण	गिरान चौर	समग्र	१	२००			१	२००							तथा गैर सरकारी	६५०

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु.)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)								सहयोगी निकाय	घरघुं क	
खडेरी	पानीको मुहान संरक्षण	एकले बेसि चारघरे	समग्र	१	२००							१	२००		संस्था	१७
खडेरी	पानीको मुहान संरक्षण	नारायणटार	समग्र	१	२००								१	२००		४५
जल तथा उर्जा					६०००		१०००		१०००		२०००		१०००		१०००	
	सिंचाई तथा रिचार्ज पोखरी निर्माण	ढकाल थोक सिरान टोल	बटा	१	१०००	१	१०००								मेलम्ची नगरपालिकाको सरोकार	५००
	सिंचाई तथा रिचार्ज पोखरी निर्माण	थाक्ले सिंचाई	बटा	१	१०००			१	१०००						वाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	१०७
	सिंचाई तथा रिचार्ज पोखरी निर्माण	गिरान चौर	बटा	१	१०००				१	१०००						३००
	सिंचाई तथा रिचार्ज पोखरी निर्माण	माझी गाउँ	बटा	१	१०००						१	१०००				२५०
	सिंचाई तथा रिचार्ज पोखरी निर्माण	च्यानडाँडा	बटा	१	१०००								१	१०००		१५०
	सिंचाई तथा रिचार्ज पोखरी निर्माण	पिपल चौर	बटा	१	१०००				१	१०००						३५
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					१००००		२०००		२०००		२०००		२०००		२०००	
खडेरी	खानेपानी योजना निर्माण	गिरनचौर	समग्र	१	२०००	१	२०००								मेलम्ची नगरपालिकाको सरोकार	६००
खडेरी	खानेपानी योजना निर्माण	नारायणटार	समग्र	१	२०००			१	२०००						वाला सरकारी	८०

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु.)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	घरघुं			
खडेरी	खानेपानी योजना निर्माण	एकले बेसि चारघरे	समग्र	१	२०००						१	२०००						तथा गैर सरकारी संस्था	१७	
खडेरी	खानेपानी योजना मर्मत	सार्की खोला डुडे बस्ती	समग्र	१	२०००								१	२०००					५५	
खडेरी	खानेपानी योजना मर्मत	क्यामसड	समग्र	१	२०००										१	२०००			४५	
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					१७५०			५५०			५०			१०५०		५०	१	५०		
पहिरो	तटबन्ध	एकले बेसि चारघरे	मिटर	२५०	५००	२५०	५००												मेलम्ची नगरपालिकाको सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	१७
बन्यजन्तु आतङ्क	खेती योग्य जमिन वरपर तार जाली निर्माण		समग्र	१	१०००						१	१०००								
	हेरालु				२५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०	१	५०			
बडा नं. १२ को जम्मा रकम					३३५२५			६८००			५७५०			८२२५		७०००		५७५०		

वडा नं. १३ को अनुकूलन योजना

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)								सहयोगी निकाय	लाभान्वित घण्टा			
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६				०८६/८७		
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम			परिमाण	रकम	
कृषि तथा खाद्य सुरक्षा					६२२५		१८७५		६००		१२५०		१०००		१५००			
खडेरी	सिंचाई कुलो निर्माण	मुल कुलो	मिटर	१५००	१८७५	१५००	१८७५										मेलम्ची	१५०
खडेरी	सिंचाई कुलो निर्माण	खोउ कुलि	मिटर	५००	६००			५००	६००								नगरपालिका	२०
	सिंचाई पोखरी निर्माण	दुडा मुख	मिटर	१०००	१२५०					१०००	१२५०						को	
	सिंचाई पोखरी निर्माण	अमले कुलो	मिटर	८००	१०००							८००	१०००				सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	१८
	सिंचाई पोखरी निर्माण	सात बिसेजमले	मिटर	१२००	१५००									१२००	१५००		संस्था	५०
वन, जैविक विविधता तथा जलाधार संरक्षण					५००		५००		०		०		०		०			
बाढी/पहिरो	वृक्षारोपण	ठूलो खोला सामुदायिक वन	हेक्टर	१	५००	१	५००										मेलम्ची नगरपालिका को सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	
जल तथा उर्जा					२०५०		७००		७५०		६००		०		०			
खडेरी	सिंचाई पोखरी	कोटथोक	घनमि	१००	७००	१००	७००										मेलम्ची	१५०

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी	
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७				
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम			
	निर्माण		टर															
खडेरी	सिंचाई पोखरी निर्माण	भिमसेनस्थान	मिटर	१००	७५०			१००	७५०								नगरपालिका को सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	२५०
खडेरी	सिंचाई पोखरी निर्माण	दनुवार गाउँ	मिटर	८०	६००					८०	६००						१००	
स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई					२३००		५००		५५०		५५०		०		७००			
खडेरी	खानेपानी योजना निर्माण (भण्डारण टङ्की निर्माण)	डोटेला थोक	घनमिटर	२०	४००		२०	४००									मेलम्ची नगरपालिका को सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	४५
खडेरी	पुरानो पधेरो पानी मुहान संरक्षण	हुंगानागाँउ, बिकटोल, थिडटोल	समग्र	१	२००													
खडेरी	कुवा पानी मुहान संरक्षण	लप्सेखोला	समग्र	१	२००													
खडेरी	खानेपानी योजना निर्माण (भण्डारण टङ्की निर्माण)	दनुवार गाउँ	घनमिटर	२०	४००			२०	४००								८०	
खडेरी	खानेपानी योजना निर्माण (भण्डारण टङ्की निर्माण)	बरेटार	समग्र	२०	४००					२०	४००						५०	
खडेरी	खानेपानी योजना निर्माण (भण्डारण टङ्की निर्माण)	ठूलो गाउँ	समग्र	२५	७००										२५	७००	६०	

प्रकोप	व्यवस्थापनका क्रियाकलाप	स्थान	इकाइ	परिमाण	अनुमानित लागत (रु. हजारमा)	आर्थिक वर्ष (रकम हजारमा)										सहयोगी निकाय	लाभान्वित घरधुरी
						०८२/८३		०८३/८४		०८४/८५		०८५/८६		०८६/८७			
						परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम	परिमाण	रकम		
	टङ्की निर्माण)																
जलवायु जन्य प्रकोप न्यूनीकरण तथा विपद् जोखिम व्यवस्थापन					४०५०	१५५०		७५०		५०		५०		१६५०			
बाढी/पहिरो	तटबन्ध	जर्गे खोला	मिटर	५००	१०००	५००	१०००									मेलम्ची नगरपालिका	२५
बाढी/पहिरो	तटबन्ध	फट्केश्वर मन्दिर	मिटर	१००	२००			१००	२००							को सरोकारवाला सरकारी तथा गैर सरकारी संस्था	१७
बाढी/पहिरो	तटबन्ध	सिपाघाट	मिटर	२००	५००			२००	५००								
बाढी/पहिरो	तटबन्ध	सिठुवा बगर	मिटर	२००	६००								२००	६००			६०
खडेरी	तटबन्ध	चनौटे खहरे खेती योग्य जमिन	मिटर	१००	३००								१००	३००			५०
पहिरो	पहिरो नियन्त्रण (ग्याबिन जाली)	नियार पहिरो कोटडाँडा	घनमिटर	२५०	७००								२५०	७००			१५
बन्यजन्तु आतङ्क	अनावश्यक रूख हटाई जग्गामा तारबार गर्ने		समग्र	१	५००			१	५००								
	हेरालु			१	२५०			१	५०	१	५०	१	५०	१	५०		
	बडा नं. १३ को जम्मा लागत				१५१२५		५१२५		२६५०		२४५०		१०५०		३८५०		

अध्याय ६ योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन र मूल्याङ्कन

६.१ आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूलप्रवाहिकरण

जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण र व्यवस्थापनका रणनीतिहरूलाई स्थानीय आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूलप्रवाहिकरण गर्नुको मुख्य उद्देश्य जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि स्थानीय सूचना, जोखिमको अवस्था, स्रोत साधनको उपलब्धता, गुणस्तर तथा त्यस माथिको पहुँच र अनुकूलन तथा जोखिम न्यूनीकरणको आवश्यकता पहिचानको आधारमा जलवायु परिवर्तनलाई मेलम्ची नगरपालिकाका योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूलप्रवाहिकरण गरी जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापनलाई संस्थागत गर्नु हो र यस कार्ययोजना मार्फत उक्त कार्य संस्थागत गरिनेछ। जलवायु परिवर्तनको जोखिममा रहेका परिवार, बस्ती, टोल, समुदाय, वडालाई आफ्ना अनुकूलन प्राथमिकताबारे प्रष्टसँग अभिव्यक्त गर्न र प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रका श्रोत परिचालन गरिनेछ। जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी विश्लेषण, अनुकूलन र जोखिम न्यूनीकरणका रणनीतिहरू स्थानीय आवधिक योजना तथा दीर्घकालिन योजनामा समावेश गरिनेछ।

संघीय तथा प्रादेशिक योजना आयोगहरूको आधार पत्र तथा आवधिक विकास योजनालाई प्रस्थान बिन्दु बनाएर जलवायु उत्थानशीलताका दीर्घकालीन लक्ष्य तथा सोचहरू पालिकाको आवधिक योजनामा समायोजन गरिनेछ। प्राविधिक रूपले कार्यान्वयन गर्न कठिन तथा धेरै श्रोत लाग्ने अनुकूलनका योजनाहरू बहुवर्षीय, दीर्घकालीन तथा आवधिक योजनामा समायोजन गरेर कार्यान्वयन गरिनेछ। त्यसै गरी स्थानीय तह बीच वा स्थानीय तह र प्रदेश एवं संघसँग समन्वय गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने प्रकृतिका जलवायु परिवर्तन अनुकूलनका आयोजनाहरू आवधिक योजनामा एकीकरण गरी कार्यान्वयनमा सहजीकरण गरिनेछ। स्थानीय आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सरकारी निकाय, गैरसरकारी संघ संस्था, विकास साझेदार र निजी क्षेत्रका श्रोत परिचालन गर्न मार्गचित्र तथा खाका तयार गरिनेछ। यसका लागि जलवायु परिवर्तन अनुकूलन र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यलाई स्थानीय आवधिक योजना तथा विकासका नीतिहरूमा मूलप्रवाहिकरण गर्न नगरपालिकाको आवश्यकता अनुसार नीति तथा जलवायुमैत्री पूर्वाधार विकास निर्देशिका तयार गर्नु पर्ने देखिन्छ। जसअनुसार मेलम्ची नगरपालिकाले विभिन्न विषय सम्बन्धि कार्यविधि, निर्देशिकाहरू पनि तयार गरिसकेको छ।

स्थानीय योजना प्रक्रियामा छनौटमा परेका तर स्थानीय सरकारले लगानी गर्न नसक्ने, बहुवर्षे योजनाहरूलाई समेत प्रदेश र सघंबाट विनियोजन हुने बजेटहरूबाट विनियोजित गर्ने साथै विभिन्न तहबाट नियमित अनुगमन तथा पृष्ठपोषण गरेमा बस्ती वा वडा स्तरमा समेत जलवायु र विपद् सम्बन्धिका योजनाहरूले प्राथमिकता पाउनेछन्।

६.२ स्थानीय तहको वार्षिक योजना, बजेट तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियामा मूलप्रवाहिकरण

अनुकूलन योजनालाई विकास र विषयगत योजनामा साथै स्थानीय सेवा प्रदान गर्ने निजी तथा गैर सरकारी संस्थाहरूको योजना प्रक्रियामा समायोजन गर्नका लागि वडा एवं नगरपालिकाको जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दलहरू, अन्य बहुसरोकारवालाहरू र एकीकृत योजना तर्जुमा समितिसँग यस अनुकूलन योजना तर्जुमा प्रक्रिया

देखि नै छलफल र समन्वय गरिएको छ। यसरी नै पालिका स्तरमा अनुकूलन कार्य योजनाका र प्रक्रियाको सम्बन्धमा प्रस्तुतिकरण गरी पालिकाका सेवा प्रदायक निकायहरूसँग छलफल गरियो । मेलम्ची नगरपालिकाको हरेक वडा स्तरका स्थानीय राजनीतिक दल, सामाजिक संस्थाहरू, सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरू सँग विस्तृत छलफल तयार गरी अनुकूलन कार्ययोजना तयार गरिएको छ र नगरपालिकाबाट अनुमोदन भए पश्चात यो लागु हुनेछ । यसरी नै मेलम्ची नगरपालिकाको वार्षिक योजनामा समावेश नभएका योजनाहरूलाई नियमित योजना तर्जुमा प्रक्रिया मार्फत जिल्ला समन्वय समिति तथा सम्बद्ध विषयगत कार्यालयहरू तथा अन्य सरोकारवाला निकायमा पनि पेश गरी मूलप्रवाहिकरणको लागि पहल हुनेछ । भविष्यमा नगरपालिकाले तयार गर्ने आवधिक तथा वार्षिक योजना तथा रणनीतिहरूमा यस अनुकूलन योजनालाई उच्च प्राथमिकताका साथमा समायोजन गरिनेछ । यस योजनाका प्राथमिकताहरूलाई केन्द्रिय स्तरमा वन तथा वातावरण मन्त्रालय मार्फत राष्ट्रिय योजना आयोगबाट तयार गरिने रातो किताब मार्फत राष्ट्रिय विकास योजनामा समायोजन गर्न समेत आवश्यक पहल गरिनेछ । योजना समायोजनका लागि निम्नानुसार कार्यहरू समेत पहिचान गरिएका छन्

तत्काल गर्ने

- ❖ योजनाको अपनत्वको विकास गर्ने र स्थानीय समुदायलाई सचेतना गराउने
- ❖ योजना पुस्तिका वा सो अन्तर्गत प्राथमिकतामा परेका क्रियाकलापहरू आवश्यक प्रक्रिया पुर्याई सम्बन्धित विषयगत तथा अन्य सरोकारवालाहरू समक्ष पेश गरी सहयोगको लागि पहल र पैरवी गर्ने
- ❖ मेलम्ची नगरपालिकाको योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सहभागी गराउने: बस्ती स्तर, वडा स्तर, पालिका स्तर तथा विषयगत योजनामा समेत समावेश गरेर कार्यान्वयन गर्नु पर्ने

६.३ अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका आधार तथा उद्देश्य प्राप्तिका सूचकहरू

यस मेलम्ची नगरपालिका अन्तर्गत अनुकूलन योजनामा समेटिएका सबै घरधुरी तथा सरोकारवालाहरूको प्रत्यक्ष सहभागिता तथा नगरपालिकाको विद्यमान विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशील समिति, कार्यपालिका सदस्यहरू र खासगरी पालिका स्तरिय अनुगमन मूल्याङ्कन समितिको अगुवाईमा अनुकूलन कार्ययोजना कार्यान्वयनको अनुगमन अर्धवार्षिक रूपमा गरिनेछ ।

अभिलेखिकरणमा उल्लेखित आवश्यक सूचनाहरूलाई ध्यान दिइ अनुगमन गर्नुपूर्व अनुगमनको खाका तयार गरी सोही अनुसार अनुगमन र प्रतिवेदन तयार गरिनेछ। अनुगमनको लागि समितिका पदाधिकारीहरू अनुगमन सम्बन्धि अभिमुखीकरणमा सहभागि भएर मात्र अनुगमन कार्यमा संलग्न हुनेछन् जसबाट गरिएका कार्यहरूको प्रभावकारिता लेखाजोखा गर्न सहज हुनेछ। वार्षिक रूपमा कार्यान्वयन गरिएका कार्यहरूको मूल्याङ्कन गरिनेछ भने योजनाको अन्तमा अन्तिम मूल्याङ्कन गरी पुनःआगामी दिनको मूल्याङ्कन योजना तयार गरिनेछ। यसरी नै अनुकूलन कार्ययोजनालाई सघाउन अनुगमन तथा मूल्याङ्कनले सिकाइ, चिन्तनर पृष्ठपोषणका लागि अवसर प्रदान गर्दछ ।

कार्यक्रम सञ्चालनको क्रममा कार्यक्रम गुणस्तरीय तथा उद्देश्य मुलक बनाउन सम्बन्धित लाभान्वित वर्ग तथा सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाहरूको सुझावलाई सम्बोधन गरिने छ। साथै नगरपालिका तथा सम्बन्धित समूहले स्व-अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनुका साथै सहयोगी निकायहरूसँग संयुक्त रूपमा समेत कार्यक्रमको

नियमित अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनेछ। कार्यक्रम सम्पादन पश्चात सम्बन्धित क्रियाकलापको सार्वजनिक लेखा परीक्षण गरिने छ। अनुगमनका क्रियाकलाप तलको तालिका १७ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १७ अनुगमनका क्रियाकलाप

अनुगमनका तहहरू	किन	कसले	कहिले	कसरि
वडा: क्रियाकलाप स्तर	अनुकूलन कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन	वडा समिति	कार्यक्रम सञ्चालन पूर्व, सञ्चालन र सम्पन्न भएको १ महिना भित्र	सार्वजनिक लेखा परीक्षण, स्व: अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, होडिग बोर्ड, अवलोकन
	पारदर्शिता कायम राख्न	वडा स्तरीय अनुगमन समिति		
नगरपालिका	कार्यक्रमको गुणस्तर कायम राख्न	कार्यपालिका सदस्य	अर्ध वार्षिक	समिक्षा तथा योजना तर्जुमा बैठक तथा गोष्ठी
	योजनाको प्रगति लेखाजोखा गर्न	पालिका स्तरीय अनुगमन समिति	त्रैमासिक	फिल्ड अनुगमन
	कार्यक्रमको प्रभावकारीता वृद्धि गर्न	विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु उत्थानशील समिति	नियमित	संकटासन्न वर्गहरू सँग छलफल
		नगरपालिकाका कर्मचारी तथा सहयोगि निकाय	वार्षिक	वार्षिक प्रगति विवरण
जिल्ला	अन्तर पालिका समन्वयन तथा अनुकूलनका राम्रा अभ्यासहरूको सिकाई आदान प्रदान गर्न पारदर्शिता र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न	समन्वयन समितिका पदाधिकारीहरू	अर्ध वार्षिक	प्रत्यक्ष अनुगमन
			वार्षिक	
प्रदेश तथा संघीय मन्त्रालय	पारदर्शिता र प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न, कार्यक्रम संचालको प्रभावकारिता आवश्यकता औल्याउन	प्रदेश:- सामाजिक विकास, उधोग पर्यटन वन वातावरण र सम्बन्धित मन्त्रालय	वार्षिक	प्रत्यक्ष अनुगमन
		संघ- वन तथा वातावरण र सम्बन्धित मन्त्रालय		

कार्यक्रम सञ्चालनको क्रममा कार्यक्रम गुणस्तरीय तथा उद्देश्यमुलक बनाउन सम्बन्धित लाभान्वित वर्ग तथा सम्बन्धित सरोकारवाला संस्थाहरूको सुझावलाई सम्बोधन गरिनेछ। साथै वडा, नगरपालिका तथा सम्बन्धित

समूहले स्व-अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनुका साथै सहयोगी निकायहरूसँग संयुक्त रूपमा समेत कार्यक्रमको नियमित अनुगमन मूल्याङ्कन गरिनेछ। कार्यक्रम सम्पादन पश्चात सम्बन्धित क्रियाकलापको सार्वजनिक लेखा परीक्षण गरिने छ।

सन्दर्भ सामग्री

- जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति तथा कार्ययोजना २०७७-२०७८
- मेलम्ची नगरपालिकाको एकीकृत नगर विकास योजना (२०७६/७७-०८१/०८२), पार्श्वचित्र
- मेलम्ची नगरपालिकाको प्रथम आवधिक योजना (आ.व. २०७९/८० देखि २०८३/८४ सम्म)
- मेलम्ची नगरपालिकाको यातायात गुरुयोजना (Municipal Transport Master Plan of Melamchi Municipality)
- मेलम्ची नगरपालिका, गरिब घर परिवार पहिचान सर्वेक्षण, २०७८
- राष्ट्रिय जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६
- राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय, राष्ट्रिय जनगणना २०७८
- राष्ट्रिय अनुकूलन कार्यक्रम, २०६६
- राष्ट्रिय अनुकूलन योजना (NAP) २०२१-२०५०
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३०
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७५
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण नियमावली, २०७६
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना २०६८
- स्थानीय अनुकूलन योजनाको राष्ट्रिय संरचना, २०७६
- सेन्डाइ कार्यढाँचा २०१५-२०३०

अनुसूचीहरू

अनुसूची १ सहभागीहरूको नामावली

क. मेलम्ची नगरपालिकामा स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारीको क्रममा प्रथम चरणमा गरिएको सचेतनामुलक तथा संकटासन्ता विश्लेषण गोष्ठीमा सहभागीको विवरण

क्र.स.	नाम	पद/ ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	उमा प्रधान	उपप्रमुख, मेलम्ची नगरपालिका (मे.न.)	९८४९२३५४४४
२	अमृत कुमार धिताल	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५१२५००२७
३	प्रल्हाद चालिसे	सामुदायिक विकास तथा वातावरण संरक्षण मन्च	९८५११६१०२५
४	अमरनाथ आचार्य	मेलम्ची नगरपालिका	९८४५७७५०३१
५	ईच्छाराम सापकोटा	सामुदायिक विकास तथा वातावरण संरक्षण मन्च	९८५१०७८००४
६	दिनेश बहादुर घले	का.प. सदस्य, मेलम्ची नगरपालिका	९८६०२४१८५३
७	पासाड तामाङ	वडा अध्यक्ष, मेलम्ची नगरपालिका वडा ७	९८०८९५७८९४
८	सोम ब. भोकर	मेलम्ची नगरपालिका, वडा १	९८६५१२५७७९
९	श्रीराम घोरासैनी	वडा अध्यक्ष, मेलम्ची नगरपालिका, वडा १३	९८४९५१२१०१
१०	दिपक बेलारी	का.पा सदस्य, मेलम्ची नगरपालिका	९८५१३३६५९७
११	सीतामाया तामाङ	का.पा. सदस्य, मेलम्ची नगरपालिका	९८४६४६४३०७
१२	संजीव तामाङ	वडा अध्यक्ष, मेलम्ची नगरपालिका, वडा ४	९८५११७०४०७
१३	कुमारी वि.क.	का.प सदस्य, मेलम्ची नगरपालिका, वडा १२	
१४	चन्द्र बहादुर तामाङ	वडा अध्यक्ष, मेलम्ची नगरपालिका, वडा ११	९८५२०७०९८०
१५	ई. अन्जना कार्की	छैठौं, मेलम्ची नगरपालिका, वडा १३	९८४९९०८४४१
१६	राजेश दुलाल	RIMES	९८०८९७०१८१
१७	उपेन्द्र राज जोशी	REED	९८४८६७३९०८
१८	समिर कंसाकार	RIMES	९८४१५५२१७६
१९	सुशान्त शर्मा	RIMES	९८५१०१०३९३
२०	समान्त थापा	नेपाली सेना	९८४५३८८२०१
२१	राजु रायमाझी	वडा अध्यक्ष, मेलम्ची नगरपालिका, वडा ५	९८५१००६००१
२२	दीक्षा जोशी	REED	९८२४६२३७६५
२३	शोभा सुवेदी	REED	९८४०१७४७०२
२४	श्रीकृष्ण चौधरी	REED	९८४१६०८६०२

ख. स्थानीय अनुकूलन योजना तयारीका क्रममा वडामा गरिएको सचेतीकरण कार्यक्रम, संकटासन्नता विश्लेषण र कार्ययोजना तयारीका क्रममा सहभागीहरूको विवरण

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
वडा १			
१	कृष्ण मुरारी चौलागाई	वडा अध्यक्ष	९८६०८५२८९५
२	शिव बहादुर खत्री	वडा सचिव	९८६६६६२५८५
३	लाल ब. तामाङ	वडा सदस्य	९८६१५५१३२४
४	माधव चौलागाई	अध्यक्ष, डिहि टोल विकास समिति	९८६११३७२०७
५	रमेश चौलागाई	कर्मचारी	९८४३७८७२२५
६	पिताम्बर चौलागाई	अध्यक्ष, महाबिर टोल विकास समिति	९८४९८४३११३
७	खिलनाथ चौलागाई	सचिव, महाबिर टोल विकास समिति	९८४३०८००६७
८	केशव प्रसाद धिमाल	उपाध्यक्ष, सोतिकादेवी	९८४१५१७००४
९	भिम प्रसाद चौलागाई	अध्यक्ष, ढुलढुह टोल	९८४८०११५३६
१०	सुन्दर प्र चौलागाई	सदस्य बजार टोल	९८४९४०८११४
११	खिल बहादुर रोक्का	अध्यक्ष रोक्का टोल शिव मन्दीर टोल विकास संस्था	९८४१२०६२८३
१२	कृष्ण श्रेष्ठ	स्थानीय	
१३	चक्रपाणी चौलागाई	वडा सदस्य	९८४८३२३३७७
१४	टिका ब. लामिछाने	भञ्जयाङ टोल विकास मिति	९८४१८७९८०५
१५	भुपेन्द्र कुलुड	सहायक कर्मचारी	९८४२९३८५७६
१६	हरी प्रसाद चौलागाई	डाँडा गाउँ टोल	९८१३९६५३७०
१७	रमेश तामाङ	ठुलोपाट	९७४२४४१६९९
१८	चिव बहादुर तामाङ	ठुलो पाट	९८४१४३६०८०
१९	सुकुम तामाङ	ठुलो पाट	
२०	राज कुमार पाण्डे	स्थानीय, चिसापानी टोल	९८६१२२३४०२
२१	नेत्र ब. वाईवा	स्थानीय, चिसापानी टोल	९८४९७६६९२८
२२	हरि प्रसाद चौलागाई	स्थानीय, पाटिगाउँ	९८४१३३९६५८
२३	बच्चुराम कार्की	अध्यक्ष, सेतीदेवी टोल विकास समिति	९८४९३९७१५२
२४	कृष्ण बा. तामाङ	स्थानीय, भुमेस्थान टोल	९८४१५४१५६६
२५	शिव हरी कार्की	स्थानीय, डाँडा गाउँ	९८०८६३०३६४
२६	दिलिप कुमार तामाङ	स्थानीय, भुमेस्थान टोल	९८४५९१७३४४
२७	कृष्ण श्रेष्ठ	स्थानीय	९८६२४०८११८
२८	राजी चौलागाई	स्थानीय	९८४८८५९२११
२९	सविता चौलागाई	स्थानीय, खाल्डे टोल	९८६४३३६१११
३०	बलराम रोक्का	स्थानीय, रोक्का टोल	९८४९७५२२५९

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
३१	मदन थापा	स्थानीय, सेतिदेवी टोल	९८५१२७७५०१
३२	राजु विक	स्थानीय, निलकण्ठ टोल	९८४९१४०८३२
३३	जयाम विक	स्थानीय, निलकण्ठ टोल	९८०८०४२९७९
वडा २			
१	नगेन्द्र प्रसाद खतिवडा	वडा अध्यक्ष	
२	लक्ष्मी (दर्जि नेपाली	वडा सदस्य	
३	श्यामराज सापकोटा	वडा सदस्य	
४	पृथु खतिवडा	स्थानीय	
५	तुलानाथ खतिवडा	स्थानीय	
६	सोमनाथ खतिवडा	स्थानीय	
७	टिका दत्त खतिवडा	स्थानीय	
८	इश्वरी प्रसाद खतिवडा	स्थानीय	
९	चेरा नाथ खतिवडा	स्थानीय	
१०	विश्वनाथ खतिवडा	स्थानीय	
११	गुरू प्रसाद खतिवडा	स्थानीय	
१२	नबराज खतिवडा	स्थानीय	
१३	चन्द्र प्रसाद खतिवडा	स्थानीय	
१४	यमनाथ खतिवडा	स्थानीय	
१५	थल प्रसाद खतिवडा	स्थानीय	
१६	रुद्र प्रसाद खतिवडा	स्थानीय	
१७	चिरञ्जीवि खतिवडा	स्थानीय	
१८	मणि प्रसाद खतिवडा	स्थानीय	
१९	इश्वरी प्रसाद खतिवडा	स्थानीय	
२०	लाल चन्द्र खतिवडा	स्थानीय	
२१	तारा देवी खतिवडा	स्थानीय	
२२	मखमली पौडेल	स्थानीय	
२३	भगीरथ खतिवडा	स्थानीय	
२४	झरुनाथ खतिवडा	स्थानीय	
२५	सुन्दर लाला तामाङ	स्थानीय	
२६	गणेश चौलागाई	स्थानीय	
२७	रामप्रसाद खतिवडा	स्थानीय	
२८	भिस्म खतिवडा	स्थानीय	
२९	नर ब. तामाङ	स्थानीय	
३०	मोदनाथ खतिवडा	स्थानीय	
३१	मनेलय चौलागाई	स्थानीय	
३२	गे ब. तामाङ	स्थानीय	
३३	मोहन ब. तामाङ	स्थानीय	

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
३४	दावा तामाड	स्थानीय	
३५	हरि प्रसाद खतिवडा	स्थानीय	
३६	सुर्यराज ओली	वडा सचिव	
२७	डोल कुमारी तामाड	स्थानीय	
२८	सुजन तामाड	स्थानीय	
२९	गणेश खतिवडा	स्थानीय	
३०	सरस्वती खतिवडा	स्थानीय	
३१	बिन्दा ढुङ्गाना	स्थानीय	
३२	राज कार दुलाल	स्थानीय	
३३	भिम ब. तामाड	स्थानीय	
३४	डल ब. तामाड	स्थानीय	
३५	तिलोचन ढुङ्गाना	स्थानीय	
वडा ३			
१	राम कुमार लामा	वडा सदस्य	९८४९५४९८८४
२	राम ब. थापा	वडा सचिव	९८६४९७६८०३
३	विश्वमणी धोरासैनी	स्वास्थ्य प्रमुख	
४	सेरे तामाड	स्थानीय	९८४९५०९०६७
५	कुमार तामाड	स्थानीय	९८४३४४३६९५
६	जित सिं लामा	स्थानीय	९८५१२५३७०४
७	कान्छा लाल तामाड	स्थानीय	
८	कार्की सिं तामाड	स्थानीय	
९	राम प्रसाद दुलाल	स्थानीय	
१०	मान बहादुर तामाड	स्थानीय	
११	मुही लामा	स्थानीय	
१२	आइते लामाड	स्थानीय	
१३	चन्द्र ब. तामाड	स्थानीय	९८५११३२४१०
१४	विर ब. तामाड	स्थानीय	९८००५७३६७७
१५	सोनाम तामाड	स्थानीय	९८६५१२८१२२
१६	टंक प्रसाद दुलाल	स्थानीय	
१७	माटेलाल दुलाल	स्थानीय	९८४९५०९३६५
१८	गोमा बज्जारा	स्थानीय	
१९	टोक माया तामाड	स्थानीय	
२०	सञ्जीमाया तामाड	स्थानीय	
२१	जगदिश ढकाल	स्थानीय	९८४९६८७८०७
२२	उज्वल गुरुड	सहायक	९८६८१५३८६८
२३	शुसीला देवी धिमिरे	कर्मचारी	९८६००३८१२८
२४	गिता तामाड	स्थानीय	९८४५९९०२५१२

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
२५	कुमारी लामा	स्थानीय	९८६१५१५२३०
२६	टोकमाया तामाड	स्थानीय	९८१००२२९३५
२७	सानुमाया गरुड	स्थानीय	९८६७०६७२१४
२८	रोशन तामाड	स्थानीय	९८६०८५९११९
२९	भिम श्रेष्ठ	स्थानीय	९८४८५७९६४५
३०	भिम ब. तामाड	स्थानीय	
३१	विर बहादुर तामाड	स्थानीय	
३२	सुवा तामाड	स्थानीय	
३३	सञ्जिता गुरुड	स्थानीय	
३४	कार्तिका दुलाल	स्थानीय	९८०८५६३२००
३५	लोक गुरुड	स्थानीय	९८०८२१६२००
३६	शिला तामाड	स्थानीय	
वडा ४			
१	संजीव तामाड	वडा अध्यक्ष	
२	नन्द किशोर महत	स्वास्थ्य इन्चार्ज	
३	रिता सापकोटा	अ.हे.व.	
४	सुरेश तामाड	का.स.	
५	राम चन्द्र खनाल	शिक्षक, श्रीकृष्ण मा.वि.	
६	आदर्श तामाड	शिक्षक, प्र.अ.,	
७	सन्तोष कु. तामाड	शिक्षक, प्र.अ.,डीही आ.वि.	
८	धन बहादुर तामाड	शिक्षक, प्र.अ., श्री धौलेश्वरी आ.वि.	
९	सरिता कु. सिंह	शिक्षक, श्री धौलेश्वरी आ.वि.	
१०	पुष्पा तामाड	विद्यार्थी, श्री धौलेश्वरी आ.वि.	
११	मनिशा तामाड	विद्यार्थी, श्री धौलेश्वरी आ.वि.	
१२	अनिशा तामाड	विद्यार्थी, श्री धौलेश्वरी आ.वि.	
१३	रमेश तामाड	बुद्धिजीवी	
१४	अमर. ब. तामाड	बुद्धिजीवी	
१५	विष्णु ब. राउत	बुद्धिजीवी	
१६	विपिन कुमार तामाड	बुद्धिजीवी	
१७	जिमि लामा	बुद्धिजीवी	
१८	बुद्धिमान तामाड	बुद्धिजीवी	
१९	गोपाल तामाड	बुद्धिजीवी	
२०	श्याम बहादुर तामाड	बुद्धिजीवी	
२१	कर लामा	टोल विकास संयोजक	
२२	सुर्य बहसदुर तामाड	बुद्धिजीवी	
२३	कुमार तामाड	टोल विकास संयोजक	
२४	विक्रम तामाड	बुद्धिजीवी	

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
२५	दिल बहादुर तामाङ	वडा सचिव	
२६	उपेन्द्र राज जोशी	प्रबन्धक, रिड नेपाल	
२७	कृष्ण चौहारी		
२८	दिक्षा जोशी		
२९	शोभा सुवेदी		
३०	डिल्ली प्र. सिग्देल	का.स.	
३१	आइतमा तामाङ	फिल्ड सहायक	
३२	कपन राउत	अ.स.ई प्राविधिक	
वडा ५			
१	बुद्ध बहादुर रोक्का	का.व. वडा अध्यक्ष	
२	केशव चौलागाई	स्थानीय	
३	श्यामम चौलागाई	स्थानीय	
४	गाष्टे सार्की	स्थानीय	
५	चन्द्र बहादुर रोका	स्थानीय	
६	रानमणी सिग्देल	प्र.अ, श्री ककालिका आ.वि.	
७	भुमि प्रसाद सिग्देल	स्थानीय	
८	सागर दाहाल	प्राविधिक	
९	हिरालाल	प. आधिकारी	
१०	राम प्रसाद	स्थानीय	
११	देवी सिग्देल	स्थानीय	
१२	तोक लामा	स्थानीय	
१३	राजेन्द्र प्रसाद नेवाल	स्थानीय	
१४	ऐन जड रायमाझी	स्थानीय	
१५	कृष्ण प्रसाद नेपाल	स्थानीय	
१६	केशव सिग्देल	स्थानीय	
१७	शोभा सुवेदी	स्थानीय	
१८	दीक्षा जोशी	स्थानीय	
१९	भक्तकुमारी सिग्देल	स्थानीय	
२०	शुशिला खतिवडा	स्थानीय	
२१	पवित्रा रोकाय	वडा कर्मचारी	
२२	दिलिप तामाङ	का.स.	
२३	थन बहादुर तामाङ	स्थानीय	
२४	रमित कार्की	स्थानीय	
२५	दिनेश कामी	स्थानीय	
२६	बुद्धि क्षेत्री	स्थानीय	
२७	सितारी कामी	स्थानीय	
२८	रमेस खतोवडा	स्थानीय	

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
२९	श्रेया बस्नेत	स्थानीय	
३०	कृपेश कार्की	स्थानीय	
३१	तारा खतिवडा	स्थानीय	
३२	मिरा प्रसाई	स्थानीय	
वडा ६			
१	प्रेम बहादुर तामाङ	वडा अध्यक्ष	
२	विन्द्र ब. तामाङ	वडा सदस्य	
३	रिममाया तामाङ		
४	योग बहादुर अर्याल	प्र.अ. तेर्से मा.बि.	
५	स्नेह तामाङ	अ.न.मी, सालामाराङ स्वास्थ्य चौकी	
६	जीवन तामाङ	लेखापाल बतासे मा.वि.	
७	गमाला देउजा	स्वयं सेविका	
८	ललिता नेपाली	महिला वडा सदस्य	
९	गोमा नेपाली	स्थानीय	
१०	चमेली नेपाली	स्थानीय	
११	शुभलक्ष्मी तामाङ	स्थानीय	
१२	अस्मिता तामाङ	स्थानीय	
१३	ईरसानी तामाङ	स्थानीय	
१४	तोकमाई तामाङ	स्थानीय	
१५	मञ्जिला के.सी.	स्वयंसेविका	
१६	जयन्ती सिग्देल	स्वयंसेविका	
१७	अम्बिका बस्नेत	स्वयंसेविका	
१८	बिनु तामाङ	स्थानीय	
१९	सञ्जमाई लामा	स्थानीय	
२०	लक्ष्मी आर्याल	अध्यक्ष, आमा समुह	
२१	गायत्री ढुङ्गाना	स्वयंसेविका	
२२	निरमाया तामाङ	स्वयंसेविका	
२३	विरमाया तामाङ	स्वयंसेविका	
२४	शारदा आचार्य	स्थानीय	
२५	विरबहादुर तामाङ	स्थानीय	
२६	पार्वती नेपाली	स्थानीय	
२७	सिता केसी	स्थानीय	
२८	मीन बहादुर देउजा	ले.त.प्र.स.	
२९	निर्मला थापा	का.स.	
३०	तारा बहादुर थापा	का.स.	
३१	सागर नेपाल	अ.स.ई.	
३२	ओम ब. थापा	स्थानीय	

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
३३	चमेली लामा	स्थानीय	
३४	राम ब. तामाड	स्थानीय	
३५	श्याम ब. तामाड	स्थानीय	
३६	कृष्ण थापा	स्थानीय	
३७	सिता लामा	स्थानीय	
३८	प्रेम ब. तामाड	स्थानीय	
३९	विर ब. तामाड	स्थानीय	
वडा ७			
१	पासाड तामाड	वडा अध्यक्ष	९८०८९५७८९४
२	सोमार तामाड	मेलमिलाप सदस्य	९८०८९८३२५५
३	सुर ब. गिरी	स्थानीय	९८२३८२६८९९
४	नेत्र ब. तामाड	शिक्षक, ज्योती आवि	९८०८८७२८७४
५	बुडामाली सुवेदी	स्थानीय	९८९८६३९७४७
६	धिरज श्रेष्ठ	प्र.अ. श्री ज्योती भञ्जयाड	९८४३९८४९९७
७	श्रीकृष्ण श्रेष्ठ	वडा सदस्य	९८५९९२७९३९
८	ईश्वरी प्रसाद तिमिल्सिना	वडा सचिव	९८५९३२२४०२८
९	कुमार श्रेष्ठ	प्र.अ. बालसुधार मावि	९८४९६८६५९४
१०	फुलथुङ्गा गिरी	शिक्षिका	९८९०९८२४८८
११	राजेन्द्र श्रेष्ठ	शिक्षिका	९८०३४०४४२७
१२	रामकाजी पाण्डे	स्थानीय	९८४३४५९००९
१३	राजुलाला श्रेष्ठ	अध्यक्ष, बजार व्यवस्थापन समिति	९८९८९२७०९७
१४	रोहित कुमार श्रेष्ठ	स्थानीय	९८९८२३३९९०
१५	सुनिता सुनार	महिला वडा सदस्य	९८०३५०३०२५
१६	सलिना श्रेष्ठ	स्थानीय	९८९३२७३२०२
१७	विष्णु भारती	का.स.	९८०३३७८९४४
१८	सुरत श्रेष्ठ	शिक्षक	९८४९७६७०२५
१९	भिम श्रेष्ठ	स्थानीय	
वडा ८			
१	इन्द्र बहादुर गिरी	का.वा. अध्यक्ष	९८२८७९४०९५
२	कलसिड तामाड	स्थानीय	
३	शेरबहादुर गिरी	स्थानीय	९८९८९३९६८२
४	बोते तामाड	स्थानीय	९८९३५५७७०४
५	भिम. ब.	स्थानीय	
६	सुर्य तामाड		
७	कान्छामान	स्थानीय	९८९३५६२४२७
८	यमनाथ गिरी	स्थानीय	९८०८८९४९४९
९	मंगले दोड	स्थानीय	९८०८९७०९०५

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
१०	अर्जुन ज्योती	स्थानीय	९८१०१५५०५४
११	नरेन्द्र गिरी	स्थानीय	९८१८१८९५६०
१२	रामचन्द्र गिरी	स्थानीय	९८०८७८८०३२
१३	नारायण गिरी	स्थानीय	
१४	सुरेन्द्र ब. खड्का	स्थानीय	९८४३७०४८०३
१५	प्रदिप गिरी	स्थानीय	९८०३८३०१२८
१६	क्षेत्र राज गिरी	स्थानीय	
१७	सुकमाया सार्की	स्थानीय	
१८	गोमा	स्थानीय	
१९	उषादेवि सार्की	स्थानीय	
२०	सेरबहादुर गिरी	स्थानीय	
२१	देवी गिरी	स्थानीय	९८१००८९००८
२२	संगिता गिरी	स्थानीय	९८१८०६५४२५
२३	सन्जू गिरी	स्थानीय	९८२३६२८२७०
२४	लक्ष्मी खरेल	स्थानीय	९८४४०४४८४४
२५	मोहन गिरी	स्थानीय	
२६	बयान गिरी	स्थानीय	
२७	कुन्ता देवी गिरी	स्थानीय	
२८	गोकर्ण गिरी	स्थानीय	
२९	नारायण गिरी	स्थानीय	
३०	बोध प्र. कोइराला	स्थानीय	
३१	भिम श्रेष्ठ	स्थानीय	९८४८५७९६४५
३२	गोविन्द गिरी	स्थानीय	९८२३२७५६५१
वडा ९			
१	हरिशरण थापा	वडा सदस्य	
२	पुर्ण बहादुर तामाड	वडा सदस्य	
३	सरिता पराजुली	वडा सदस्य	
४	कमल ब. खड्का	नि. वडा अध्यक्ष	
५	विष्णु गौतम	वडा सचिव	
६	गोकुल मिजार	स्थानीय	
७	कविन्द्रनाथ	स्थानीय	
८	चन्द्र ब. मिजार	स्थानीय	
९	इन्द्र ब. बिष्ट	शिक्षक	
१०	सरोज बस्नेत	शिक्षक	
११	रामशरण देउजा	स्थानीय	
१२	वासुदेव कटुवाल	वडा सदस्य	
१३	मुरली मिजार	वडा सदस्य	

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
१४	उतिमलाल शाह	शिक्षक	
१५	पदम विष्ट	स्थानीय	
१६	धनञ्जयप्रसाद जोशी	शिक्षक	
१७	पाण्डव अधिकारी	शिक्षक, गोल्मेश्वरी आ.वि.	
१८	राजकुमार यादव	शिक्षक, जनता मावि	
१९	गणेश प्रसाद ओली	प्र.अ. क्यौले ठना आवि	
२०	मान काजी तामाड	स.चै	
२१	बिनोद गिरी	स्थानीय	
२२	अभिषेक ढलाकोटी	स्थानीय	
२३	कृष्ण ब. विष्ट	कृषि प्राविधिक	
२४	प्रदिप भट्ट	कृषि प्राविधिक	
२५	कुसुम बोहोरा	स्वास्थ्यकर्मी (Nursing)	
२६	रेशम कार्की	का.स.	
२७	साजन पुरी	स्थानीय	९८५०७०३०८०
२८	गोपाल भुजेल		
वडा १०			
१	अमृत खनाल	वडा अध्यक्ष	
२	भिम प्रसाद दुला	समाजसेवी	
३	इन्द्र प्रसाद दाहाल	निवर्तमान अध्यक्ष	
४	राम बहादुर कार्की	भु.पू. शिक्षक	
५	अर्जुन बहादुर अधिकारी	वडा सचिव	
६	छ्त्रिलाल ढकाल	स्थानीय	
७	अनिल ढकाल	स्थानीय	
८	भगवती माझी	स्थानीय	
९	संगीता माझी	स्थानीय	
१०	आसा माझी	स्थानीय	
११	अनु माझी	स्थानीय	
१२	रिदिमा माझी	स्थानीय	
१३	कान्छी माझी	स्थानीय	
१४	कमाला माझी	स्थानीय	
१५	सरिता माझी	स्थानीय	
१६	अलिसा माझी	स्थानीय	
१७	विष्णु ब. अधिकारी	स्थानीय	
१८	राजकुमार अधिकारी	स्थानीय	
१९	विवेक कार्की	स्थानीय	
२०	टंक ब. अधिकारी	स्थानीय	
२१	श्याममणी भट्टराई	स्थानीय	

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
२२	कुमार कार्की	स्थानीय	
२३	फडिन्द्र प्रसाद आचार्य	स्थानीय	
२४	सर्वानन्द दाहाल	स्थानीय	
२५	जीवननाथ दाहाल	स्थानीय	
वडा ११			
१	रेवति रमण दुलाल	वडा सदस्य	
२	रामभक्त दनुवार	सदस्य, राष्ट्रिय भुमि आयोग	
३	गंगा ब. दनुवार	स्थानीय	
४	राम बहादुर सापकोटा	स्थानीय	
५	नन्द कुमार श्रेष्ठ	स्थानीय	
६	रामेन्द्र श्रेष्ठ	स्थानीय	
७	कृष्ण प्र. दुलाल	स्थानीय	
८	माधव प्र. आचार्य	स्थानीय	
९	युवराज दनुवार	स्थानीय	
१०	कपुर ब. दनुवार	स्थानीय	
११	आइत ब. दनुवार	स्थानीय	
१२	राम्जी दनुवार	स्थानीय	
१३	राजन दनुवार	स्थानीय	
१४	रविन दनुवार	स्थानीय	
१५	दिपेश दनुवार	स्थानीय	
१६	गणेश चालिसे	स्थानीय	
१७	सीतामनि भट्टराई	स्थानीय	
१८	कुमार दनुवार	स्थानीय	
१९	सुन्तली दनुवार	स्थानीय	
२०	मंगल दनुवार	स्थानीय	
२१	कृष्ण ब. खड्का	स्थानीय	
२२	क्षेत्र कुमार चालिसे	स्थानीय	
२३	सुनराम दोड	स्थानीय	
२४	गणेश दुलाल	स्थानीय	
२५	धनलाल नेवार	स्थानीय	
२६	भरत पुरी	स्थानीय	
२७	राजकुमार चालिसे	स्थानीय	
२८	श्याम कुमार श्रेष्ठ	स्थानीय	
२९	डोल बहादुर घले	का.स.	
३०	ससि धिताल	स्थानीय	
३१	पर्शुराम पुरि	स्थानीय	
३२	लक्ष्मी दनुवार	स्थानीय	

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
३३	सम्झना दनुवार	स्थानीय	
३४	सम्झना मगर दनुवार	स्थानीय	
३५	निरञ्जन श्रेष्ठ	स्थानीय	
३६	राम कृष्ण दनुवार	स्थानीय	
३७	डोल ब. घले	का.स.	
३८	सोम ब. दनुवार	स्थानीय	
३९	मिन प्र. चालिसे	स्थानीय	
४०	पुरी ब. दनुवार	स्थानीय	
४१	मधुविलास देवकोटा	वडा सचिव	
४२	सार्की दनुवार	स्थानीय	
४३	सोममाया दनुवार	स्थानीय	
४४	लक्ष्मण चालीसे	स्थानीय	
४५	दिल ब. दनुवार	स्थानीय	
४६	सुनिता दनुवार	स्थानीय	
४७	शर्मिला श्रेष्ठ	स्थानीय	
४८	ललिता गिरी	स्थानीय	
४९	दामोदर	स्थानीय	
५०	कुमार दनुवार	स्थानीय	
५१	राममाया दनुवार	स्थानीय	
५२	सानुमाया पण्डित (सापकोटा)	स्थानीय	
वडा १२			
१	मन्दिरा पौड्याल	वडा सचिव	
२	दुर्गा ब. कार्की	प्र.स.नि.	
३	लेक ब. रोकाया		
४	सरिता दाहाल	जिल्ला संयोजक, MSBKN	
५	रमा नेपाल	वडा सदस्य	
६	यसोधा पराजुली	स्थानीय	
७	शोभा श्रेष्ठ	स्थानीय	
८	मिन बहादुर भुजेल	स्थानीय	
९	शिव प्रसाद ढकाल	स्थानीय	
१०	मधु सुधन ढकाल	स्थानीय	
११	रामकृष्ण चौलागाई	स्थानीय	
१२	दिप ढकाल	स्थानीय	
१३	विष्णु प्रसाद गौतम	प्र.अ. जालपादेवी मावि	
१४	सान्ता ढकाल	स्थानीय	
१५	शिव प्रसाद नेपाल	स्थानीय	
१६	कृष्ण ब. ढकाल	स्थानीय	

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
१७	पअर्जुन महतो	प्रहरी जवान	
१८	विजय तामाड	स्थानीय	
१९	सुविना तामाड	स्थानीय	
२०	रामचन्द्र श्रेष्ठ	स्थानीय	
२१	मनोज श्रेष्ठ	स्थानीय	
२२	सुमन श्रेष्ठ	स्थानीय	
२३	काजीमान तामाड	स्थानीय	
२४	पदम तामाड	स्थानीय	
२५	विकास सिलवाल	स्थानीय	
२६	कमल श्रेष्ठ	स्थानीय	
२७	तारा तामाड	स्थानीय	
वडा १३			
१	श्रिराम घोरासैनी	वडा अध्यक्ष	९८४९५१२१०१
२	दिलनाथ गोरासैनी	स्थानीय	९८०८७१०१६७
३	शंकर प्रसाद ढुङ्गाना	स्थानीय	९८६१२९१०६९
४	ज्ञान ब. तामाड	स्थानीय	९८४१२७००२९
५	नगेन्द्र आचार्य	स्थानीय	९८५१०५६२९१
६	रामजि आचार्य	स्थानीय	
७	नेत्र प्र. गुरागाई	स्थानीय	९८१३५५२३९०
८	प्रणील कुमार लामा	स्थानीय	९८६०८३७६२१
९	सीतामाया तामाड	वडा सदस्य	९८४४०८०२६०
१०	अमृता चौलागाई	का.स.	९८२३७९६९९१
११	राम चन्द्र कुवर	वडा सचिव	९८४४०८०२६०
१२	उद्धव प्रसाद ढुङ्गाना	वडा सदस्य	९८४४३०३०१३
१३	शम्भु प्रसाद धिरासैनि	स्थानीय	९८०३९०६३४९१
१४	गोमा कुमारी कार्की	अनमी	९८४४०७९९४९
१५	सरला सापकोटा	स्थानीय	९८४९९६००१३
१६	श्रीकृष्ण दंगाल	स्थानीय	९८४०२१७३४
१७	विकास चन्द्र घोरासैनी	शिक्षक	९८४३३८८७२०
१८	उमेश प्रसाद घोरासैनी	कार्याल सहायक	९८०८८००४०६
१९	बद्रीप्रसाद ढुंगाना	प्र.अ. चण्डेश्वरी आ.वि.	९८४३५५०४४१
२०	शम्भु प्रसाद दंगाल	स्थानीय	९८४१४३८९८२
२१	श्रीकृष्ण आचार्य	स्थानीय	९८०८२११३६६
२२	शम्भु डोटेल	स्थानीय	९८४९६१३९१५
२३	बिमला घोरासैनी	स्थानीय	९८६४४७६५२१
२४	सनिसा घरासैनी	स्थानीय	९८१८९१२३९४
२५	सुजाता दंगाल (घोरासैनी)	स्थानीय	९७४५५२०८३०

सि नं	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं
२६	निर्मला डोटेल	स्थानीय	
२७	राजन घोरासैनी	स्थानीय	
२८	मनोहर	स्थानीय	
२९	सरोजराज डोटेल	स्थानीय	९८४९४४५३९०
३०	चिनीमाया तामाङ	स्थानीय	
३१	धनमाया तामाङ	स्थानीय	
३२	डिल्लीराम नेपाली	स्थानीय	
३३	लक्ष्मी नेपाली पाँचकोठी	वडा सदस्य	९८२८७९३२६३१
३४	कल्पना पहरी	स्थानीय	९८९८९२९८९४
३५	कान्छी तामाङ	स्थानीय	
३६	सुनमाया तामाङ	स्थानीय	
३७	बिरी तामाङ	स्थानीय	
३८	पातली तामाङ	स्थानीय	
३९	श्रिमाया तामाङ	स्थानीय	
४०	सुन्तली नेपाली	स्थानीय	
४१	राम घोरासैनी	स्थानीय	
४२	प्रमिला शर्मा	स्थानीय	
४३	शर्मिला दंगाल	स्थानीय	

ग. मेलम्ची नगरपालिकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा वडामा आएका सङ्गटासन्नता, जोखिम क्षेत्र, कार्ययोजनाहरू सम्बन्धी नगरपालिका छलफल एवं पृष्ठपोषण (Exit Level Workshop)

क्र.स.	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	उमा प्रधान	उपप्रमुख	९८५११३३८३३
२	निमेष मिश्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५१२५००२७
३	कृष्ण मुरारी चौलागाई	वडा अध्यक्ष वडा नं. १	९८६०८५२८६५
४	नगेन्द्र प्रसाद खतिवडा	वडा अध्यक्ष वडा नं. २	९८४३१५३३७२
५	कुमार बज्जारा	वडा अध्यक्ष वडा नं. ३	९८६५०९८१९०
६	संजिव तामाङ	वडा अध्यक्ष वडा नं. ४	९८५११७०८०६
७	राजु रायमाझी	वडा अध्यक्ष वडा नं. ५	९८५१००६००१
८	भोला प्र. ढुङ्गाना	कार्यवाहक वडा अध्यक्ष वडा नं. ६	९८६५०६२८१५
९	पासाङ तामाङ	वडा अध्यक्ष वडा नं. ७	९८०८९५७८९४
१०	जित बहादुर तामाङ	वडा अध्यक्ष वडा नं. ८	९८४१२८९२५९
११	किरण दीप खड्का	वडा अध्यक्ष वडा नं. ९	९८४१३५९८०२
१२	अमृत खनाल	वडा अध्यक्ष वडा नं. १०	९८५१२३९७७६
१३	चन्द्र बहादुर तामाङ	वडा अध्यक्ष वडा नं. ११	९८५१०७०९८०
१४	गणेश बहादुर तामाङ	वडा अध्यक्ष वडा नं. १२	९८५१२४९०७१
१५	श्रीराम घोरसैनी	वडा अध्यक्ष वडा नं. १३	९८४९५१२१०१
१६	गोमा दुलाल	कार्यपालिका सदस्य	९८४९५०७३४२
१७	दिपक बोगटी	कार्यपालिका सदस्य	९८५१३३६५१७
१८	कुमारी विश्वकर्मा	कार्यपालिका सदस्य	९८४९४०२५९४
१९	सितामाया तामाङ	कार्यपालिका सदस्य	९७४६४६४३०७
२०	रिम माया लामा	कार्यपालिका सदस्य	९७४१८१४१४५
२१	चत्रपाती चौलागाई	वडा सदस्य, वडा नं. १	९८४८३२३३७७
२२	रामशरण चौलागाई	वडा सदस्य, वडा नं. ५	
२३	टंक बहादुर घले	वडा सदस्य, वडा नं. ७	९८०३०३०१०४
२४	सिता ज्योती	वडा सदस्य, वडा नं. ८	९८०३५६०१७४
२५	ज्ञान ब. अधिकारी	वडा सदस्य, वडा नं. १०	९८०३९०४३७६
२६	टिका ब. तामाङ	वडा सदस्य, वडा नं. ११	९८६४६९७८७९
२७	उद्धव प्र. ढुङ्गाना	वडा सदस्य, वडा नं. १३	९८४४३०३०३१
२८	दिनेश घले	वडा सदस्य, वडा नं. ११	९८६०२४१८५३
२९	नाती ब. देउजा	वडा सदस्य, वडा नं. ६	९८४९७४५३५९
३०	सुजन दुलाल	वातावरण तथा विपद् शाखा प्रमुख	९८४३५६४७८९
३१	युवराज पुरी	नगर प्रमुख प्रेस सल्लाहकार	९८५१००५९०७
३२	सरिता विश्वकर्मा	उद्यम शाखा	९८६०८०६४७२

क्र.स.	नाम थर	पद/ठेगाना	सम्पर्क नं.
३३	अस्मिता अर्याल	न्यायिक शाखा	९८४९५४६७७२
३४	पार्वती खनाल	भवन शाखा	९८५९९६३५५५
३५	देवराज सुवेदी	मे.न.पा. ७	९८४९०५३९३६
३५	दिपिन धुङ्गाना	मे.न.पा. ६	९८६३०९८९६९

ग. मेलम्ची नगरपालिकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजनामा छलफल एवं पुनरावलोकन

क्र.स.	नाम थर	पद/ठेगाना
१	निमेष मिश्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
२	झपेन्द्रराज खरेल	प्रशासकीय अधिकृत
३	मुरारी पुडासैनी	लेखा अधिकृत
४	राम कुमार के. सी.	योजना शाखा प्रमुख
५	रचना कुमारी श्रेष्ठ	सि. अ. न. मी. नी.
६	रन्जन श्रेष्ठ	रोजगार संयोजक
७	अमर नाथ आचार्य	स. माटो बिज्ञ
८	अन्जना कार्की	इन्जिनियर
९	सबुना गमाल	वातावरण निरीक्षक
१०	राजेन्द्र दुलाल	राजश्व शाखा प्रमुख
११	लक्ष्मी परियार	महिला विकास निरीक्षक
१२	शिव बहादुर खत्री	सहकारी शाखा
१३	अन्वेशु गुभाजु	सव इन्जिनियर
१४	माधव दुलाल	पञ्जिकरण शाखा

अनुसूची २ मेलम्ची नगरपालिकाको स्थानीय अनुकूलन कार्ययोजना तयारीका केही तस्बिरहरू

वडागत छलफल एवं संकटासन्न क्षमता विश्लेषण कार्यशाला गोष्ठी

वडागत छलफल एवं संकटासन्न क्षमता विश्लेषण कार्यशाला गोष्ठी

नगरपालिका स्तरीय छलफल एवं संकटासन्न क्षमता विश्लेषण कार्यशाला गोष्ठी

नगरपालिका स्तरीय छलफल एवं संकटासन्न क्षमता विश्लेषण कार्यशाला गोष्ठी